

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A legsürgösebb divat.

Budapest, január 25.

(v.) A magyar sajtóhoz azt a felszólítást intézte a minap egyik kiváló pályatársunk, hogy karolja fel minden erejével és buzgalomával a hazai ipar támogatásának ügyét, lelkesedjék maga és lelkesítse a nemzetet a gazdasági felszabadítás művéért, amelyet máskülönben elposhaszt a társadalom közönye. Ah, ha rajtunk volna csupán, a penna embereim, nem maradt volna meddő eddig sem a sok igyekezet. Hiszen hirdetjük mi az igét szent csökönyösséggel, de nincs, aki meghallgatná. Proféták vagyunk hívó gyülekezet nélkül; hiába leng kezünkben a lobogó, nem akar összeverődni had, amely követné. Nincs ebben a társadalomban kezdeményező erő: ez az egyik baj. A másik pedig az, hogy gyengén lüktet benne a lelkiismeret. Hirtelen mi meg nem mozgattuk ezt a zsidóbadt, renybe szervezetet. A belőlünk kiáradó fluidum nem fog rajta. Beszélhetünk neki akármennyit, a füle süket, a karja bóna, a szíve üres marad.)

Pedig a probléma oly igen egyszerű. Koronáértékben szólva, évente egy félmilliárd értékű osztrák iparcikket fogyasztunk el Magyarországon. S a magunk kulturájának haladtával és a mennyiség még egyre gyarapodni fog. Ellenben Ausztria folytonosan és rendszeresen fejleszti a maga mezőgazdaságát s ezzel következetesen apasztja a magyar nyerstermelésnek a Lajthán tul való kelendőségét. Hát vajjon hova vezet ez? Ha mi egyre többet fogyasztunk az osztrák iparcikkeiből s Ausztria viszont egyre kevesebbet a mi magyar nyersterményünkéből, akkor Magyarország gazdasági ereje lassankint felszivatik Ausztria által. Akkor Ausztriának meg kell gazdagodnia mi rajtunk, nekünk pedig meg kell szegényednünk Ausztria miatt és Ausztria javára. Aki a két szemét arra használja, hogy lásson, az nem lehet kétségben,

hogy csakugyan ez a gazdasági folyamat megy végbe a közös vámterületen. Hagyján, ha csupán megalázó volna ez a mi szerepünk; de végzetes is. A szegényt csak elbirjuk valahogy; de birjuk-e még sokáig a nemzet gazdasági erejének sorvadását? S ismételve mondjuk: segíthetnénk a bajon, még pedig könnyű szerrel. Csak fel kellene erősen tennünk magunkban, hogy nem vásárlunk idegen eredetű iparcikkeket. A magunké talán nem lesz olyan finom; se baj, a komfortot alája lehet rendelni a hazaszertetnek. Talán inkább illik a lelkiismeretét kielégítenünk, mint az izlést. Ugy definiáltuk mi ezt egy ízben, hogy állítsa fel minden polgára e hazának a vámsorompót a maga szívében, akkor maga-magától áll elő nemzetünk gazdasági emancipációja. Amely pillanatban a tizenyele millió magyar honpolgár fogadalmat tesz magának, hogy csupán bel-földi ipartermeket fogyaszt, egyszerre megszűnik az a kárhozát, amelynek már alig birjuk a súlyát elviselni. Attól a perctől fogva úgy teremnek ki a gyárak a magyar földből, mint eső után a gomba; mert a termelésnek áll érdekében, hogy lépést tartson az emelkedő kereslettel.

Csupán akaraterőre volna tehát szükségünk, semmi egyéb. S éppen ezt nem tudja belőlünk még a felzaklatott létüztön sem kíváltani. Társadalmunk erkölcsi szervezetének épp ez az organuma a legsatnyultabb. Ugy látszik, már csupán *tünni* tud a magyar társadalom; de *akarni* és *tenni* többé nem. Ezt a két erőt egészen lefoglalta magának a *politikai* szervezet. Annyira el van államosítva ez a magyar társadalom, hogy nem ártana immár, ha megint visszaszocializálnák egy kicsit. Hiszen ime kiderül most is, hogy életbevágó fontosságú nemzeti feladatok elhanyagolódának pusztán azért, mert az állami energia képtelen a megvalósításukra, társadalmi energia pedig nálunk nincsen. Az államhatalmat feszélyezik a közjogi tekintetek,

amikor hazánk gazdasági emancipálásáról van szó; aztán meg nehézkes is a bonyodalmas állami szervezet ahhoz, hogy kikutassa az ipari kereslet mértékét és minőségét, gyárakat állítson s vezessen, a fogyasztás változó igényeit s szeszélyeit kövesse és azokhoz függően és simulékonyan alkalmazkodjék. Ezen a téren csakis a társadalmi akció fog beválhatni; a társadalmi szervezet nem ütökzik közjogi tekintetekbe s rugalmasságánál fogva rátermett e nagy agilitást és hajlékonyságot igénylő munkának elvégzésére. Persze a társadalmi szervezet rugalmassága annak épségét és tökéletességét feltételezi. S a miénk — sajna — kóros és tökéletlen. Ezt a társadalmat hiába ostromoljuk lángoló szózatokkal; tölesérrrel is hasztalan öntenénk belé lelkesedést; munkára nem fogjuk bírni, mert nincsen *ereje*. Valami kis eredményt talán úgy érhetünk el, ha a *gyöngéit* állítanók be a közszolgálatába.)

Ne a lelkiismeretét ébresztgessük hát a magyar társadalomnak, sem akaratának az ösztökélésére ne pazaroljuk fáradozásainkat. Minden ilyen kísérlet szükségképp meddő marad. Hanem mondunk mi egyebet. Vegyük hasznát e társadalom *léhaságának*: tegyük *divattá* a honi ipar pártolását. Így talán menni fog a dolog. Amíg a magunk nyelvén szólottunk hozzá, ránk *szólítottak*. Talán sikerül rá hatnunk, ha az ő nyelvén szólalunk meg. Beszélünk neki köteleességtudásról; nem értette meg. Csábitgattuk az elvek magaslátára; azt mondta, ne háborgassuk kényelmében. Megkínáltuk a magunk érzésének lendületével; fásult közönyről lepattant minden igyekezetünk. Fordítsunk hát a dologon egyet: szuggeráljuk beléje az iparpártolás *divatját*. Ami divat, azt válogatás nélkül felkapja ez a társadalom. Felkapta a cri-crit, a párbajt, a hipnóvizist, a spiritizmust, az idegességet, a szecessziót s a pas de quatre. Tegyük divattá a magyar ipar pártolását, — talán felkapja ezt is. Hi-

TARCA.

A csákó.

— A Budapesti Napló eredeti íráscája. —

Irla: Martos Ferenc.

November elsején a hivatalos lap meghozta Péteri Bélának hadnaggyrá való kinevezését, utasítván őt, hogy jelentkezzék állomáshelyén, a 3. számú honvéd gyalogezred parancsnokánál. Önöknek nincsen fogalmuk a tiszt kinevezés jelentőségéről. Péteri, aki most, husz éves korában végezte el a Ludovika-Akadémiát, a testi és lelki sanyaruságok nehéz iskoláját s akinek atyja, sőt nagyatyja is a katonai pályán szolgált, midőn ezüstcsillagos gallérral, hosszú eszörgő karddal lépett ki a korszára, ugy érezte magát, mint I. Napoleon az austerlitzti esata után. Egész lénye sajátszerű változáson ment át: lépése, mely még altiszt korában előírásosan merev, dobbanó volt, előkelő, sima csoszogássá alakult, köszöntése, régebben fesszes önpofleves, hanyag, gavalléros biccentéssé változott.

De az aranyzsinór ragyogása nemcsak szívet dobogtatta meg, komoly körvonalait tárta fel egyuttal egy fényes katonai karriérnek. Ugy tetszett, mintha már felét megtette volna az utnak ama bizonyos marsallbotig. S komoly önérettel várta a nagy napot, melyen első hivatalos bemutatkozását végezi új főbbvalójánál, akik sorsát a jövőben intézik.

A bemutatkozás napján ködös, borús idő volt, az utcán valóságos sártenger. Péteri, nehogy

vadonatuj, tükörfényes cipőjét basározza, kénytelen volt inasának hátra kapaszkodni, aki így szállította a kapualjából a kocsi feljárdójához. A kaszárnya udvarán ismétlődött ez a lovaglás, a kocsi feljárdójától Krepelies százados hivatalos küszöbéig. A küszöbön megállt egy pillanatra Péteri hadnaggy s még egy pillantást vetett egyenruhájára, villogó hüvelyű kardjára, hófehér keztyűire és sötét esákójára.

Kopogott az ajtón. Harsány kiáltás hangzott: *Szabad!* Benyitott s a következő pillanatban mereven, mint a évek, feszített izmokkal, szabályos *nyígyász* állásban megállt a százados előtt, szalutált és hangosan mondta:

— Százados urnak Péteri Béla hadnaggy alásnan bemutatja magát s jelentkezik a századnál való szolgálatértelre.

Krepelies százados jószágos arcu, negyven éves férfi volt, kissé elhízott testén túlságosan feszült egy óska zubbony. Háttal egy rossz pokróccal letakart ágyhoz támaszkodva, hivatalos ridegséggel hallgatta végig a hadnaggy monddókáját. Amikor az befejezte, így szólott hozzá:

— Remélem, hogy jóra való tisztet nyertem hadnaggy urban és igyekezni fog kiérdemelni a megelégedésemet. A fiatal tiszt urak azt hiszik, hogy a katonaság mulatság, parádé. Pedig a katonaság komoly, munkás ember. A katonaság mulat is, ha kell, dolgozik is, ha kell. A katonaság általában mindent csinál, ha kell. A katonaság... az katonaság. Értette?

— Igenis, százados ur.

— Akkor jó barátságban fogunk maradni. Előre mondom, hogy kártyázást, lumpolást, adóságszínalást nem tűrök a tisztjeim közt. Az ilyes-

mit civil megteheti, a katonaság nem. Ehhez tartas magát, hadnaggy ur. Egyébként, — itt a százados rideg hangja barátságossá lágyult — hadnaggy ur előtt szép példák állanak. Katona-családból való, a papája, a tábornok ur, valóságos mintakép... adja át üdvözlőmet kedves papájának, a tábornok urnak, ha hazamegy.

Ezzel kezét nyújtotta a hadnaggynek, aki csákóját, melyet zideig szabályosan jobb kézzel tartott, oldalához szoritva, átkapta baljába, hogy a százados kézszoritását elfogadhatta. De a hirtelen mozdulat folytán a csákó kiesett s nagy robajjal gurult az ágy alá, hol nyomtalanul el-tűnt. A hadnaggy fülöp pirult, zavarodottan kapkodott a csákó után s az ágy mellé ugrott. De a százados udvariasan visszatartotta.

— Hagyja csak, hadnaggy ur, ne fáradjon.

— Bocsnatot kérek, százados ur...

— Miért? Majd elöhozza a legényem.

— Ne méltóztassék alkalmatlanságot szerezni... hiszen magam is megtalálom.

— No persze — mosolygott jóakarattal a százados — hogy otthon azután elmondja a tábornok urnak, milyen udvariatlan ember az a Krepelies százados! Azt sem tudja, mi illik! Ugy-e?

— A világról sem, százados ur.

— Bizzá csak rám a dolgot, hadnaggy ur.

Borzasztó hangon, melyre a hadnaggy csaknem megtántorodott, kiáltott most a százados:

— Robiesek!

Kinos esend követte a kiáltást. A százados pár másodperc mulva ismét kiáltott. Erre sem hallatszott felelet.

— Disznóság — dörmögött a százados. —

tessük el a delnővel, hogy *chic*: nem vásárolni olyan boltban, amelyben idegen portékát árulnak. Birjuk rá a *jeunesse dorée*-t, hogy tekintse elegánsabbnak a magyar iparcikket, mint a külföldről behozottakat. Kezdje a mágnásvilág ezt a legujabb és legüdvösebb divatot, majd magával ragadja az a gentryt és a polgarosztályt; mert nálunk a gentry arisztokratának akar látszani, a polgar pedig gentrynek. Csak iniciálják felülről ezt a divatot; a többi rábizhatjuk bátran a magyar társadalomnak egyetlen erős ösztönére: a nyájösztönre. Így talán boldogulunk.

A főrendiház ülése.

Budapest, január 25.

A főrendiház ma letárgyalta a véderő provizoriumra s az unjonegajánlásra vonatkozó javaslatokat.

Főrendiházi fogalmak szerint *vita* volt. Nemesak azért, mert a tárgyalás körülbelül három óra hosszat tartott, hanem azért is, mert erős *ellenzéki* hang követelt magának figyelmet. Báró Prónay Dezső ugyanis — az egyetlen szélső bali a méltóságos urak közt — nagyon keserű hangon emlékezett meg a *Hier* kérdéséről és a méltóságos urak siri eszöndben hallgatták heves fejtegetéseit. Mert hevesek voltak ezek a fejtegetések, szinte szenvedélyesek. Báró Prónay Dezső egyenesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez a nemzet voltaképpen fölösleges, sőt hiába való munkát végez, a mikor kulturát akar teremteni. Mire? Az óvodák, az elemi iskolák, a középiskolák s valahol csak magyar szóra tanítják ennek a nemzetnek fiait, mind sutra valók, hiszen a közös hadseregben aztán büntetéssel sújtják a magyar ifjút, ha — magyarul mer jelentkezni. Ahol az állami nyelv használata büntetés alá eshetik, ott az állami nyelv tanítása nincs helyén. És mit szóljanak a nemzetiségek — kiáltott fel báró Prónay Dezső — ha azt látják, hogy a közös hadseregben megbüntetik őket azért, amire az állam egész morális súlyával szeretné őket részoktatni? Nem, a morális fegyverek nem fogják a nemzetiségeket meghódítani, mert a közös hadsereg bezárja a magyarul jelentkezőt s ez a büntető fegyver erősebb.

Ugy kell lenni, hogy báró Prónay Dezső érezte, mennyire elszigetelten áll felfogásával ebben a környezetben. Azért hegyezte ki élemben azt a kis igazságot, amely felszólalásában kétségtelen. Mentül némáiban hallgatták a méltóságos urak, annál hangosabban formulázta vád-

ját 6. Báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert azonban ez az intranzigens, sőt merészen intranzigens hang sem hozta jobban zavarba, mint amikor ugyanezt többféle változatban is hallotta a képviselőházban s egészen nyugodtan fejtegette, hogy a közös hadseregben senki sem akarja elnyomni a magyar nyelvet, de másrészt az egységes szolgálati nyelvtől sem szabad tágitani. A méltóságos urak pedig megnyugodtak a miniszter nyilatkozatában s megszavazták a két törvényjavaslatot. Csak éppen egy csöpp pikantéria csuszott még a részletes vita során a mai ülés komorabb hangjába. Felszólt ugyanis gróf Zichy Nándor s olyasfélét talált mondani, hogy a Prónay beszédével egygyel és mással egyetért. Báró Fejérváry Géza pedig nyomban megkapta ennél a megjegyzésnél s azt kérdezte:

— Hát gróf Zichy Nándor is közösséget vállal azzal a politikával, mely annyit tesz: *fejfel a falnak*?

Gróf Zichy Nándor ekkor ijedten ugrott fel és sietett védekezni, hogy ő Prónay beszédéből csak azzal vállal közösséget, amit a — méneskari tisztokról mondott...

A főrendiház ülése január 25-ikén.

— Kezdeté délelőtt 11 órakor. —

Elnök: Báró Vay Béla.
A kormány részéről jelen vannak: Darányi Ignác, Fejérváry Géza, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s felolvastatja az időközben beérkezett átiratokat és jelentéseket, majd elparentálja gróf Baththyány Gézát és gróf Szirmay Alfrédet.

A mentelmi bizottság javaslatára felfüggesztették gróf Esterházy Károly István mentelmi jogát.

(A véderő-provizorium.)

Következett az unjonegajánlásról szóló törvénynek egy évre való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Báró Prónay Dezső kifejti, hogy az osztrák bonyodalmakban keresendő az oka annak, hogy véderő-provizoriumra van szükség. Nem tér el a tárgyoltól tehát, ha foglalkozik az ausztriai zűrzavarral. Magyarországon biztosítva van a magyarság hegemóniája, Ausztriában pedig a németiség; a dualizmus lényeges feltétele a parlamentarizmus. A cseh nyelvviszaly megbénítja az osztrák alkotmányosságot, ez a harc visszahat hazánkra is és érezteti hatását különösen közjogi helyzetünkre. A dualizmus kapcsa sokkal szorosabb, mint azt hazánk érdekében óhajtja. Aggodalmassak a harc jelenségei azért is, mert sértik a magyarság érdekeit. A multban is igen meg volt szorítva a hadseregben a magyar nyelv használata, de nem volt megtiltva; most németül kell jelentkezni a tartalékosoknak és akik e rendeletnek nem tesznek eleget, azokat bezárják.

A honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a rendelet főleg Csehországra vonatkozik, de ez nem változtat azon, hogy a rendelet hatályos Magyarországra is kiterjesztett. E rendelet azonban nem felel meg a 67-es kiegyezés szellemének sem, mert *nincsen*

semmi szükség arra, hogy a hadsereg nyelve egységes legyen, de egyenesen sértő, hogy míg Csehországban tüntetnek a német nyelv ellen, addig Magyarországon egyenesen elrendelik a német nyelvet. Szomorú világosságot vet e rendelet közjogi helyzetünkre, úgy hogy ennek jellemzésére parlamentáris kifejezést nem is talál. Hiába alakítottunk a magyar nyelv fejlesztésére egyesületeket, amikor látjuk, hogy magyarul jelentkező román nemzetiségű tartalékosokat ezért megbüntetnek, akik ezért öngyilkosokká lesznek. Hagyjunk fel azzal a törekvéssel, hogy magyarsítsunk, zárjuk be az óvodákat, mert kinek lesz még kedve magyarul tanulni, ha látja, hogy magyarul jelentkező tartalékosokat megbüntetik.

Hanyatlás ez a rendelet az 1867-iki kiegyezéssel szemben is. Eddig lehetett magyarul jelentkezni, most már nem szabad többé. Amely aranyban győnik a magyar államiség érvényesülését, épp oly mértékben emelik Magyarországnak a közös költésekhez való hozzájárulását. Ezek a költések megkülönböztetik az önálló hadsereg fenntartásának költéseit, de az önálló hadsereg legalább a saját édes nyelvünknek adna érvényt. Akárhogy rizza a honvédelmi miniszter a fejét, el kell ismerni, hogy az a Hier rendelet csak a cseh-német viszállyból eredt és így ennek is mi fűződik meg az árá. Az utóbbi időben sok más kérdés foglalkoztatta a magyar közvéleményt és ezért nem meglepő, hogy az ellenőrzési szemléknél való jelentkezés kérdése nagyobb mozgalmat nem szült. Ezt a nyugalmat használja fel a kormány arra, hogy a kérdés helyesebb oldásáért meg, mert jöhet idő, amikor e kérdés nagy izgalmat kelthetne. Nehéz kérdéseket nyugodt időben kell rendezni. Egyik legnehezebb kérdés a hadsereg nyelve. Ennek békés megoldását elő kell készíteni és ezzel az önálló hadsereg kérdését is elő kell készíteni. Magyarország a honvédségben bírja az önálló hadsereg magyát. Ezt folyton fejleszteni, évről-évre kiképezíteni, a közös hadsereget pedig fokozatosan csökkenteni: ez az a keret, amelylyel az önálló hadsereg kérdése nálunk megoldható lesz.

A delegációban szóba került az unjonegajánlás emelésének kérdése. A lakosság szaporodásával az a kérdés természetessé válik, de éppen ezért már most kell arra gondolni, hogy a véderő varható fokozása a honvédség érdekében használtassék fel. A honvédség kereteit lehet fokozni, hiszen 1899 előtt a honvédség valamivel nagyobb volt, mint most. Ajánlja a kormánynak, hogy az unjonek felesleges része a honvédség számára használtassék fel és hogy a honvédség túlzottságát és technikai csapatokkal láttassék el. Végül felhívja arra a 30 év óta fennálló viszályra a kormány figyelmét, hogy a *ménaskari csapatok a közös hadseregrez tartoznak*, pedig Ausztriában a lótenyésztes érdekekben semmi se tételük. Szerinte a honvédelmi miniszter annak idején megígérte a kérdés rendezését. Itt az ideje, hogy a közös hadseregben unjonegajánlás lezálalásával és a honvédség unjonegajánlás felemelésével a ménaskari csapatok önálló elállása iránt gondoskodhassunk.

Az osztrák állapotok figyelemzetnek bennünket, hogy ne küssük sorunkat még szorosabban Ausztriához. Feleljünk meg kötelességünknek becsületesen, de legyünk azon, hogy az odaát keltező tűz lángja hozzánk at ne csapjon. Az ausztriai nemzetiségi viszály nemzetközi veszedelmet is rejti magában. Meg van róla szó, hogy előbb vagy utóbb meglez az önálló magyar hadsereg.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Válaszolni kíván azokra a nagy horderejű kérdésekre, amelyeket báró Prónay Dezső felvetett. Elismeri, hogy az ausztriai viszonyok visszahatással vannak Magyarországra, de ez nem olyan nagy, hogy a miatti a közös hadsereg fenntartása veszélyeztelve

El fogom csapni ezt a semmirekellő fickót. Amikor szükség van rá, soha nincs kéznél. Robicsék! — kiáltott most már dühösen, félig felszakítva az ajtót. — Megbolondultál, te fickó, hogy mersz nem itt lenni?

A hadnagy bátorosan hangon szólalt meg: — Bocsnát, százados ur... miután a legény nincs itt... talán majd én magam, ha megengedni méltóztatik...

— Maga makacs ember, — szólt a százados, szürke szemével idegesen hunyorgatva. — A csákó az én ágyam alá esett és az én kötelességem azt fölemelni. Ugy látszik, ezt maga nem érti?

— Igenis nem, százados ur.

— Akkor ne szóljon bele.

Elszánt mozdulattal hirtelen leguggolt a százados és kinyújtózott a földön, az ágy előtt.

A hadnagy kétségbeesetten guggolt melléje: — De kérem, százados ur, ne tessék fáradni... igazán vigasztalhatatlan vagyok...

A százados rövid, vastag nyakát bosszankodva forgatta a hadnagy felé:

— Mézis hallatlan! Hogy lehet így elgurítani egy csákót! Egészen a falnál van, az ágy alatt. Adjon valamit, hogy kipiszkáljam.

Péteri kibuzta a kardját és lángvörös arccal nyújtotta a századosnak. Ez válla közé huzta fejét s mint eleven heger, furakodott az ágy bordái s a palló pókháló, szük közébe. Kardját kinyújtotta s a karddal végigmoszkált az ágy alatt. Péteri is elerült a pallón s aggodó szemmel kísérte a százados karjának terepföldérető mozdulatait.

E közben a félig nyitott ajtón belépett a szobába az őrnagy, aki hivatalos körutját végezte a kaszárnyában. Meglepetéssel nézte kis ideig a jelenetet, majd kemény, rideg hangon adott életjelt magáról:

— Ha nem csalódom, ez Krepelics százados ur lába?

Péteri hadnagy iszonyu sietséggel ugrott talpra. Arca halálápadttá lett. „Vigyázz” állásba helyezkedett volna, de kardhüvelyéből hiányzott a penge s fejről a csákó. Azért csak érthetetlen pár szót dadogott, míg a százados, kezében az előhalasztott csákóval, nagy nehezen feltápáskodott. A százados a szokatlan testgyakorlat egészen fölhevítette, halántékán kidagadtak az erek, meile zihált, haját s egyenruháját por és pókháló borította. Haragosan, szinte rekedt hangon tördelte a szavakat:

— Bocsnátot kérek, őrnagy ur... a hadnagy kiejtette kezéből a csákókat, azt kerestem az ágy alatt. Hihetetlen ügytelenség... jelentkezésnél kiejteni kezéből a csákót... és ezek a jövő tábornokok! Főgja, itt van a csákója. Ejtsse el megint. S odadobja a csákót s a kardot Péterinek. Az őrnagy igen komolyan szólt a hadnagyhoz:

— Figyelmeztetem hadnagy urat, hogy rosszul kezdi a katonai pályáját. A katonaság komoly dolog és nem gyerekjáték. Ugy Mútszik, hadnagy ur tréfának tekint az egészet... eldobja a csákókat, első jelentkezésnél! És engedi, hogy a kapitány ur veszdjék a fölemelésével! Maga semmibe veszi a főlebbvalót.

Hangja mind resegőbb lett:

— Valóságos tiszteletlenség a főlebbvalók ellen! Arculecapása minden fegyelemnek! Ha a csákókat nem tudja tartani, hát mit tud akkor tulajdonképpen? Ezt tanulta az akadémiában? Vagy talán magasabb összeköttetésekben bizik, hogy ilyen hanyagul végzi a kötelességét? Azt hiszi, hogy minálunk protekcióval fog boldogulni? Csalódik, nagyon csalódik! Majd befutok én ezeknek a protekciók uraknak!

Péteri falfehéren rebegte:

— Bocsnátot kérek...

— Hogy mer beszélni, mikor én beszélek?

Ki itt az őrnagy, maga vagy én? Mi?

— Az őrnagy ur.

— Hát akkor tanulja meg, hogy a mikor az őrnagy beszél, a hadnagy hallgat. Egyébként majd gondoskodom róla, hogy mindezt rövid idő alatt megtanulja. Köszönöm.

Ezzel sarkon fordult az őrnagy. Péteri szeme előtt forgott a világ. Nagynehezen szalutált s kibotorkált az ajtón. Végtelen keserítés töltötte el, szíve egy dobogott, majd kirepesztette feszülő atilláját. Lehorgasztott fejfel bandukolt ki a kaszárnyából, teljesen megfellejtkezve arról, hogy kocsiba üljön. Ragyogó topánját, kék nadrágját esővíz és sár piszkolta be, fényes kardhüvelyét közömbösen huzta maga után, a pocsolójában. Borus, ködös ősi nap volt s Péteri úgy érezte, hogy legjobb volna beleolvadni a szürkésfeletek semmisségbe. Most már ugys vége mindennek.

Hazament s bezárta maga után a szobaajtót. Ledobta kardját, csákókat s elővette szolgálati forgópisztolyát. Megvizsgálta: rendben volt, szépen megtöltve, ragyogó ólomgolyókkal. Maga elé tette az ablakhoz s odáult, hogy levelet írjon. Hoesszu, szomorú levelet. Bemártotta tollát a tintába s gondolkozva nézett ki a ködös, borus levegőbe. Sokáig nem jutott eszébe, hogyan kezdje el a levelet. S ezalatt a szomszédház másodemeleti ablakán nevető, rózsás lányfej tűnt elő. Virágait öntözgette ott egy nagyon csinos szöke gyerek lány. Péteri hadnagy sokáig nézte őt s integettek is egymásnak.

És közben teljesen megfellejtkezett a forgópisztolyról.

enne. Bármennyire kellemetlenek az ausztriai surlók, meg van győződve, hogy nemokára odaát is gond lesz, a parlamenti gépezet teljesen funkcionálni fog s az állam léte biztosítva leendő. Magyarország jövő-kövésb saját kezében tartja saát sorsának eldöntését, de még jobban biztosítja sorsát a közös hadsereg szárnyai alatt, mert neki teljes védelmet nyújt.

A külön magyar hadsereg kérdése nemcsak 1867 óta, de azt megelőzőleg is megvitatott már a nemzetelniszor. Megvitatott akkor is, amidőn a jelenlegi véderő véglegesen megállapított és a nemzet nagy többsége a mostani vérendszert elfogadta el és eddigéig nem volt oka arra, hogy ezt megváltja.

Altalában a magyar nyelv visszaszorításáról szó nem lehet; nem lehet azért, mert minden alkalommal, amikor a szolgálat érdeke nem érintetik, a hadsereg keretén belül, illetőleg a hadsereg szolgálati nyelvén belül a magyar nyelv használata meg van engedve. Nemcsak hogy meg van engedve, hanem természetesnek találják mindenütt, hogy a magyar nyelv használtsáék.

Hogy a német nyelv a hadsereg nyelvének deklarálta annak idején, az nagyon természetes. A monarchia mozaikszervi szervezete, annyi nemzet és nemzetiségből áll, hogy ha már egységes véderő megszervezését látjuk, egy nyelvet kellett keresni, amelyen a véderő különböző részeit érintkezhetnek egymással. Ha kizárólag a magyar nyelv lett volna a véderő szolgálati nyelve, lehetetlenség lett volna ezt követelni a többi nemzetiségektől, egyszerűen azért, mert magyarul nem tudnak és a monarchiának akár-mely más nyelve a németen kívül ugyanezt a hatást jelentette volna elő. A német nyelv más. A németnyelv még rézi időből egy a monarchia két államában, mint nál minden egyes tartományban annyira elterjedt, hogy minden csak félig-meddig művelt ember érti és tudja magát azon kifejezni.

Báró Prónaynak azt feleli továbbá a miniszter, hogy az önálló magyar hadsereg eszméjével egyedül áll a főrendiházban s ő tagadja annak szükségét. Annak szüksége nem állott fenn 1867-ben, nem áll fenn most sem és nem fog fennállni a jövőben sem.

Arra a megjegyzésre, hogy ha a lakosság természetes szaporodása következtében előbb-utóbb gyénytelenek leszünk javaslatot tenni az unjonjutalékot illetőleg, a javaslat tétele alkalmával főleg és majdnem kizárólag a honvédséget vegye tekintetbe a miniszter, — azt feleli, hogy ezt nem teheti, mert ha a véderő erősítéséről van szó, akkor a véderő minden részének aránylagos erősítését kell szem előtt tartani. A véderő zöme a közös hadsereg, természetes tehát, hogy első sorban annak erősítését és fokozását kell szem előtt tartani s azt mellőzni, csakis a honvédség érdekében, nem lehet.

Ami a mèneskari csapatok kérdését illeti, teljesen osztja azt, hogy a mèneskari csapatok a közös hadsereg létszámához tartoznak, de szolgálati tételre a magyar kormány alatt állnak, az tulajdonképpen visszas állapot. Nagyon régóta foglalkozik ezzel a kérdéssel, de ennek helyes megoldását eddig még nem találta meg. A honvédség mai unjonjutaléka mellett lehetetlen egy a mèneskar, mint a honvédlóvaság számára megfelelő, lóratermetű legényt, mesterebert stb. is a szükséges számban kiállítani.

Meg van győződve, hogy a földmívelésügyi és a hadügyi miniszterekkel egyetértőleg fog találni valami módot, hogy segítsen a mèneskarnak ebbeli helyzetén, amelyet maga is visszasnak tart. Hangsúlyozza, hogy a hadügyi miniszter részéről soha nehézség a kérdésben nem volt; elismeri, hogy ő volt, aki nem állott rá, mert látta, mily nehézségekkel jár a dolog.

Kéri a miniszter a főrendeket, hogy szavazzák meg a törvényjavaslatot.

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést. A többség általánosságban elfogadta a javaslatot.

A részletes tárgyalás során

Báró Prónay Dező a honvédelmi miniszter beszédére reflektál. A hadsereg szervezete nem csupán katonai, hanem közjogi kérdés is minden alkotmányos országban. Jogval vontat hát ő a tárgyalásba a közjogi viszony taglalását is és őt ezért szemrehányással a miniszter nem illetheti. Kétszeresen szükséges volt ez ma, amikor az osztrák viszonyok a megbeszélést nagyon is igénylik. A honvédelmi minisztert rokonszenve a közös hadsereg felé vonzza, ezen nem is csodálkozik. Ott élt át élete javát, ott állta meg helyét dicsőregeesen, valóságos osoda volna, ha őt lelke ez intézményhoz nem vonzta.

Gróf Zichy Nándor: A honvédelmi miniszter előadását az elnök által nézeteknek mondta azokat, mielőtt báró Prónay kifejtette. A miniszternek ezt a vélekedését ő egyéni appreciációval veszi csupán, mert, ha nem is vállal korreálitást mindazzal, amit báró Prónay elmondott, azt hiszi, hogy fejtégetéseinek nem egy olyan része volt, mely a megfontolásra alkalmas.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Csak egy egészen rövid megjegyzést tesz. Prónay felmentette azt, hogy akkor, midőn a hadsereg szervezéséről van szó, igen is eljött az ideje és szabad és kell is a kérdés közjogi oldalával foglalkozni, nem pedig csakis a katonai oldalal. Nem tartja elcseszettnek, hogy most közjogi kérdések vonassanak be a vitába, annyival inkább, minthogy előre. Áthatalog nemokára, ha a viszonyok engedik, oly javaslatot leszünk előterjesztendők, mely állandó természeti és nemcsak egy évre szól, mint a mostani. Ami azt illeti, hogy inkább rokonszenve a közös hadsereggel, mint a honvédséggel, erre válasza az, hogy rokonszenve a kötelességérzetével.

Megengedi, hogy minden magyar ember szívében vibrál bizonyos valami, szeretné, hogy az ország minél nagyobb, minél hatalmasabb legyen; de másfelől meg van győződve róla, hogy éppen itt nincs

senki, aki azt a politikát helyeselné, még a szíve mélyében is, amelyet úgy kell jellemezni, hogy: fej-jel a falnak. (Derültség.)

Gróf Zichy Nándor: A honvédelmi miniszter félreértette szavait. Ő kijelentette, hogy a báró Prónay által elmondottakkal korreálitást nem vállal, de nem egy aspirációját tartja megfontolandónak. Hiszen a miniszter is így gondolkodik, mert kijelentette, hogy meg fogja ionalni Prónaynak a vezérkari csapatokra vonatkozó aspirációt. Az a politika tehát, melyet a miniszter fej-jel a falnak politikának jellemzett, az ő álláspontjára nem talál.

Elnök: Felteszi a kérdést szavazásra.

A javaslatot részleteiben is elfogadta s az 1900. évre szóló unjonjutalékról szóló javaslatot és a kapcsolatos jelentéseket vita nélkül tudomásul vette a főrendiház.

Az ülés déliután egy órákor végződött.

BELFÖLD.

A katonai konferenciák. Félhivatalos részről újabb a következőket közlik azokról a konferenciákról, amelyek a Hofburgban napokon át folytak ő felsége elnöklelte alatt. A tanácskozásokat részt vettek: Ferenc Ferdinánd főherceg lovassági tábornok, a közös hadügyminiszter, a vezérkar főnöke, a három hadsereg-főfelügyelő és a hadsereg-felügyelők. A konferenciák tárgyjáról a legkülönbözőbb találgatások kerültek forgalomba. Hiresztelték, hogy ezeken a tanácskozásokon mélyreható szervezeti reformokról, az ősi nagy-gyakorlatokról, a vezérkar újjászervezéséről, a közös-hadsereg jövő évi előirányzatáról volt szó. Ezek a közlések nem felelnek meg a valóságnak. A konferenciának tagjait természetesen a legszigorúbb titoktartás kötelezi, de annyi mégis köztudomású, hogy kizárólag személyi kérdéseket tárgyaltak. Ugyanis évek óta szokásos, hogy januárban vagy februárban ő felsége elnöklelte alatt ezeken a konferenciákon beszélnek meg s döntik el a legfontosabb személyváltozásokat. Ami különösen a vezérkar újjászervezését illeti, az aligha kerülhetett szóba, mert már végképpen el van intézve s valószínűleg a legközelebbi napokban nyilvánosságra is jut. Még kevésbé lehetett szó a közös-hadseregről az 1901. évre szóló költségvetéséről, amelynek az összeállítása meg sem kezdődött.

Az osztrák miniszterelnök. Egyes lapok jelentéseivel szemben a Bud. Tud. hangsúlyozza, hogy beavatott körökben mit sem tudnak arról, hogy Körber és Böhm-Bawerk osztrák miniszterek szombaton Budapestre szándékoznak jönni. A két osztrák miniszter kilátása helyezte ugyan, hogy a legközelebbi napokban Budapestre jön, de érkezésük napját még nem tudják.

A költségvetés a bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével tartott mai ülésén, amelyen a kormány részéről Széll miniszterelnök, Lukács és Hegedűs miniszterek voltak jelen, Neményi Ambrus előadó fölolvasta a folyó évi állami költségvetés tárgyában a Ház elé szánt általános jelentés tervezetét. A bizottság Széll, Lukács és Hegedűs minisztereknek, továbbá Matkovics, Berzevicsy, Makfalva, Palszky, Farhaky, Komjáthy és Gajári bizottsági tagoknak a tervezete vonatkozó néhány megjegyzése után egypár módosítással elfogadta és hitelesítette.

Az elnök az egész bizottság nevében köszönetet mondott az előadónak jeles munkálatáért és buzgó fáradozásáért. (Általános helyeslés.)

Tárgyalás alá vette aztán a bizottság a pekingsi, tokiói és cselingjei követési paloták építésére és berendezésére szükséges költségeknek a közös aktívák terhére való fűződése tárgyában benyújtott jelentést. Szabó Imre előadó a jelentés tudomásul vételét hozta javaslatba, amely javaslatához a bizottság vita nélkül hozzájárult.

Tárgyalás alá került aztán az 1897. és 1898. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről szóló törvényjavaslat, melyet Szabó Imre előadó elfogadásra ajánlott.

A bizottság általánosságban s a pénzügyminiszter által javaslatba hozott szerkezeti módosításokkal részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot. Végül tudomásul vette a bizottság a miniszterelnöknek az állandó országház építésének az 1898. évben szóló előrehaladásáról szóló jelentését.

Magyar liturgia. Annak a mozgalomnak, melyet a magyar gör. katolikusok a magyar nyelvnek liturgikussá való tétele érdekében kifejtettek, sok híve volt ma együtt a Nyiregyháznak megtartott közgyűlésen. Ott volt a főesperesség, papjaival és tanítóival, ezeken kívül 36 község, mindenik több megbizottal képviselve. A gyűlésen, melyet a városháza diszteremben tartottak, előbb Lengyel Endre kőtelki lelkész, majd dr. Pászty Jenő beszélt az orsz. végrehajtó bizottság nevében, leikes szavakkal esetenélvén a helyzetet, a mozgalom célját és a tervek a jövőre nézve.

Nem nyelv, vagy nemzetiségek elleni törekvés a miénk — mondja a szóló — mi csak magyarul akarjuk dicsérni az Istenet és ezért zárandokolunk

Rómába. Kéri ezután a gyűlést a tömeges részvételre, mert bár itt, Szabolcsban lakik a görög katolikusok zöme, a február 27-iki zárandokuttra kevesen jelentekzetek. Indítványozza, hogy alakítsanak helyi bizottságokat, melyek kezükbe veszik az ügyet és nem engedik, hogy a nemes lüz ellobbanjon.

Leikes éljenzéssel fogadott beszéde után a helyi bizottság, közösenként 40 emberből megalakult. Nagy lelkesedést kellett az a kijelentés, hogy a zárandokokat Firczák püspök maga vezeti. Fekete István díszelnök nyiregyházi lelkész erre bezárta az ülést. — A közgyűlésen résztvevők Firczák püspöknek és Szabó Jenő főrendiházi tagnak üdvözlő táviratot küldöttek.

KÜLFÖLD.

A német flottatörvény. Egy berlini táviratunk jelenti, hogy a szövetségi tanács megszavazta a flottatörvényt, amely ma a birodalomgyűlés elé is került. A novella második hadiflottát követel, mely ugyanolyan erős lesz, mint az első, továbbá a külföldi hajóknak hat nagy és két kis cirkálóval való szaporítását kívánja; ellenben a nyolc nagy páncéloshajó a jövőben elesik. Az új hadiflotta épp egy, mint a régi két hajórajja alapítottik, melyek mindegyike nyolc sorhajóból, két felderítő csoportból és két torpedóflottillából áll. A két hajóraj, melyben a legújabb, legerősebb hajók vannak, a hadiflottillának tényleges állományát, a másik két hajóraj a tartalékok képezi. A szükséges eszközöket évenként a költségvetésbe veszik fel. A megokolás utal a flottaszaporításnak gazdasági és politikai okokból való szükségére, valamint a német tengeri érdekeknek 1896 óta beállott hatalmas fellendülésére, valamint az 1901/1916. évekre megállapított terv programjára. Kifejezi továbbá azt a várakozást, hogy a költségeknek évenként 11 millióval való emelkedése a birodalmi bevételek természetes emelkedésével az eddigi elvek szerint kötetlen kölcsön felhasználása mellett új adók nélkül fedezhető lesz és a legnyomatékosabban hangsúlyozza a flotta kell-állományára törvényes megállapításának szükségét, míg a beszerzési határidő törvényes megállapítását mellőzendőnek tartja.

A háboru.

Budapest, január 25.

(C.) Végre egy siker! Az angol hadsereg, vagy inkább ennek a hadseregnek jobb szárnya, Warren tábornok vezetése alatt, elfoglalta a Spionskopot, az ellenség védelmi állásának bal szárnyát. Ez minden esetre jelentős eredmény ugyan, de döntő sikerről azért még szó nem lehet. Az angol hivatalos jelentés hangsúlyozza a győzelemmel járt súlyos veszteséget, de egy szóval sem említi az ily győzelemmel rendesen együtt járó, zsákmányul ejtett ellenségi ágyukat, foglyokat stb., vagy az ellenség veszteségét. Sőt azt mondja, hogy „a boer őrség elmenekült.” Tehát a boerok, miután három napi csatározás alatt hősiessen védelmezték magukat és az angoloknak a lehető legnagyobb veszteségeket okozták, taktikai okokból célszerűnek látták bal szárnyukat visszavonni és így a spionskopi pozíciót további komoly ellentállás nélkül átengedték. Valószínű, hogy előbbi állásuktól néhány kilométernyi távolságban újra állást foglalnak. Egyáltalában esodálatra méltó, hogy mily elszánt kitartással akadályozza a boer hadsereg eddig is a tulerős ellenség előrenyomulását. Az angolok az utolsó négy hét alatt tetemes megerősítést kaptak, míg a boerok már rég óta nem képesek veszteségeiket pótolni. Nemcsak kiválóan bátrak, de rendkívül ügyesen is operálnak. Mikor Buller tábornok január tizenhatedikén a Tugela folyón átkelt, a boerok helyzete komolyan veszélyeztetve volt, mert az ellenség közvetlenül a jobb oldalukon állt. Egy kis késedelem — és a boerok katasztrófa előtt álltak volna. De esodálatos mozgékonyasággal tudták magukat a kelepecből kiszabadítani és párhuzamos gyors menetekkel az átkelt hadsereg arcvonalával szemben újra állást foglalni. Ez állásban három napon át elszánt, hősiesség ellentállást fejtettek ki és most is, a Spionskop elfoglalása után, ellentállóképességük még nincs megtörve. Hallatlanul drágán fognak az angolok győzni, ha egyáltalában győznek, ami még most sem mondható bizonyosnak.

Távirataink a következő részleteket jelentik:

(Spionskop elfoglalása.)

London, január 25.

A hadügyminisztérium éppon most kapta meg a következő, Spearmansfarmban január 25-ikén, éjjel után föladott táviratot:

Warren csapatai kedden éjjel megszállották a Spionskopot. Az angolok meglepték a kicsiny

boer őrséget, amely futásnak eredt. Az angolok ma egész nap megtartották az elfoglalt hadállást, habár folytonos, rendkívül heves támadásnak voltak kitéve s különösen az ellenséges gránátok tüztől igen sokat szenvedtek. *Az angoloknak igen nagy veszteségük volt. Woodcamp tábornok veszedelmesen megsebesült. Warren azt hiszi, hogy már tarthatatlanná tette az ellenség hadállását.*

London, január 25.

A Spionskop elfoglalásáról szóló jelentés a londoni tőzsdén nagy hausse-t idézett elő, különösen bányapapirokban. A Randt-bánya 35 $\frac{1}{2}$, a consolok szintén javultak.

London, január 25.

Pietermaritzburgból táviratozzák: A Spionskop ellen megkezdett akció előtt Warren tábornok hadosztály-parancsot kapott, amelyben Buller őve intette Warren-t a boerok eselvései ellen. Különösen figyelmeztette, hogy hamis kürtjelek és leplezett visszavonulások ne ejtsék zavarba s ha hirtelen valamely rejtekhely felől erős tüzelés éri, arra felé intézze a főtámadást. (N. W. T.)

London, január 25.

A Spionskop elfoglalásáról szóló titkos jegyű távirat délelőtt 10 órakor érkezett a hadügyminisztériumba. Mialatt a hivatalban a távirat kibetűzése folyt, a folyosón a laptudósítók egész serege várakozott türelmetlenül s csakhamar zsufolásig megtelt látogatókkal az egész korridor. A lordmayer is megkapta Buller hivatalos táviratát s azonnal kifüggesztette a Citybeli városházán, ahol ezrével gyülekezett össze az örömtől izgatott közönség, mindenféleképp kommentálva a győzelmi hírt, amelyet aztán szétbortak a rengeteg metropolis minden zugába. A lapok esti kiadásai higgadtan méltatják a győzelmi hírt s tartózkodnak a lelkesedés túlzásaitól.

(Cáfolat.)

Brüsszel, január 25.

A transvaali követség megcáfolja a Warren tábornok győzelméről szóló hírt. Warren tábornok mindössze egy előrsz pozícióját foglalta el, nem pedig a Spionskopot, amelyet tízezer főnyi boer sereg tart megszállva. Az angol hadügyminisztériumban tudják a valóságot, de elhalgatják, hogy az összeülő parlament előtt valami győzelemre hivatkozzanak. (N. W. T.)

(Harc Spionskopért.)

London, január 25.

A Times haretéri tudósítója, aki Warren seregét kíséri, a következőképpen írja le a keddi helyzetet: Az ágyntüzelés egész nap egy pillanattal sem szűnelt. Mi egyáltalában nem tudunk előre jutni. A múlt éjszaka futó árkokat építettünk. A gyalogság puskatüzet folytat az ellenség ellen. Az angolok alulról néhány nagy kaliberű ágyuból bombázzák a jóval magasabb boer hadállást. Egy dombesúcson álló angol tiszt minden egyes lövés hatását jelzi. A boeroknak megint több ágyujuk van, mint nekünk. Védelmi állásuk a hegyhát hosszában majdnem szakadatlan vonalban a Drakenberg-től egészen a Tugelaig terjed délkeleti irányban.

London, január 25.

A hétfői és keddi harcokról három távirat érkezett. Egy Reuter-távirat a második napi harc eredményéről azt jelenti, hogy a boerok a délután folyamán föladták egy kopje lejtőjét, amelyet azután az angolok megtámadtak, miközben más csapatok a boerokat üldözték, akik szakadásokon át menekültek. Az Exchange távirata semmit sem tud erről a dombfeladásról, hanem csak azt jelenti, hogy a heliográf jelentései lehetővé tették az angol mozsárgyűknek, hogy egészen a Van Renen-szorosig terjeszszék ki tüzelésüket s ezzel számos visszavonuló ellenséges katonát utjára elvágják. A Daily Telegraph távirata, amelyet az előbbi kettővel együtt, kedden este tíz órakor adtak föl Spearmans-farmban, sem az egyik, sem a másik dologról nem tud semmit. Buller sem tesz rólok említést keddi esti táviratában. A Daily Telegraph távirata különben így szól: Warren serege hétfőn folytatta az ágyu- és puskatüzet a boeroknak a Spionskoptól nyugatra levő hadállása ellen. Egy liddit-üteg együtt dolgozott más ütegekkel és Maxim-ágyúkkal. A tüzelés bizonyynál nagyon hatásos volt s nagy veszteségeket okozhatott a boeroknak, akik azonban kétségbeesett ellentállást fejtettek ki, megtartották hadállásukat és csak nagyon lassan engedték magukat annak kiűzni. Az ellenség ma gyakrabban használta ágyuit. Veszteségünk ma csekélyebb, mint tegnap volt. A harc reggel hat órakor kezdődött és estig tartott, de általános harcnak nem mondható.

(Kilátások.)

London, január 25.

A Timesnak jelentik Spearmans-Campból 23-iki kelettel: A lövöldözés ma egész nap folyt. Az angol csapatoknak nem sikerült előbbre nyomulniok. A boerok, akiknek több ágyujuk volt, mint az angoloknak, amióta megerősítették az általuk megszállott hegyhátat, amely a Drakenberg-től csaknem szakadatlan vonalban több mérföldnyire húzódik kelet felé, csaknem beláthatatlan ideig tartó harcra vannak elkészülve.

London, január 25.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Spearmans-Campból tegnapi este kelettel: Ma korán reggel erősebb puskatüz hallatszott, mint ezelőtt bármikor. A boerok visszavonultak a Crest-halomról, amelyet az angol gyalogság szállt meg. A boerok egy kötöltés mögött kerestek menedéket. Ebben az állásban több órahosszat maradtak. Délután teljes visszavonulásban lehetett őket látni. Egy hegynyíláson át futottak, mialatt az angolok srapneleket és liddit-gránátokat szóráltak rájuk. Az angol csapatok egy kötöltés fedezete alatt foglaltak állást. Az angolok mai vesztesége csekély.

(Vegyes hírek.)

London, január 25.

A Timesnak jelentik Modder-Riverből 23-iki kelettel: Az összes katonai szökevények jelentései megegyeznek abban, hogy a boerok pozícióját Maggersfontein mellett tarthatatlanná tették a táborban uralkodó kedvezőtlen egészségi állapotok, a folyton terjedő tifusz és a főzélékeknek, valamint általában minden élelmiszernek a hiánya a bus kivételével, amelyből fűlőlegük is van. Az angol tábor egészségi állapota kielégítő, noha a csapatokat teljesen kimerítette a sok táborozás.

London, január 25.

A Daily Mailnek jelentik Lourenco-Marquezból 24-iki kelettel: Ma reggel minden utasnak, aki Transvaalba készül, a portugál kormány parancsára megtagadták az elutazásra való engedelmet.

London, január 25.

Durbanban és Pietermaritzburgban nagy előkészületeket tesz a lakosság, hogy White tábornok csapatait bevonulásuk alkalmával ünnepélyesen fogadhassa. Az egyes polgárok föltámasztották lakásaikat és ingyen hajlandók eltartani a ladysmithi katonákat mindaddig, amíg egészségük teljesen helyre nem áll.

London, január 25.

New Yorkban ma éppen olyan izgatott volt a hangulat, mint Londonban. A new-yorki Eastendkerületben a dolog verekedéssé fajult a boerok és angolok hívei közt.

Merán, január 25.

A Meranische Zeitung szerint Goldeck Emma, Mária Annunziata főhercegnő volt udvarhölgye és csillagkeresztes hölgy Hamburgból egy német gőzösön Dél-Afrikába indult, ahol a Vöröskeresztnél a boerok táborában felügyelői állást foglalt el. Társaságában van fivére, Goldeck Antal is, aki 9 évig aktív lovassági katonatiszt volt az osztrák-magyar hadseregben; most a boerok táborában fog állást elfoglalni.

London, január 24.

Barton tábornok jelenti, hogy az angolok Chioveley mellett e hó 23-ikán tizenegy embert veszítettek, küztük két tisztet.

(Angol-német feszültség.)

London, január 25.

A Times külön cikkben azt írja, hogy Bulow gróf külügyminiszternek a német birodalomgyűlésen mondott beszéde valószínűleg jelentős lépésnek fog bizonyulni a nemzetközi jog folytonos fejlődése útján, talán a legjelentősebb lépésnek évek hosszú sora óta. A beszéd nem konciláns. A diplomáciát kevesebb nyereséggel és kevésbé pereuphorikus hangon kell majd vezetni, ha azt akarják, hogy a tárgyalások eredményre vezessenek. Akármilyen lesz is az eredménye a semleges hajók átmozgatásának jogáról és a hadi csompszétről szóló eszmecsereinek, nem kételkedünk benne, hogy a kezdeményezés a hadi csempészet kérdésének beható megvitatására fog vezetni, ha barátságos szellemben és a közérdek széles alapján teszik meg és ha az angol kormány nyíltan és készséggel fogadja a kezdeményezést. Ha a jövődéli tárgyalások folyamán kitűnne, hogy két országnak ugyanaz a szükséglete a semleges kereskedelem szabályozására vonatkozó alapelvek többségére nézve, nem kellene halogatni azoknak a kérdésnek a szabályozását, amelyeknek talán találgásokon soká hagyták függőben.

(Bryan beszéde.)

New York, január 25.

Bryan Stanfordinban (Connecticut) beszédet mondott, amelyben azt fejtegette, hogy ha Amerikában életbeléptetik az aranyvalutát, akkor minden Európában előforduló változás befolyást gyakorol majd az országra. Ha már ma is olyan nagy nyugtalanságok okoz, hogy az angolok harcban állanak a boerokkal, akik függetlenségükért küzdenek, miésoda következménye volna még annak, ha Angliának vele egyenrangú nemzettel kellene mérkőznie.

(Békeföltételek.)

Brüsszel, január 25.

Dr. Leyds brüsszeli követ úján ismeretesebb lettek itt azok a feltételek, amelyek mellett Krüger, a transvaali köztársaság elnöke a protorai amerikai konzul közvetítésére hajlandó az angolokkal békét kötni. Ezek a feltételek két rövid pontba foglalhatók:

1. Transvaal teljes függetlenségének elismerése.
2. Az utlander-kérdésben a status quo ante fenntartása.

HIREK.

Budapest, január 26.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

Mínthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— Személyi hír. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma délután fia családjának látogatására Pécsre utazott. A minisztert holnap estére visszavárják Budapestre.

— Kihallgatás a királlyal. Bécsi tudósítók táviratozza: A király ma az általános kihallgatások során a többi között báró Orczy Bélát, gróf Szápáry Tibor és gróf Normann Gusztáv örökös főrendiházi tagot fogadta.

— Az udvar köréből. Bécsből táviratozza tudósítónk: Ottó főherceg a napokban influenzában megbetegedett. A főherceg ágyban fekszik, de állapota nem ad aggodalomra okot. — Lajos Viktor főherceg magyarul tanul. Már ki is választotta tanítómesterét Diendorfer Maximilián, a buszonhatodik gyalogezred főhadnagyának személyében. A főherceg tegnapielőtt fogadta a főhadnagyot és kijelentette előtte, hogy el akarja sajátítani a magyar nyelvet és hogy ezért minden hibát, amelyet elkövet, könyörtelenül javítson ki. Egyelőre hetenkint három leckeét vesz a főherceg.

— Rudyard Kipling a csatatéren. Az angol nyelven beszélő világ népszerű regényírója, Rudyard Kipling elutazott a délafrikai csatatérré. Regényt fog írni az ott most folyó eseményekről s adatokat, hangulatokat meggyűjteni. Erdekes és valószínűleg veszedelmes utjára elkíséri családja is.

— Fejedelmi ház. Az olasz és spanyol udvarok között — mint hirdik — házasság készül. Arról van szó, hogy a turini gróf, az olasz király unokafivére feleségül veszi a spanyol királyné legidősebb leányát, María de las Mercedes infansnőt, asturiai hercegnőasszonyt. Ezt a tervet Margherita olasz királyné eszelte ki, míg XIII. Leo, aki nunciusa és tanítványa, Rampolla bíboros által szokta óhajtatnia az Eskuriálban tolmácsoltatni, az infansnőt inkább Jaime herceggel, Don Carlos fiával szerette volna összeházasítani. Az ifjú XIII. Alfonz király születése után azonban a királyné nem pártolta már annyira ezt a tervet, mint eddig és ha a turini gróftól vissza nem riasztja apjának, az elhunyt Amadeus hercegné gyorsan letűnt spanyol királysági emléke, a Quirinal és a Vatikán-barát spanyol királyi ház közt létrejövő a házassági szövetség.

— Az olasz tanszék. A kultuszminiszter a hivatalos lap mai számában tette közzé a pályázati hirdetést a budapesti királyi magyar tudományegyetemen megírandó olasz nyelv és irodalmi tanszékre. E nyilvános rendkívüli tanszékkel négyezer korona évi fizetés, négyezer forint kezes koronázati emelkedhető ötévesi korpótlék és ezerkötő korona lakaspénz van egybekötve. A folyamódásokat a kultuszminiszterhez címezve január 31-ikéig az egyetem bölcsészeti kar dekanatához kell benyújtani.

— **Egy jeles tanfőru.** Valami nagyon különös ember lehet az a német-lipcei igazgató-tanító, akiről a *Népnevelők Lapjának* legújabb számában *Ember* János aláírással nyílt levél jelenik meg — Liptómege tanfelügyelőjéhez címelve. Azt mondja a levélíró, hogy az igazgató-tanító tervszerűen ki akarja földözni az óvodából az óvónőt s ezt olyan formában cselekszi meg, ami nem éppen uri emberhez illendő forma. Segítségére van a munkájában a felesége is, aki a multkor bement az óvodába s olyan szcénát csapott, hogy az óvónő kénytelen volt kiutasítani. Alig hogy elkezdett játszani a gyerekekkel valami olyan játékot, hogy: keringő bába, bujj a kamrába — berontott a terembe az igazgató-tanító ur, rávetette magát a leányra, aki jóformán még maga is gyermek s iszonyatosan elverte. Az óvónőnek segítségére sietett az anyja. Az igazgató-tanító ur azt is elverte. A nyílt levél írja azt kérdi a tanfelügyelőtől, hogy tett-e valamit arra nézve, hogy ez a vadállat többé ne tehesse be a lábát az iskolába? Ez bizony fontos kérdés, mert ez az ur nem odaváló, ahova a véletlen besegített. Az efféle fráter még kondásnak is rossz.

— **A szerb ünnepe.** A budapesti szerb egyházakosság holnap, pénteken üli meg szent Száva ünnepét. A zöldfa-utcai szerbtemplomban délelőtt kilenc óraker ünnepi isentisztelet lesz, amelyen *Dimtrievics* Vladimir plébános celebrál. Míse után vizentelés lesz az iskoláépületben. A szertartás után a résztvevő közönség átvonul a szomezédos Tököl-intézetbe, ahol az alapító *Tököli Száva* emlékére *Popovics* V. István országos képviselő, igazgató elnök-elnökével emléppünnepélyt tartanak. Az ünnepélyen a szerb daloskör és több ifjusági szónok működik közre.

— **Kitüntetett alepán.** Dr. *Fáby* Sándort, Békésvármegye alispánját ő felesége királyi tanácsossá nevezte ki a Gyulán épített megyei közkórház léte-
lése körül szerzett érdemei elismeréséül. Ez a hat-
száz beteg befogadására képes, a modern haladás
víványai szerint berendezett kórház az ő kezdemé-
nyezésére és fáradahtalan közreműködésével épült.
Fáby azonban a közigyógyt. terén szerzett másnemű
hasznos munkásságával is részlegét e kitüntetésre.
A III. gazdakongresszuson *Az alföldi parasztszocializ-*
musról tartott előadása nagy figyelmet keltett és ki-
indulási pontját képezte a baj orvoslására irányuló
többszemű intézkedésnek. A gyulai Erkel-szobor léte-
sítésében is jelentékeny része volt. Hat év óta ali-
spánja a megyének s ez idő alatt a megyei közigaz-
gatást egész új alapokra fektette. Békésmegye volt
az elő az országban, mely az ő kezdeményezésére a
megyei telefont létesítette, mely hatalmas eszköze
lett a jó közigazgatásnak. A közigazgatási ügyke-
zési szabályrendelet pedig, melyet ugyancsak ő léte-
sített, pontosan körvonalozza ugy a megyénel, mint
a községéknél minden egyes tisztviselő teendőjét,
egyszerűsíti, a legapróbb részletekig szabályozza a
penztár kezelését, sokat fárada a megyében a hazi-
és gyarapir kiterjesztésében, az ő közreműködésével
létesült a csabai földművelésiskola, a megyei utak
kiközvetése, melyek a közforgalom kitűnő eszközei
gyanánt az egész megyét behalózzák.

— **Bazaine tábornagy övegye.** Mexikóból
jelentik, hogy *Bazaine* francia tábornagy övegye ott
még halt. Bazaine, akinek olyan változatos szerepe
volt Franciaország ujkori történetében, s aki csak
Mao Mahon elnök kegyelme folytán menekült meg a
kivégéztetéstől a metzi fegyverlerakás után, 1866-ban
a mexikói hadjárat alatt házasodott meg. Szép, fiatal
mexikói szépség volt a felesége, s nászajándékul
a Buena Vista palotát kapta Miksa császártól lakásul.
Amikor Bazaine a feleségével Párisba tért vissza, a
Champs Elyseé egyik hoteljében lakott. Amikor a
Cannes mellett lévő Sainte-Marguerite szigetére vit-
ték várfogságba, felesége követte őt gyermekeivel a
szigetre, s az ő elszántágának és unokaöccsö
Alvarez Rull vakmerőségének köszönhetette a fogság-
ból való menekülését. Akkor Spanyolországba költ-
öztek, s a tábornagnő 1888-ban, a férje halála
után visszatért Mexikóba, ahol rokoniak éltek. Ötven-
nyolc esztendő korában érte a halál.

— **Az új felév.** A tudomány egyetemen már
befejezték a vizsgálatokat, amelyek általában elég jól
sikerültek. A második felév rendes előadásai tegnap
kezdődtek meg. A műegyetemen még folynak a vizs-
gálatok és a szigorlatok s az eddig elért eredmény
kielégítő. A rendes előadások már ott is megke-
zdődtek.

— **Felolvasás.** A magyar tanítók kaszinójában
ma este *Radó* Antal tartott felolvasást, igen nagy-
számú, előkelő hallgatóság előtt, a legújabb olasz
irodalom egyik nagyérdékű alakjáról, *Ada Negri*ről,
aki ezeltől tíz évvel mint szegény falusi tanító
kerde pályáját és verseivel gyorsan világhírré tett
szert. *Radó* behatóan ismertette a költőnő életét és
költészetét, kivált azokat a verseit, amelyekben a
szegény munkásnép nyomorát és szenvedéseit festi,
erősen szocialisztikus hangon. A felolvasást *Radó*
számos mutatóványával tette még érdekesebbé, be-
mutatva saját fordításában *Ada Negri* legszebb köl-
teményeit, melyek nagy és mély hatást tettek a hall-
gatóságra.

— **Tábori Róbertné temetése.** Tábori Róbert-
né, a gyermekirodalom kiváló művelőjét, Tábori
Róbert író-társunk feleségét ma délután temették el
Bálint-utca 6-ik számú lakásából. A végtisztességre
egybeültek mindazok, akik a halottat szerették,
eljöttek a barátok, az ismerősök mind és ott álltak a
ravatal körül, melyet a koszorúk óriási halmaza ugy
elfedett, hogy a gyászlepel alig látszott ki a sok
virág alól. A temetésre megjelentek az írők és hir-
lapírók s a művészek legkiválóbbjai, valamint a tár-
sadmélet sok előkelősége. Ott volt a *Pesti Napló*
szerkesztősége testületileg, *Balla* Miklós szerkesztő
vezetése mellett, a *Budapesti Újságírók Egyesülete* képviseletében *Vézi* József elnök és *Cziklay* Lajos, az
Ottlón Irók és Hirlapírók Köre részéről *Rákosi*
Jenő, az *Új Idők* szerkesztősége nevében *Herczeg*
Ferenc, *Wolfner* József, *Singer*, a *Magyar Lányok*
szerkesztőségétől *Tutsek* Anna, megjelent *Jászai* Mari,
*Felchly*né, báró *Dániel* Ernőné, báró *Dániel* Tibor,
Bársony István, *Murai* Károly, *Jakab* Ödön, *Weissch*
gyárigazgató felesége és leánya, *Malonyay* Dezső,
Székely Ferenc és *Székely* Ignác igazgatók, dr. *Mezey*
Ferenc, *Kiss* József, *Lipcsy* Ádám, *Gelléri* Mór,
dr. *Molnár* Mór főkonzul és neje, dr. *Molnár* Gyula
és neje, dr. *Farkas* Gyula és neje, *Róna* József, dr.
Nagy Béla és mások. A gyászeneket elhangzása
után dr. *Weissburg* Gyula rabbi megható gyászbeszéd-
et mondott. *Zemplény* P. Gyula a család nevében
buoszott el a halottól. Aztán megindult a szo-
moru menet.

A gyászkoesi előtt a koszorús kocsit ment, amely
telve volt szobnőszobnő koszorúkkal. A szalagokon
ez a felírás volt:

Tábori Róbert hitvesének *Herczeg* Ferenc — Tá-
bori Róbertnének *Bródy* Sándor — A hü kolléga felesé-
gének *Pesti Napló* — A gyermekei édeszavú mese-
mondójának *Singer* és *Wolfner*. — Schse mesél már
ajakad — De sok gyermek sirva fakad, — Gyermek-
eknek hulló könyve — Lesz síroknak harmatgyöngye
Az En Uszógom. — *Jászai* Mari koszorúja é feliratja:
Nemeslelkű barátné, isten veled *Mária*. — Aludjál
szép álmokat szeretteidről *Új Idők*. — A *Magyar*
Lányok szeretett munkatársának *Tutsek* Anna.

Késő este volt már, mikor a gyászmenet, a kocsi
hosszú sora az új temetőbe kiért. Ott aztán
sírba becsajították a koporsót és a koszorúkat ráhe-
lyezték a friss hantra.

— **Hestcott Royes — Rudyard Kipling.** Rudyard Kiplingnek valami olyast mond-
hatott a kiadója, hogy a sikereit csupán csak a
névénél köszönheteli. Igaz ugyan, hogy a nevet
is ő maga csinálta meg azzá, a mi, de azért rosz-
szul esett Rudyard Kiplingnek, az hogy ő már
semmi, csak a neve valami. És fogadást ajánlott
a kiadó urnak, hogy idegen név alatt is óriás
feltűnést fog kelteni az, amit ír. — Nemrégiben
aztán *David Harum* cím alatt regényt jelent meg
a newyorki könyvpiacra valami Hestcott Royes
névű embertől s azóta már az Isten tudja, hogy
hányadiik kiadásban árulják. Egész New York
arról beszél és keresik az ismeretlen szerzőt.
Végre kísült, hogy akit keresnek, elég ismeret-
es ember. Rudyard Kiplingnek hívják.

— **Gyilkos örnagy.** A *Noroffe* *Vremja* írja, hogy
Charkovban az ott helyőrségen lévő *Tombov* ezred
őrnagya, *Babjev* megölte *Bacsikov* nevű bajtársát.
Babjev házas ember, s három gyermeke van. Egy
éjjel ott hagyva egy báiban a feleségét, hazament, s
a házában lakó *Bacsikov* lakásába lépve ezzel a
szóval lepte meg *Bacsikovot*:

— Vess keresztet!
Bacsikov teljesítette a parancsot, s abban a pill-
anatban háromszor lőtt rá az őrnagy. Mind a három
golyó a halántékába frúródott. A gyilkosság után az
őrnagy önként jelentkezett a parancsnokságnál. Cse-
lekedetének az okát nem tudják.

— **Adományok az Újságírók Egyesületének.**
Thék *Endre* nagyiparos 200 koronával a *Budapesti*
Újságírók Egyesületének alapító tagjai sorába lépett. —
A *kis-sebesi gránit kőbányák* részvénytársaság igaz-
gatósága 200 korona adományt küldött a *Budapesti*
Újságírók Egyesületének.

— **Visszautasított negyedmillió.** Nagyon ritka
eset, hogy valamely testület visszautasítson egy ne-
gyedmilliót ajándékok. Most mégis megtörtént, persze
Amerikában. Egy amerikai milliomos, *Carnegie*,
250.000 frankot adományozott East-Orange városnak,
hogy ezen a pénzen nyilvános könyvtárt alapítson.
A város notabilitásai azonban indignációval utasították
vissza ezt az adományt, a következő megokolással:
„*Carnegie* ur néhány hónappal ezelőtt kenetes
beszédet mondott arról, hogy a szegénység a legna-
gyobb földi boldogság. Azóta nem láttuk, hogy *Carnegie*
ur nagy vagyonáról lemondott volna annak
bizonyosságául, hogy ez a kijelentése őszinte volt. Az
ilyen embertől semmi se kell.”

Ez elég nagy ébretlenség, sőt több: — ka-
rakter.

— **A szoptató-szóba.** Ez a modern Buda-
pestnek egyik legmodernebb intézménye lesz. A
vásárcsarnokokban nemcsak a nagyok számára
lesz koremas sörrel és borral, hanem az egészen
kicsik számára is, természetesen szeszes italok
nélkül, csupán tejre berendezve. Sok volt ugyanis
a panasz azokra a szegény kofákra, akik kofai
tisztuk mellett még az anyaság pontjait is visel-
ték. A barbár férfínépség bepanaszolta őket, hogy
miközben az eleséget árulják, a gyermekekkel is
vesződnek. A gyermekkor szép, bájos, telve van
igazi költészettel, de vannak olyan oldalai is, ame-
lyek nem egyeztethetők össze az ennyivaló árulá-
sával. A főváros legközelebbi rendelkezése szám-
üzni fogja a kis babákat a nagy üvegűtető alól.
Minden vásárcsarnokban berendez egy szop-
tatósóbát. A kofa-mamák ide fognak betérni,
hogy apró gyermekeiknek ebédet adjanak. Egy
kis poézis, az anyaság rusztikusabb fajtájú
költészete tűnik így el a vásárcsarnokból, el-
lenben nagyobb lesz a tisztaság és a biza-
lom. A tisztaság a kofák részéről, a biza-
lom pedig a vásárló publikum részéről. Ez
utóbbi ugyanis tisztában lesz azzal, hogy avat-
lan kezek nem értek a zöldséghez, mielőtt azt
megvásárolta volna. Mert azt a költészet, szép
a gyermekkor és gyönyörű az anyaság, de leg-
gyönyörűbb az, ha nem vagyunk kénytelenek
magunkat azzal vigasztalni, hogy: „nem tudja
az ember, mitől lizik...”

— **A művész becsülete.** Egy fővárosi lapban
kemény cikk jelent meg legutóbb *Kacziány* Ősünek
a szépművészeti muzeum részére megvásárolt *Sphinx*
című festményéről és ezzel kapcsolatosan a nagy-
tehetségű művészről is. E cikkre válaszul *Kacziány*
Ödön ma *Vézi* Józsefhez, mint a *Budapesti Újság-
írók Egyesületének* elnökéhez nyílt levelet intézett,
amelyben a művészi őszret őszinte hangján tiltakoz-
a „névtelenül írt” közlemény tendenciája ellen.
Kérdem öntől, tisztelt elnök ur, — így a nyílt levél
egy passzusa — helyes, szép és jó dolog lesz-e az,
ha a jövőben ez a hang, ez a modor, ez az eljárás
lábra kap s művésztársaim minden darab kenyerük-
et akár a kormánytól, akár a társadalomtól besá-
rozva kell hogy elfogadják. Ezért fordultam önhöz,
találja módját annak, állásánál, tudásánál, tekintély-
nél fogva, hogy a közel jövőnek e számoru perspek-
tívája ne találjon készületlenül minket; s mint egy
nemzet munkás fia a szellemi küzdőtéren egymást
támogatva haladhassunk ama nagy cél felé: az egy-
esleges magyar kultúra megteremtésére minden téren,
minden időre.

— **A borovici menyasszony.** A szerelem-
föltét tragédiáit százféle változatban és százféle
milióben játszatják le az emberi szenvedélyek.
Kicsiny szobákban és a nagy országutakon, erdők
fái alatt és haragos vizek mentén. Amióta
Othello a hálószobája padlóját bomocsolta a
hűséges asszony vérével, azóta az egész világ
oda van kinnálva az ilyen tragédiák színpadjának.
Egy borovici legény tegnap a tánctermet választ-
otta a féltékenységi tragédia színhelyéül. *Hinda*
Flóra az, aki a szíve vérével fizetett egy ártatlan
mosolygásért meg egy kis táncért. A völgyénye,
akinek egyébként is nagyon pogány hangzása
neve van, *Bacsika* *Jakabnak* hívják, sehoggy sem
tudta elnézni, hogy más emberrel táncol a meny-
asszonya. A zene is kibíthatta, meg sok egyéb,
ami felelőre a vért. Elvesztette a fejét s bo-
lond nagy féltetésben szíven szurta a menyasszo-
nyát, aki halva rogyott a táncterem közepére.

— **Árvízveszedelem Krakkóból.** Tudósítónk azt
táviratozza *Krakkóból*, hogy a *Visztula* negyedfél mé-
terrel magasabb a rendes vízállásnál. A külvárosok
viz alatt vannak. Az áradás folyvást tart s elöntéssel
fenyegeti a várost.

— **A Danáról.** A földművelésügyi minisztérium
vizrajzi osztályába érkezett jelentések szerint a *Duna*
tegnap óta a felső szakaszon *Passau*ól *Linzig*ig apadt,
de *Steintól* lefelé erősen árad. A Paks alatti jégter-
lasz 602 centiméternyi magasság mellett változatlanul
áll. *Budapestben* a mai vízmagasság 282 centiméter, az
áradás tehát tegnap óta 17 centiméter. — *Bécsből* je-
lentik, hogy az olvadás és a beállott esőzés követ-
keztében az összes patakok megdagadtak és *Tuln*
környékén a *Duna* is megáradt. Bécsben a *Duna* a bal-
oldali áradási területet és a védőtűteket teljesen el-
árasztotta, úgy hogy több molnárosalád menekülni
volt kénytelen a víz elől. A víz még folyton árad.

— **Életunt kereskedősegéd.** Ma este tizenegy
óra felő a *Garai-tér* 16. számú kávéház előtt nagy
csődület támadt; egy fiatalember melibe lőtte magát
és holtan terült el az utca közepétén. *Heeser* Árpád
tizenkilenc éves kereskedősegéd a szerencsétlen.
Beleszeretett a kávéházi dalársulat egyik nőtagjába,
aki azonban nem viszonzotta érzelmeit. Ezért dobta
el magától fiatal életét. Öngyilkosságáról táviratilag
értesítették atyját, aki Zólyomban néptanító.

— **Elitélt csendőr.** Tavaly nyáron történt *Sopron-*
ban, hogy *Molnár* János csendőrkáplár egy éjszaka
bekormozott arccal betört *Fuchs* kocsmáros házába
s a vendéglőspárt súlyosan megabesitette. A székes-
fehérvári dandár törvényszéke élete fogytáig tartó

várfogságra ítélte a vérengző káplárt. Mint tudósítónk Bécsből táviratozza, a legfőbb katonai törvényszék utasította a soproni esendőrparancsnokságot, hogy indítson újabb vizsgálatot.

— **Az információ.** Ha valaki hitelre szorul, az körülbelül olyan valami, mintha lutrin játszik. Nem tudja, hogy a boltos vagy a pénzintézet kiől kérdezi meg, hogy vajon hitelképes-e egyáltalában és meddig s van-e vagyona vagy keresete. Szóval: — képessége arra, hogy fizessen. Ha rendben van a szénája, ez mindegy volna. Akárki néz lelkiismeretesen és becsületesen a viszonyai után, egyebet nem mondhat, mint hogy képes megfelelni annak a summának, amit fölvesz. Csakhogy az a baj, hogy az információ teljességgel nem megbízható. Ilyes irrodát — kevés kivétellel — nem is nyitnak azzal a tisztességes szándékkal, hogy tárgyilagosan kiszolgálják a hitelezőt is és azt is, aki adóssá szándékozik válni. Találomra kikombinálnak valami feleletet arra a kérdésre, hogy hitelképesek vagyunk-e s míg mi lenn taposunk nehéz munkában az utcat s egy némelyikünknek talán végtelenül fontos az, hogy megszavazza-e a bank a kölcsönt vagy nem, fenn valami büroiban a viszonyainkkal teljesen ellenkező információt firkálnak s ezzel tönkreteszik a megszorult ember élni-tudását. A kereskedelmiügyi miniszternek eszébe jutott, hogy ezzel a szédélgéssel is kellene valamit csinálni s leirt a főváros tanácsának, hogy járjon utána annak, hogy van-e ezeknek a firmáknak igazolványuk. Szóval, most már ha a tanács is komolyan veszi a dolgot, rájuk jár majd a rud.

— **A fumei tüntetés.** Fiuméből jelentik, hogy a keddi tüntetésen elfogott Mance Giovanni, aki a susaki horvát gimnázium nyolcadik osztályának tanulója, ma átadták az ügyészségnek. A rendőrség kinyomozta, hogy a tüntetésben és a magyarok inzultálásában részt vettek: *Carina Emil* állatorvosnövendék, *Scarpa Erminio* tengerész, *Ricotti Umberto* városi segédantitűz, *Kirn József* és *Mattiasch Antal* magántisztviselő, *Derevini Germano*, *Mattkovich Giovanni* fumei és *Rosich Mihály* susaki lakosok. *Ricotti* városi segédantitűz már kedden délután nagy csomó botot vásárolt össze s osztott szét az osztály között. Ma közel száz beadvány érkezett a rendőrséghez, amelyekben magyar lakosok revolver-hordásra kérnek engedelmet, mert hirtelen jár, hogy újabb tüntetés készül. A rendőrség dicséretesen működik, de a legénység kevés. — A tüntetésre vonatkozólag a következő hivatalos információkat kapjuk:

A múlt vasárnap rendezett mulatságon *Solymosy* hajózási főfelügyelő szobaleányának báli jelmezű fumei legények léptek a nézeti színi szallagra. Kedden este egy *Somogyi* nevű államvasúti fekező magyar parasztemberben s egy nagy bottal tüntetőleg végigsétált a korzón. Több egyen kísérte szintén bottal felfegyverkezve. Ott azután több fumei autonómia fiatal ember kifütyülte és kigunyolta őket. *Somogyi* és kísérte rájuk se hederített és esendően haladt a corsia Deákra, a Korona-vendéglő elé. De mikor az olasz és horvát szobaleányok tovább csufolódtak, *Somogyi* s kísérte türemléket veszte, nekimentek a gunyolódó csoportnak s néhány embert jól elverték, köztük egy *Carina* nevű fiatal embert, dr. Kucher gyámfiát, akit három nap előtt ítéltek el a fumei bíróság magyarellenos tüntetésért. *Somogyiék* azután elmenekültek, mire a tömeg bevete a Korona-vendéglő ablakait. A további rendezvársának a rendőrség vetett véget. Az esetet kisebb-nagyobb csoportokban szőnyegkeze tárgyalták az utcán. A vizsgálat megindították. Nagyobb emeoidt itt nem idézték elő az eset, mert egyrészt okatlan provokálást és megrongolatlant hetvenkedést latsak benne, másrészt egy kartóresen kívül egyéb sérülés nem történt. A fumei lapok mint egyszerű vereskedést regisztráltak az esetet minden nemzetiségi gyűlölség színezete nélkül.

A tüntetők között volt *Ricotti Umberto* városi segédantitűz is, kit ma dr. *Fallentits Antal* polgármester elmozdított állásából.

Még a korábbi tüntetések következménye az a sajtópör, amelyet *Kucher* Nándor volt ügyész indított a *Magyar Tengerpart* ellen régalmazás és becsületsértés címén, a lapnak több, novemberben megjelent cikke alapján. A *Magyar Tengerpart* holnapi számában kijelenti, hogy örömmel áll elébe a sajtópörnek, de a feleletést csak *Kucher* cseleghősiának tartja a „Casino Patriottico” ama tagjaival szemben, akik nem akarnak vele egy egyesületben lenni.

— **Csendélet Ó-Budán.** Nagy murit csapott az éjjel *Dittelbach* Frigyes 23 éves budapesti napzámós. Sorra járta az ó-budai korcsmákat és éjjeli tájban már nagyon rőzsis hangulatban botorkált végig a Kávin-utcán. A tavasz-utca sarkán néhány emberrel akadt össze, akik szintén mélyebben néztek a kanacs fenekére. A részeg emberek szóváltásba elegyedtek, amiből csakhamar vereskedés lett. Eleinte ököllel csatáztak, majd később folytatták a harcot. Ennek az lett a vége, hogy *Dittelbach* több súlyos sebből vereve maradt a földön. A nagy lármára figyelmes lett a közönség körül rendőrfőrajart és arra sietett. Mikor a később meglettak a rendőrök, futásnak eredtek s elmenekültek. A rendőrség a mentőket hívták segítségül, akik a szerencsétlen embert, aki a

fején három, a kezén pedig két sebet kapott, az irgalmassok kórházába vitték. A rendőrség keresi a késelőket.

— **Hajókatasztrófa.** Rettenetesnek mondják a Finnország és Svédország közt közlekedő Bore hajó utasai azt az éjszakát, amelyet a közelmúltban átéltek. A gőzönek, amelyen huszonnyolc tengerész és mintegy negyvenhat, a legelőkelőbb társadalmi osztályhoz tartozó utas volt, alig hagyta oda Stockholmot, sűrű ködben kellett utját folytatnia. Nehéz küzdelmekkel haladt előre, de ekkor még senki sem gondolt arra, hogy milyen szerencsétlenség következik rá. Amint beesteledett, s a hajón levők a kappelschereni világitótornyot megpillantották, egyszerre csak megroppant a gőzös valamennyi bordája. Zátanyra keféltek. Óriási fejtelenség támadt az utasok között s a megrémült, jajveszékélő nőket alig tudta a kapitány megnyugtani. A mentősönköket lebecsülték, nagynehezen biztonságba helyezték az utasokat, akik az éjszakát a közel fekvő szigetek egyikén töltötték éten-szomjan. Alig egy órával ezután elsülyedt a hajó, a nélkül, hogy a rajtalevő holmikak megmenteni sikerült volna. A kétségbeesett embereket másnap egy svéd gőzös mentette ki robinzoni helyzetükből, s vitte őket tovább. A kár óriási, s csak maga *Otero*, a híres spanyol sanzonett, aki szintén a hajón utazott, élvén-ezer frank kárt jelentett be. Ennyit értek elvesztett ékszerei.

— **Házasságok iskolája.** Egy newyorki hölgynek, *Williams* Lujza asszonynak támadt az a bizarr ötlete, hogy a lányoknak iskolában kell a házasságra kiképezni. Nem holmi varró- vagy főzőiskolában, hanem valóságos házassági iskolában, ahol nem a háztartás dolgait kell megtanulnia, hanem — magát a házasságot. *Mrs. Williams* terve szerint a kétségkívül modern iskolában volna ugyan főzési és varrási osztály, de ez csak a legmellékesebb része volna a dolognak. A gyermekek nevelésére, a szépség ápolására és az egészség fenntartására fordítja a legnagyobb gondot. Különös súlyt helyez arra, hogy a lányok megtanulják, mint kell a férfiakat magukhoz láncolni... Ez a pszichológiai főtantárgy foglalkoztatja leginkább *Williams* asszonyt, aki azt szeretné, ha New York minden kerületében volna ilyen iskola.

A legjobb a dologban az, hogy ez a *Williams* Lujza — elvált asszony.

— **A részeges libák.** Talán ez az első eset, hogy valaki a kaptá rajta a libáit, hogy — be vannak rugva. Az első, és pedig igaz történet ez, amelyben iszákos ludakról van szó, s amely *Nagybecskerekén* esett meg. *Dikán* Lukának volt husz darab szép kővér libája. Gyönyörű fehér tollal borított pompás állat. Egy szép reggelen kimegy *Dikán* Luka felesége az udvarra és megdöbbenve látja, hogy ott hevernek a szép ludak szerte-szét a udvaron mozdulatlanul.

— Ezek biz' a másvilágra költöztek!... sóhajtott magában a háziasszony, azzal összeszedte, megkoppasztotta és rakásra dobta őket az udvarnak abba a végibe, ahol az ilyen halottak temetője szokott lenni. Mekkora volt azonban az asszony meglepetése, mikor reggel kiment az udvarra és a husz tollatlan lud hangos gázogással kérte a mindennapi kukoricát. *Dikán* keresztet vetett magára és nagyot kiáltott:

— Jézusom, föltámadtak a ludak!...
A nagy csodára összeszaladt az egész utca és hosszas találgatás után kishitették a dolog nyitját. A házigazda ugyanis az előtte való napon kiöntötte az udvar közepére a borsöprüt, amit a falánk ludak felhabzsoltak és a szó szoros értelmében a sárga földig berugtak tőle. Másnap azután, mikor kialakulták mámorukat, feltámadtak. A kitűnő állatok most a gazda szobájában laknak, hogy valahogy meg ne fázzanak künn tollatlanul. Hja, így jár az, aki áldozatává lesz az alkoholizmus zöldszemű ördögének...

— **Karambol-verseny.** A magyar karambol-klub 3000 pontos karambol-versenyének második estéje ma lesz a klub helyiségében, a *Sztanaj* Miklós kávéházában, előre látható nagy érdeklődés mellett. *Sztanaj* mester, aki lőkésen maradt 107-es sorozattal, folytatni fogja a játékot *Győr* Sámuel amatőrrel, ki a kapott 2400 pont előnyével együtt 2583 pontig jutott.

— **Beírások a bábaképzőbe.** A budapesti m. kir. bábaképzőben (Rökk Szilárd-utca 33.) a tavaszi nyári tanolyanra a beírások február 1-én kezdődnek és február 6-ig tartanak. Fővelétre jelentkezhetnek 20—40 éves koru, irni-olvasni tudó nők, akik személyesen kötelesek megjelenni és bemutatni keresztlevelüket (anyakönyvi kivonat), erkölcsi és egészségügyi bizonyítványukat. A tanulók saját költségükön élnek, az államtól segínyt nem kapnak, de tandíjat nem fizetnek. Az oklevél 20 forintért adatik ki. Tanítási nyelv magyar és német. Az intézet vezetője dr. *Dörner* Gusztáv igazgató-tanár.

— **Ablaktisztítás mentő-ív nélkül.** Bécsben, a Ferdinánd-utca 15. számú házában ma délelőtt borszaszó eset történt. *Gahul* Maria házmesterinő, egy

58 éves asszony, a negyedik emeleten a korridor ablakát mosta, amikor, hogy mentő-övet kötött volna a derekára. Egyszerre elvesztette az egyensúlyt s kétségbeesett kiáltással zuhant a mélységbe. A szerencsétlen rögtön meghalt. — Budapest utcáin is mindennapi látvány a mentő-ív nélkül ablakokat tisztogató cselédleány. A járó-kelőknak borzong a hátuk, az utca közepén álldogáló rendőr azonban nem pillant föl, vagy ha igen, hát nem kőbiztonsági szempontból. Azért a legelszértebb, ha a t. közbiztonság az ablaktisztítást egy megbízható vállalat által eszközölteti. Ebből a célból *Ditrichstein* Mór (VII. Nyár-utca 34. sz. Telefon 14—59.) vállalat a legajánlhatóbb, amely megbízható, szakképzett munkásokkal rendelkezik.

A lindenhofti remete.

— *Koburg* Lujza életmódja. —

Budapest, január 25.

A múlt esztendő június havában került a *Drezda* melletti magán-elmegyógyintézetbe *Koburg* Lujza, a belga királyleány, *Koburg* Fülöp herceg felesége. Akiknek alkalmuk van közvetlen közelből megfigyelni a hercegnasszonyt, mondják, hogy egészségi állapota kitűnő. Amióta *Lindenhofba* internálták, állapota változatlanul jó és ma is oly viruló színben van mint megérkezése pillanatában.

Sokat sétál a nagy kertben, amely az intézetet körülveszi. Ilyenkor mindig kíséri udvarhölgye *Gebauer-Füllneg* kisasszony. A kert egyik elkülönített pavillonjában külön lakosztálya van a hercegnasszonynak. Ha nem sétál, ide visszavonul és olvas vagy fest. Nagy tehetsége van a festészethez és képei gyakorlott kézre vallanak.

A hercegnő gyakran érintkezik dr. *Pierson* egészségügyi tanácsosnak, az intézet igazgatójának családjával, akiknek minden igyekezte oda terjed, hogy minél kellemesebbé tegyék a hercegnőnek lindenhofti tartózkodását.

Mindaddig nem is történt semmi intézkedés arra nézve, hogy a hercegnasszony elhagyja a gyógyintézetet és úgy látszik, hogy még igen sok idő mulik el, amíg változás áll be *Koburg* Lujza életében.

Amilyen viruló testben a hercegnasszony, annyira beteg léleken. Az a gyöngélművészség, amelyet a bécsi szakértő orvosok megállapítottak, csakugyan észlelhető a hercegnőn. Nem tudja felfogni cselekedeteinek súlyát és következményeit, nem képes önállóan gondolkodni, szóval értelmi és erkölcsi súlyos tapasztalható minden tettében. A gyógyintézet orvosai lelkiismeretesen figyelik bajának minden fázisát. Állapota nem rosszabbodott ugyan, de a javulás jelei sem mutatkoznak. És szörül-szörül áll ma is az orvosi vélemény, hogy a hercegnasszony értelem, akaraterő és erkölcs tekintetében jelentős gyöngeséget tanusít.

Mikor a bécsi kereskedelmi törvényszék a szokásos diplomáciai uton megkereste a lindenhofti gyógyintézetet, hogy adjon véleményt, vajjon kihallgatható-e a hercegnasszony tanúként az ismeretes váltópörben, dr. *Pierson* azt válaszolta, hogy a hercegnő kihallgatása céltalan volna.

Ilyenformán aligha hallgatják ki a hercegnőt *Hartog* ökszerész pörében, aki tudvalevőleg szerencsétlen tulajdonosa azoknak a 392.000 frankról szóló váltóknak, amelyeken *Koburg* Lujza neve is szerepel. A kérdés az, vajjon a hercegnő maga írta-e alá a váltókat. A möllerdorfi feyhááz lakója, *Mattiasch-Keplevich* váltig állítja, hogy a váltókat szemelattára írta alá a hercegnő. De az ő vallomásaival nem elégszik meg a bíróság, és megbízhatóbb tanukat kíván.

Egyik tanu a hercegnő egyik komornája, aki most Karlsbadban lakik, a másik pedig maga a hercegnasszony volna, ha lelki- és elméleti állapota megengedné, hogy kihallgassák.

Amde az orvosok már előre megbízhatatlannak mondják a hercegnő vallomását, mert alig emlékezik vissza a néhány nap előtt történetekre.

Amint már említettük is, *Koburg* Fülöp herceg néhány nap előtt Drezdában járt és rokonánál, a szász királynál is látogatást tett. E látogatás összefüggésben van a lindenhofti eseményekkel is. A hercegnő odaszállítása előtt ugyanis tárgyalások folytak a belga király és *Koburg* herceg között, hogy hol helyezték el a hercegnasszonyt. Mikor a választás szász földre esett, *Albert* szász király nagy előzékenységet tanusított *Fülöp* herceg iránt s a herceg bizonyára legutóbbi látogatása alkalmával köszöntö meg a rokon király szíves készségét.

Bécs, január 25.

A *Neues Wiener Tagblatt* ezújszerint közli a szövegét annak az orvosi véleménynek, amelyet *Pierson* egészségügyi tanácsos, a lindenhofti gyógyintézet igazgatója, *Lujza* koburgi hercegnő állapotáról adott. A bizonyítvány e szavakkal végződik:

Lujza hercegnasszony általános állapota a bécsi és az itteni gyógyító-intézetekben való

kezelés következtében javult ugyan, de még mindig feltűnő, hogy a fenséges asszonyok az utóbbi évekről való elbeszélései nem felelnek meg a tényeknek s akár öntudatlan, akár nem, annyira összekeveri az igazat a valótlanságokkal, hogy az illető események ismerője sem tud bennük eligazodni.

Tanügyi levelek.

I. Szegény kis libuskák...

Motto: „Az ország népességének 42%-a még most is analfábéta.”

Csak, csak 42%-a, nagyon csodálkozom, én azonban többet gondoltam. No, de nem baj, az „újabb tanügyi mozgalmak” majd segítenek ezen. Nagy a rejtélyességem, hogy segíteni fognak, de mit csinálnak akkor a szegény kis libuskák? Mert egyebek mellett a szegény kis libuskákat sujtják legjobban az újabb tanügyi mozgalmak, ha... Ha mindazt, a mi tervben van. Általában kiviszik a tanügyi mozgalmak. Így például azt, hogy 6 évről 8 évre terjesztik ki a tanközelítést, továbbá, hogy a nép és elemi iskolákat külön-külön tagozatokban fogják szervezni, és aztán, hogy az iparra és a földművelésre való tanítással ismét külön népiskolákat fognak állítani. Mert mindezt előzzük az újabb tanügyi mozgalmak. És mindenesetre nagyszerű mozgalmak ezek, de... és itt állunk meg egy kicsit, meg kell állanunk és meg kell gondolnunk az újabb tanügyi mozgalmak is.

Falun született, falun gyerekeskedett ember vagyok, biz isten jobban ismerem a falusi iskolai életet, mint sok tanfelügyelő. És ezt azért merem mondani, mert öt esztendőn át, míg iskolába jártam én, sohasem láttam egy élő tanfelügyelőt: azóta ismerem őket.

Bizony nem nagy gyönyörűségé telt volna tanfelügyelő urnak, ha eljön a mi iskolánkba. Két blak volt rajta, egyik felül a hátunk megett, a másik alul. Vagy nyolevanan élvezték a világosságot, még pedig felváltva, füve és állva, mivelhogy valamennyien nem fértünk a padba, pedig még az ajtó mellett is parkoltunk. De hát akkor elég nagy volt ez az iskola — nekem. Azóta láttam már egy párszor, istenem, milyen keszvére szugorodott! A mostani eszemmel fel se tudom fogni, hogy fért el benne annyi gyerek s hogy az el benne most annyi gyerek. Tudom, egy párral meg is szaporodtak, — milyen jó volna, ha az embe-
tek számával az iskola terjedelme is növekednék.

Bizony, bizony, ha rá gondolkodom, úgy találom, hogy felnyílnak se volt elegendő az az iskola akkor, és most? De erre már feleljenek az újabb tanügyi mozgalmak.

... Majdnem megfellekedtem a kis libuskák-
ról, mert ők is nagy szerepet játszanak a tanügyi mozgalmaknak velők is számolni kell. Kell akárcsak ez, hogy az iskolák az évek számával testeseb-
bökké nem válnak.

Ime: a kis libuskák tudvalóval akkor szü-
letnek, mikor a jó langyos tavaszi napsugár elő-
csalja a szép gyöngye füvet. És mikor ezek az apró
buzogók előbunak, bizony ők veszik át a peda-
gógia ügyét. Mert Csóri Józsefné alsó-felső szom-
szédjával egyetemben azt mondja Pistukának, meg
Jósának, hogy menj a libuskákkal a Magyarorszára,
a Vinićára, de jól tartsd ám őket. Pistuka el is megy
a szép sárga pihés pipegő libuskákkal ki a Magyar-
orszára, Vinićára. A libuskák meg nap-nap mel-
lette csak erre tanítják őket, hogy pi-pi, ez pedig
csak két betű az ábécéből, de csak mondva és nem
képpben írva. Így pedagogizálnak a libuskák egész
nyáron és őszig, mikor is leteszik az egzamentet
százzal, hogy a Vinićáról berepülnek a völgybe Pis-
tuka, vagy Jóska nagy örömeire. Lehet ezen segí-
teni, mondják az újabb tanügyi mozgalmak. Lehet
hát, hogy ne lehetne, tessék megpróbálni. A mu-
lasztásokért büntetni kell a szülőt ennyi és ennyi
fillérrel. ... Én istenem, már hogy, kinek volna a
lelke a szülőket megbüntetni, hiszen — no
hiszen a szegény Csóri Józsefné alsó felső szom-
szédjával, Pistuka, vagy Jóska is arra dolgoz-
nak a libuskákkal, hogy szépen felszerelvé-
n, bevigyék Szécsénybe, eladják minél drá-
gábban s hogy a pénzeszkét — né vigyék haza,
hanem befizessek az adóba. Mert az apuk erősen
panaszodik, hogy — — jaj bizony sok az adó,
és ezért kell a libuskákat megörizni. Ezután ki ellen-
őrizné ezt, hogy mennyit mulasztott Pistuka, meg
Jóska? A tanító! Az újabb tanügyi mozgalmakban
kevés tanító lesz mozoghat! Mert hiszen az a tanító
nagyon jól tudja, mi okból nem jön Pistuka, meg
Jóska iskolába, tudják azt is, hogy szegények bizony
otthon nagyon, már hogy lenne lelke a szülőket
bünteteni pénzzel. Keserű tapasztalásból tudja, hogy,

a szegények sok mindnőre rákészteti az embert
arra is, hogy az ábécét tanítsa, meg arra is, hogy az
ábécét ne tanulja....

Jó lesz, ha az újabb tanügyi mozgalmak szá-
mot vetnek a sok eszmeáradatban azzal, hogy első
sorban a libuskákat ne kelljen olyan gondosan
őrizni, mert lime ott van Ausztria, hol csak 4—6%
az analfábéta, mert hja, libuskák dolgában boldogabb
ott a nép; azért a másodsorban, hogy az iskolák tá-
gabbak legyenek, hogy több terem legyen, több tan-
ítónál, jobban javadalmazott tanítóval. Kevés a pénz,
mindezekre a „nagy érdekek” mellett kevés jut; több
pézt kell; tehát több libuska is. De ezeket meg a
Pistukáknak kell nevelni, — hát akkor hogy tanul-
ják meg az ábécét?!

II. Az örök akantus levél.

Motto: „Az örök akantus levél a szász görög palmettával és a német renaissance-butorokkal együtt unalmassá vált.”

Hála istennek! És hála istennek, hogy végre
az, amit London megkezdett, Anglia magáéva tett,
Franciaország folytatott, Németország szintén, ami
Ausztriában is otthon van már, sőt talán a polinéziai
szigeteken is, — végre hozzánk is eljutott, tudniillik
a középiskolai művészi oktatás reformjáról van szó.
A szó teljes értelmében szó.

A genialis jogász megmutatta, hogy még genia-
lisabb pedagógus; ő, a magyar tanügyi modern
alapa teremője, a pókhálóval bevont örök akantus
levelet a szász görög palmettával egyetemben, miket
évről-évre csudás türelemmel másolt az iskola nem-
zedéke, lesöpörte az iskola falairól. Az ócska német
renaissance butorokat pedig hasonlóan kidobta az
iskolából, pedig kegyetlenül oda valának ezek gyö-
kerezeve.

Ha végre-valahára bejutott a jól elzárt iskola-
ablakok is egy kis friss, tiszta levegő, ideje volt már,
az izlés követelte ezt. Nagy a reményem bennem,
hogy az a genialis fej, mely ezt kigondolta, mást is
kigondol még — egyenest azt hiszem, hogy az örök
másolás korszaka iskolai rendszerünkben véget ért.

Iskolánkban eddig az előbbi és idegen stílus-
sokat másolták, — de az iskolai tanrendszerben is ki-
volt zárva a szabad fellátás: haladtunk azon az
uton, amelyet mások már régen megjártak. Fortély
volt ez és magyar politika, ha megjegyeztük volna
a kátyukat és veszedelmes helyeket, hol az előttünk
járók szekere feldült, de hát ezt nem igen tettük,
hanem beledőlünk mi is. Így aztán jóval hátrább
maradtunk és még a járt uton is fel-feldőlünk. Csak
aztán fel ne dőlünk a művészi oktatás reformjával
is, dőlőngözést látok már, nos ha a miniszter maga
nem fogná a kocsit, igazán felnének, hogy feldül, de
hála istennek erős kézből van.

Olvassom, hogy a franciák már 1879-ben nagy
sulyt fektettek a szabadkézi rajz tanítására, akkor
szervezték a rajzfelügyelői állásokat. És hogyan?
Bizony kivették a régi kocsisok kezéből a gyeplőt,
kik mikor hidon nem jártak, akkor is lassan hajtot-
tak csupa félszából; odaadták fiatal, erős kezekbe,
kiknek volt mérészögük tüzösen hajtani. A régi
methodus terjesztőit, kik a maguk szárazmalmában
éreztek csak jól magukat, mellőzték és művész-
embereket alkalmaztak, kik észre tudták venni s
érezni, hogy mit követel az izlés, kire a szellem jármát
leakasztották s helyette szárnyakat adtak. Hiába min-
den oktatás, ha madzagra van kötve a szellem, mint
a cserebogár. A művészet az éppen, amely hivatva
van az emberi szellemben életre keltetni az erőt, a
képességet, a tehetséget, ez lehet az a tér, hol a
gyermeklélek megtanulhat járni a maga lábán s szá-
lani a maga szárnyán.

Akantus levelek nagyobb mérvű másolása nem
művészet, a miniszter nem is akarja ezt.

— A franciáknál már a népoktatásban is
benne van a művészi oktatás, igaz, hogy mi még az
ábécénél tartunk, a középiskolákba lassan megy
be, mindig jön egy-egy okoskodó anket, amely meg-
akasztja. Tulságosan nagy a félsz. De hol van-
nak a magyar művészek s műtörténészek? Vagy
őket nem érdekli az iskola művészi oktatásának kér-
dése? Nekik is kellene venni a vasat, talán erősebb
lendületet venne a dolog. Az iskola neveli a művé-
szet iránt érdeklődőket s minél jobban, minél többet
nevel, annál több lesz az érdeklődő s annál több
lesz a képzésdávó. A miniszter iskolai művészeti re-
formja a magyar művészetet fogja fellendíteni, segít-
senek hát a nagy kezdeményezőknek a művészek is az
akantus levelek eltávolításában. Törtődjenek ők is az
ifjúsággal, majd akkor többen veszik meg a jól fes-
tott képeket is.

N—1 L—6.

Bányászok sztrájkja.

Budapest, január 26.

Egy hét óta tart már a cseh bányamunká-
sok sztrájkja és még ma sem lehet belátni a
bérharc végét.

Az osztrák kormány kiküldötte, Blumfeld
osztálytanácsos ma kezdte meg a tanácskozáso-
kat a kladnoi bányatulajdonosokkal. Előrelátható,
hogy a békéltetési kísérletek nem fognak egyha-
mar eredményre vezetni. Az osztálytanácsos ál-
landóan táviratilag értesíti az osztrák kormányt
s valószínű, hogy utasításait is Bécsből kapja.

A munkások felfogását a helyzetből Steiner
szociálista képviselő a következőkben jellemezte:

— Mi biztosak vagyunk a dolgunkban. Soha
sztrájk nem volt olyan kedvező a munkásokra
nézve, mint ez. Mindössze százharom ember dol-
gozik s néhány nap múlva még sokkal nagyobb
lesz a szénszükség, mint eddig, de azért nem
állanak munkába az emberek, mert a sztrájk-
kasszában van pénz bőven.

A munkásvezérek egyik gyűlést a másik
után tartják. A szónokok a sztrájk folytatására
buzdítják a munkásokat, egyikük azt az érdekes
észrevételt teszi:

— Eddig katonaságot küldtek a sztrájkolók
nyakára, ezáltal megtisztelnék bennünket és
minisztert küldenek hozzánk.

A gyűléseken asszonyok is szónokolnak.
Steiner képviselő felesége takarékoságra inti a
munkásnőket.

Az egyik bánya vezérigazgatója a követ-
kezőképpen nyilatkozott a mozgalomról:

— Ragaszkodunk abbeli álláspontunkhoz,
hogy azokat a munkásokat, akik ma nem álltak
munkába, elboesátottaknak tekintjük. Minthogy
pedig az egyezkedési bizottságban ilyen elboesá-
tott munkások is vannak, mi ezekkel szóba nem
állhatunk. Mi a törvény alapján állunk s ha az
egyezkedési bizottságban valóságos munkások
lennének, hajlandók volnánk koncepciókra. Így
azonban nem teszünk semmit, amár meg vagyunk
győződve róla, hogy a sztrájk még nagyon sokáig
fog tartani. Ma a szénszükségletnek csak egy tized
részét tudtuk elszállítani s készletünk mindössze
egy pár napig fog tartani. Ez a sztrájk nem a bér
felemelése miatt folyik, hanem a nyolc órai munka-
idő általánosítása miatt, vagyis oly harc ez,
melynek elvi következményei lehetnek. Azt nem
hiszem, hogy a munkások csakugyan olyan bus-
sásan el volnának látva pénzzel, adataim vannak,
hogy a sztrájkpénztárból tízenégy napon túl
nem lehet táplálni a mozgalmat. Én február el-
sejére várom a fordulatot. A sztrájkból óriási ké-
rlek eredtek már eddig is, de inkább elviseljük
ezt, semminthogy veszedelmes precedenseknek
adjunk helyet.

Ma érkezett távirataink a következők:

Prága, január 25.

A szénbányák következtében a prágai villamos
közúti vasutársaság két utvonalon beszüntette a köz-
lekedést. Karolinenthalban és Nussleiben bezárták az
iskolákat. A külvárosi gyárakban holnap beszüntetik
a munkát, az összes cukorgyárak pedig már ma be-
szüntették az üzemet.

Ma mindössze kétszázhuszonnyolc munkás dol-
gozott, tehát huszonötöt több, mint tegnap. A Marek-
tárna munkásainak felemelték a bérét. Zehrowitzban a
sztrájkolók megtámadták a munkára menőket. A hely-
zet változatlan.

Teplitz, január 25.

5648 ember közül itt 1477 sztrájkol. A tegnapi
bérfizetésnél rendzavarás nem fordult elő. A teplitzi
kerületben 1617 ember sztrájkol. A Ferenc József-
tárna munkásai ma újból sztrájkolnak, mert felemelt
bérük kiadását, azzal az indoklással, hogy csak egy
napra emelték azt fel, megtagadták. Weiskirchlitzben
bezárták az iskolákat. Az aüssigi kerületben a hely-
zet változatlan. A komotaui Károly-tárna bejáratát
csendőrség tartja megszállva.

Mährisch-Ostrau, január 25.

A nürschau-szulokvi kerületben ma már egyet-
len egy bányában sem dolgoznak. Blumfeld osztályfőnök
ideérkezését minden pillanatban várják. Az egyezke-
dési bizottságot esütőre hivatják össze. A bányat-
tulajdonosok kijelentették, hogy részt vesznek a bi-
zottság ülésén. Az osztrai kerületben ma csak
munkás állott munkába. Báró Spens Eoden igazság-
ügyi miniszter tegnap délután Osztrauba érkezett s
ma délelőtt kihallgatáson fogadta a hivatalos szo-
mélyeket és a sztrájkoló munkások küldöttségét.
A munkások nagy reményekkel vannak eltelve
s a miniszter intézkedéseitől sokat várnak. Az igaz-
ságügyi miniszter este Spengler helytartósági tanácsos-
sal, Riehl főbányatanácsossal és Dobrowsky kormány-
tanácsossal, a rendőrbiztoság vezetőjével tanácsko-
zott. Ma a hatóságok vezetőin kívül Schlichtát, a
sztrájk-bizottság elnökét és Daszinszky képviselőt
fogadta a miniszter. A bányai igazgatók ma Bécsben

vannak a bányák konferenciáján. Holnap Mábrisch-Ost-rauban tartanak gyűlést a bányaiszágatokról.

A katonaság elunta a várast. Sehol semmi nyoma a verekedésnek. A sztrájk a legnagyobb nyugalommal folyik. A katonaság elhelyezése a következő: Egy fél század a Miksa Károly-aknánál, egy század a Sulkow-aknánál, egy-egy szakasz a Grimnich-és Sülvia-aknánál és egy fél század tartalékkal Nürnbergben van elhelyezve.

Brünn, január 25.

Ma délután báró Pillersdorf udvari tanácsos, a helytartóság vezetőjének elnöklésével értekezlet volt oly intézkedések megállapítása végett, hogy a színház beálltával a brünni piacot elegendő szénrel lássák el. Mindenekelőtt konstátálták, hogy ez idő szerint Brünnben nincs szénhiány és nincs is veszély, hogy az beáll. Végül megbeszéltek azokat az intézkedéseket, amelyek arra az esetre alkalmazandók, ha a brünni piac a várakozás ellenére szénhiánynak lenne kitéve.

Kladno, január 25.

A helyzet változatlan. Tegnapi két nyilvános gyűlés volt, melyeken Vlček bányamunkás, a bányászvetkezet munkásbizottságának tagja kijelentette, hogy a hatóság megkérdezte őt, hogy a munkások hajlandók-e részt venni az egyeztető hivatal tárgyalásain. Ő ezt nem utasította vissza, de kijelentette, hogy erre első sorban a Nistni-Svay Horniku-egylet van hivatva. A gyűlésen azt is közölték, hogy Steiner reichsrathi képviselő közben fog járni a hatóságnál, hogy a kifizetések e hó 25-én és 26-án ne a tárnában, hanem a hatóságnál történjenek, hogy ekként elkerüljék a konfliktusokat.

Az átlamvasut-létszámát a munkás-szolgálatok bajainak orvoslása céljából egy millió forintot ajándékot helyeztet kiállításba, amit a sztrájk kitörése után visszavont.

Briz, január 25.

Tegnapi két nyilvános bányászgyűlés volt, melyek mindegyikén ezer ember vett részt. A sztrájk-követeléseken kívül a szónokok a munkássegélypénztárak megszüntetését is követelték. Az egyik gyűlésen egy szórakozó szűkségesnek mondta, hogy szombaton az utolsó befizetésnél teljes számban jelenjenek meg, hogy megakadályozzák a munkások részleges elbocsátását. A bányatulajdonosokkal való tárgyalásokba való bocsátást is perhorresztálták. Ma és holnap több helyen gyűlést tartanak.

(Magyar szén Ausztriában.)

Az osztrák szénsztrájk következtében több nagyobb osztrák iparos cég megkeresést intézett a magyar államvasutak igazgatóságához, hogy nem volna-e hajlandó nagyobb mennyiségű szenet szállítani. A MÁV. igazgatósága az ügyben felirt Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszterhez, aki az igazgatósághoz intézett válaszában kijelenti, hogy bár nem tartja helyvalónak, hogy Magyarország indirekt uton beavatkozzék Ausztriának ebbe a gazdasági magánügyébe, de viszont abban az esetben, ha az igazgatóság szénfőlséggel rendelkezik s nem kell attól tartania, hogy szénszállítás esetében esetleges zavarokba juthat: nem helyteleníti, ha az igazgatóság értékesíti a termelt szénfőlség egy részét. A MÁV. igazgatósága a miniszteri válasz után nyomban intézkedett, hogy amennyiben a resicai vagy az aninai szénbányákban felesleg volna, az elszállítassék. Így már ma egy szénrel megrakott tehervonat indult utnak Morvaországba.

A Dunagőzhajós Társasághoz is hasonló kérelemmel fordult több csehországi gyáros és a társaság igazgatóságának intézkedésére a mohácsi széntelepről ma reggel Pécsen át utnak indították a szenet.

Ez idő szerint a magyar szénanyagban általában nagy a kereslet. — A brünni és prágai gyárosok a salgótarjáni szénbánya igazgatóságához fordultak, de ez nem rendelkezik olyan szénfőlséggel, hogy a kérelemnek elegendő tehessen, minthogy a készletben levő anyagot szerződésben elváltat kötelezettségéhez híven a vevőinek kénytelen kiszolgáltatni. A petrosényi szénbányából szintén szállítottak már a tegnapi nap folyamán szenet Ausztriába.

FŐVÁROS.

(*) Az eskütéri hid. Az eskütéri hidat 1901 őszén kellett volna a forgalomnak átadni. A kereskedelmi miniszter ma értesítette a fővárost, hogy a hid vaszerkezetét a megállapított időre nem lehetett elkészíteni s ezért az eskütéri hid építési idejét egy évvel meghosszabbította. A hidat így csak 1902. őszén nyitják meg.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Napoleon ösém sikere. Napoleon ösém, Rákosi és Guthi eredeti bohózatának nagy sikerét, amelyet a bemutató előadása aratott, teljessé tette a darab második és harmadik előadása. Ennek az eredeti újdonságnak, ami hazai darabnál ritkán jár együtt, az erkölcsi sikerén kívül meglesz az anyagi sikere is. A Napoleon ösémnek nemcsak az eddigi első három előadása folyt le zsufozt házak mellett, de a darab e heti összes többi előadásaira tömeges előjegyzés történt.

** Kadétkisasszony. Pásztor Árpád és Mader Raoul fényes sikerű operettje ma érte meg a kilencedik előadást zsufozt ház előtt, roppant tapsok közepette. Az előadás kitünő volt és a nézőtér harsogott a jókedvtől. A darab a közönség rendkívüli érdeklődése következtében olyan sűrűn szerepel a Népszínház játérendjén, hogy a Kadétkisasszony bizonyára nagyon hamar megéri az első jubileumát.

** Az Operaházban holnap, pénteken bérletfolyamban (14. sz.) színkerület a Paraszécsület opera Kacser Margit, Lajer Margit, Várent Vilma, Arányi és Mihályi közreműködésével s a Nap és Föld ballet Labunskaja Mari és Maragora Armand vendégfellépésével, kik a ballet második képében A párisi nő című némajátékot és táncjátékot adják elő; az ebben előforduló táncok a következők: 1. Entrée. 2. La désahabillé. 3. Pas de quatre. 4. Scène de la table. 5. Scène du Champagne. 6. Galop. 7. Valse de fantasia.

** Jókai Mór és — Tudós professzor Hatvani. Makai Emil verses darabja, a Tudós professzor Hatvani a legfényesebb kiállításokkal indul neki a Vigszínházban jövőnd pályafutásának. Makai darabja már tárgyánál fogva is irodalmi körökben rendkívüli érdeklődést kelt, Jókai Mór, aki tudvalóleg A magyar Faust címen először dolgozta fel a Hatvani professzor legendáját, szintén nagyon érdeklődik a Vigszínház új magyar darabja iránt és önként megígérte, hogy jelen lesz a Tudós professzor Hatvani próbáin és különösen a debreceni diákéletből vett jelenetek rendezésében a színház segítségére lesz. Tegnapi Jókai Mór magához kérte a szerzőt és Kun László zeneakadémiai tanárt, a Vigszínház karmesterét és elénekelték előttük azoknak a régi debreceni diáknótáknak a hiteles előjátékát, amelyek a Tudós professzor Hatvaniban előfordulnak.

Jókai emlékeztető elénekelték azokat a nótákat, a miket a pápai kollégiumban még maga is énekelt. Előbb jött a szomorúja, amelyik így kezdődik:

Málik mint az árnyék ez az élet...

Jókai mély zengő hangján minden akkord tisztán hangzott s a Kun László ceruzája szaporán szántotta a vonalok kópapírcet. Majd egy szerelmi dal következett:

Zöld erdőben, zöld mezőben

Gerlicék zengedeznek...

Azután egy vidámabb:

Cséserei borsó vad lencse

Feketeszemű menyecske.

s végül a dubaj bórda:

Fogj nosza kulacsokat

Tölts tele finakokat

A fekete bajokat

Öntsük le!

Amikor elkészültek a munkával, Jókai még egyszer eldalolta, azután lejárta magának a zongorán a karmester jegyzetét s javított rájuk, hogy a nóták minden fokozata és ritmusa érvényesüljön.

A Vigszínház műhelyeiben is a Tudós professzor Hatvanival foglalkoznak, mert a Lipót-köruti színház a legnagyobb gondgal kívánja az eredeti, verses darabot bemutatni.

** A Vigszínház új tagja. A kolozsvári Újság írja, hogy a Vigszínház igazgatósága három évre szerződtette Vendrey Ferencet, a kolozsvári Nemzeti Színház tagját évi hater ezer korona fizetéssel. A kolozsvári lap szerint a művész legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával már alá is írta szerződését.

** Magyar orgonaművész külföldön. Morascher Hugó orgonaművész, az országos zeneakadémia vezető növendéke, meghívást kapott Londonba, önálló orgona-hangversenyek rendezésére. Morascher évekkel ezelőtt fejezte be a zeneakadémia tanulmányait. Az ágostai evangélikus egyház tanácsa őt akarja a most megüresedett orgonista széke ültetni.

** A Magyar Színház főpróbája. A Magyar Színházban hétfőn délelőtt tartják meg a New York szépe című angol operett főpróbáját. Az operett címszerepét, amelyben Sziráky Ella kisasszony tette volna meg első színpadi kísérletét, minthogy Sziráky kisasszony visszalépet a szerepét, Inkey Gizella fogja játszani. Inkey Gizella két évvel ezelőtt a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnája volt s mióta ettől a színházról megvált, vidéki vendég szerepeket töltötte idejét. A hétfői főpróba érvényes jegyeket a Magyar Színház igazgatósága az Otthon rendelkezésére bocsátotta. Ezek a belépőjegyek

két korona áron szombaton és vasárnap az Otthon körben kaphatók.

** Egyi Aranka Székesfehérvárott. Heggy Aranka, a Népszínház kitünő művésznője, ma este Székesfehérvárott lépett fel a Liliben. A művésznő, aki reggel érkezett oda, a vasutnál a színhígyi bizottság fogadta, élén a város polgármesterével. A művésznő Lilijére este minden jegy elkelt s ha tiszser annyit lett volna, az is mind elkelt volna. Az est maga szakadatlan sora volt az ünnepléseknek, amelyekben Heggy Arankát részesítették. A művésznő Szentmihályi Bélának, a farsulat baritonistájának a jutalomjátékra alkalmából lépett fel.

** Suite hongroise. Ez alatt a cím alatt Angyal Armánd, Győr városa rendőrkapitánya, aki mint zongorista is jó nevet vívott ki magának, négy szakaszra osztott és huszonegy órdakra terjedő zongoraműre hirdert előfizetést. A mű ára három korona és februári elején jelenik meg Róssavölgyi és Társas budapesti udvari zeneműkereskedő kiadásában.

** A cenzura az Osztrigás Micit ellen. Foydeat Madame de chez Maxim című bohózatának az előadását — mint Drezdából távratozzák — a drezdai cenzura betiltotta. A tilalom e drezdai Residenttheater váratalanul érte, a színház ugyanis már minden előkészületet megtett a február 1-én tartandó premiérra. A drezdai cenzura tilalma igen érdekes, Berlinben ugyanis folyton adják az Osztrigás Micit, pedig Berlinben cenzura alatt állnak a színpadi termékek.

** A császár a főpróbán. A német császár legnagyobb kevelései közé tartozik, tudvalóleg, a színházi dolgokkal való foglalkozás. A berlini udvari színház most Lauffnak Vafog című történelmi színművének az előadására készül, amely a wiesbadeni előadások során már bemutatásra került, s amely darab magának Vilmos császárnak az utasítására nyomán készült. A német császár, mint Berlinből jelentik, a leguagyobb figyelemmel kíséri Lauff darabjának az előkészületeit s tegnap a darab főpróbáján személyesen is jelen volt.

** Vigszínházi villamos kocsk. A Vigszínház közönségének mátlól fogva közvetlen villamosvasúti közlekedése van a körutakról a színházhoz. A vigszínházi villamoskocsk ma este közlekedtek először s mátlól fogva mindennap este háromnegyed héttől kezdve a közvetlen villamoskocsk közlekednek a Boráros-térről, a Ferenc-, József-, Erzsébet-, Teréz-és Lipót-köruton át a Vigszínházhoz. A Vigszínház előadása után pedig hasonló közvetlen-kocsk mennek a Vigszínházról a Boráros-térre. Az utolsó kocsi félórával a Vigszínház előadása után indul a színház előtti kitérőtől.

** A bécsi Burg-színház hanyatlása. Ez alatt a cím alatt egy bécsi újság feltűnő cikket közöl, amely megkondítja a csak nemrégiben is még oly nagy művészi hírből álló bécsi Burg-színház fölött a haláharagot. A cikk nagy nyíltsággal beszél s azt mondja, hogy a Burg-színház úgy művészi, mint anyagi tekintetben is erős hanyatlásban van. Nagyon érdekes a cikk befejező része, amely így szól:

Ferenc József császár, aki annyit tett a régi Burg-színházért s a kinek — ha jól vagyunk értesülve, oly kevés öröme telik az njban, megleheti és talán meg is fogja tenni, hogy mint színházi kérdésekben annyiszor tette, ki fogja mondani az alkotó szót egy új és egészséges alapon szervezendő udvari színház alapjának a megvételére, feltéve, hogy az igazi emberek igazi bátorsággal elébe mernek járulni, hogy az uralkodónak az igazságot feltárják.

** Vidéki színészet. A kolozsvári Nemzeti Színház fiatal szubrettjének, Komlósi Emmának érdekes debütje volt legutóbb a Lili címszerepében. A kis szubrett, kit csinos külseje, szimpatikus hangja és eleven temperamentuma kedvettől fogva megkedveltetett a közönséggel, szerepeiben egyre több-több jelét adta színpadra-termettségének. A Nebántsvirág után, amelylyel jóakaróit is kellemesen lepte meg, most a Lili nagy rutint kívánó alakításával próbálkozott meg, még pedig, mint a kolozsvári lapok is konstátálják, teljes sikerrel. Komlósi Emma ezzel a szereppel, amely ének- és játék-tudásának az igazi próbaköve volt, a magyar színpad számottevő szubrettjei küzdötte fel magát. A közönség a legnagyobb rokonszenvvel kísérte a tehetségnek ezt az igazi megnyilatkozását s tapsok, újrászólások és virágáldándékokkal tüntette ki a legújabb és legifjabb Lilit. Komlósi Emma a budapesti Vigszínházban kezdte színi pályáját s a mult évben szerződtött Kolozsvárra.

** Felmentett gyilkos színész. Pár hónappal ez előtt az egész világsajtót bejárta annak az esetnek a híre, amely a kattanogói színpadon történt. A Mr. Plaster of Paris című darabot adták s ennek egyik nyílt jelenésében egy Morrison Julia nevű fiatal színész névvel rántott elő és a közönség szemé láttára agyonlőtte partnerét, egy Leidenheimer Frank nevű színeszt. A gyilkos színész névvel a hónap elején tárgyalta a kattanogói esküdtök és a tárgyalás Morrison kisasszony felmentésével végződött. A tárgyalás során kiderült, hogy a színész mindenféle alacsony eszközökkel és módon üldözte Morrison kisasszonyt, mert nem volt hajlandó karjaiba dobni magát. Morrison kisasszony maga védte

magát az esküdtsek előtt — másfél óráig tartó beszédben. A felmentő verdiktet a közönség nagy tömegével fogadta. *Morrison* kissasszony most felolvasó körútra megy az amerikai színpadokon és leleplezi azokat az állapotokat és kísérőseket, amelyeknek színpadi pályára lépő fiatal lányok ki vannak téve.

Donnay új darabja. Maurice *Donnay* új színművére készült most a párisi *Varietés-színház*. A darab címe: *A herceg nevelése*.

Vesztes igazgatótárs. Egy bécsi újság írja, hogy *Russó* Károly, a bécsi *Carl-Theater* társigazgatója, nyolcvanezer forint veszteséggel kivonult a vállalatból.

A kőbargi udvari színház. A német sajtóban utóbbi időben hírek szárnyaltak arról, hogy az egykor híres *kőbargi* udvari színházat feloszlatták. A feloszlás hírére meglepetés, de azt hivatalos formában is megerősítik, hogy a *kőbargi* herceg lezárította a szubvenciót s ennél fogva az udvari színház társulatát is apasztani fogják.

Az operaház előadása otthon. A m. kir. operaházban holnap (pénteken) este a *Parasztszűlet* meg *Nap és föld* kerül színpadra. A *Telefon* Himnódusz előadást követően fogja s így az előzetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva *katonazené* és *égitánc* lesz hallható a kagylókön.

MŰVÉSZET.

A Nemzeti Szalonból. Az utóbbi időkben sokfelé bírálgatták a Nemzeti Szalon ügyvezetését s ezek a bírálatok nem a legkedvezőbb színt tüntetik fel ezt az intézményt. A kívülről jött kritikák igazságosságát nyomatékosan kiemeli egy a *Nemzeti Szalon* kebeléből érkezett kritika. Tegnap ugyanis a *Szalon* választmányának három kiváló tagja, *Dessenoffy* Arisztid, *Kisely* Géza és *Szana* Tamás lemondtak választmányi tagságukról, mert meggyőződtek róla, hogy a Szalon ügyvezetése nem áll földadata magaslatán.

Andrássy Gyula lovasszobor. Zala György pályanyertes *Andrássy Gyula* lovasszobor-tervezete már elkészült s a művész ma a nagybizottság elnökének, *Szell* Kálmán miniszterelnöknek jelentést tett a szoborról. A végrehajtó-bizottság, melynek elnöke báró *Fodmaniczky* Frigyes, már megtekintette a pályanyertes koncepciót kivételét és azt minden tekintetben sikerültnek találta. Most még a nagybizottság szemléli meg a szobrot, amelynek a leleplezése 1902-ben lesz az új parlament megnyitása alkalmával.

Parisi festők a kiállításon. Január 20-ikán járt le a francia festőkre néve kiállítandó képek beküldésének határideje. A bíráló-bizottsághoz kétszáznál több kép érkezett. Ezek közül ezeröttszázat minden bizonynyal vissza kell utasítani, mert hely csak ötszáz kép részére van.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

A tudományos akadémia ülése. A magyar tudományos akadémia január hóban még csak egy ülést tart. Január 29-én összes ülés lesz, amelyben tárgyalni fogják az 1900. évi költségvetést. A február havi ülésrend a következő: február 5-én I. osztály-ülés, 12-én II. osztály-ülés, 19-én III. osztály-ülés, 26-án pedig összes ülés. A tagajánlások határideje február 28.

A Magyar Földrajzi Társaság ma délután ülést tartott az Akadémia heti ülésterében dr. *Erődi* Béla elnöke alatt. Az ülés legérdekesebb tárgya *Fülöp szász-coburg és gothai herceg*, a társaság protokolljának: *A Mórán völgye és a Garam völgyének gómrői része című földrajzi leírása* volt, amelyet *Berecz* Antal olvasott fel. Dr. *Havassy* Reszó alelnök bemutatta Drezda város nagy falli térképét, amelyet *Krause* Bruno ottani elemi iskolai tanító készített. *Vaday* József nagyváradi iskolagazdát, mint vendég tette meg javaslatát a földrajzi oktatás módszerét illetően.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti (budai) Tanítóegyesület gyűlése.) Ma délután tartotta a Budapesti (budai) Tanítóegyesület évzáró közgyűlését *Konczek* Lajos elnöke alatt a Margit-körúti elemi iskola nagytermében, mely megtelt a tagokkal és az érdeklődő szakemberekkel. Az elnöki megnyitást után *Bárány* Zsigmond jegyző mutatta be az egyesületnek az elmúlt évi működéséről szóló jelentést. Rendezett két vitatéses előadást: három szabadértekezést és négy szakbírálatot is tartott, amelyet helyesléssel fogadott a közgyűlés. Ezután *Bárány* Zsigmond A székesfehérvári tápányi iskolásgyermeknek erkölcsi felügyeletéről érkezett. A kérdéssel még fog az egyesület foglalkozni. *Csiké* Gyula egyesületi tag érkezett A könyvtárkivételéről. A pénztáros jelentése szerint az egyesület vagyona 17.000 korona. Végül dr. *Eben* Mihály, vendég, zsomboki plébános mutatta be saját tálmányu számológépét, melyet az egyesület fizetelmébe ajánlott. A tisztikar a következőképp alakult meg: Elnök: *Konczek* Lajos. Alelnök: *Nagy* László. Jegyző: *Bárány* Zsigmond. Vaskó Bertalan. Pénztáros: *Rácz* József. Ellenőr: *Patacsics* János. Könyvtáros: *Szabó* Dezso. Választmány: *Farkas* Elek, *Farkas* József, *Gergely* Jakab, *Hajós* Mihály, *Hangl* József, *Lindner* Károly, *Martos* Ágost, *Magyar* József, *Moussong* István, *Schön* József, *Szabó* Lajos, *Szöts*

András, *Vitkovszky* Antal, *Radvánszky* Károly. Pótlagok: *Bursics* E., *Neményi* Ödön, *Pál* Albert, *Petrina* Ödön. Pénztárvizsgáló bizottság: *Bacsinszky* Ede, *Dankánics* Mihály, *Muschál* Imre. Pótlagok: *Madarász* László, *Hesz* Árpád.

Dr. *Alexander* Bernát egyetemi tanár a Budapesti (budai) tanítóegyesület felkérére tudományos előadásokat fog tartani a lélektan köréből a II. ker. Margit-körúti elemi iskolában. Az előadások sorozata: február 1-én: A lélektan újabb szempontjai; február 8-án: Fantázia (I. rész); február 15-én: Fantázia (II. rész); február 22-én: A játékról; március 1-én: Az akaratról. Az előadás mindenkor délután 3 órakor kezdődik.

(A Komáromi vármegyei köznevelő-előadóegyesület) a tartotta fényes ünnepségek között közgyűlést *Sárközy* Aurél főispán elnöke alatt, ki nagy szabású beszéddel nyitotta meg a gyűlést, amelyen üdvözölte a magyar író- és művészvilág megjelent több kitűnőségét és programot nyújtott az egyesület jövő tevékenységére nézve. Beszédét a közgyűlés zajosan megjelentette és *Tuba* János képviselő indítványára elhatározták, hogy a beszédet kinyomatják és az egyesület tagjainak megküldik. Azután az egyesület titkárává *Lőrinczy* György tanfelügyelőt választották meg s elhatározták, hogy az egyesület 12 népkönyvtárt és ugyanannyi daloskört szervez, a magyar nyelv tanításában buzgólkodó tanítókat pénzzel, a tanulókat pedig ajándékkönyvekkel jutalmazza és s végül, hogy kezébe veszi a komáromi állandó színház ügyét. *Antal* Gábor dunántúli püspök szép beszédben, elismeréssel szölt az egyesület mostani tevékenységéről. Döbben *Sárközy* főispán ebédet adott a fővárosi írók tiszteletére, mely ebédén a megyei előkelőségek is részt vettek. Délután fel 4 órakor mintegy ötszáz gyermeknek mondtak mesét *Rákosi* Viktor, *Sas* Ede, *Józsa* Antal és *Pósa* Lajos. A komáromi közönség nevében *Tuba* János képviselő köszönte meg a mesemondók fáradozásait. Este nagyszabású banket volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

Hűtlen könyvelő. *Schweiger* Antal a *Sternberg* Ármán hangszergyáros cégnél, ahol könyvvezető volt, a cég adóaitól 2800 forintot szedett be szaldórozott számlák fölhatalásával. A pénzt elmulasztta. *Sternberg* Ármán feljelentette *Schweiger*-t, akit a budapesti büntető törvényszék sikkasztásért vád alá is helyezte. A büntető bíróság elnök vezetésével a vádlottat a fővárosi bíróság, amelyen *Sternberg* könyvelő-jét lopással is vádolta. A vádlott főnöke pénzének jogtalan elmulasztását beismerte, de a lopást tagadta. A tanúk *Schweiger* ellen terhelen vallottak, dr. *Geszti* ügyész azonban a vádlottat nem sikkasztás, hanem csalásért kérte elítélni. Dr. *Gleichman* Lajos védőügyvéd kimutatta, hogy sem sikkasztás, sem csalás nem forog fenn ebben az esetben és hűtlen kezelés vétségében kérte a vádlottat megbüntetni. A törvényszék ilyen értelemben döntött és a vádlottat hűtlen kezelésért két évi börtönrre ítélte el, a lopás vádját alól pedig fölmentette. Az ügyész a minősítésért, a védő az enyhítésért felelt.

A Szalavszky-ivánka párbaj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 25.

Két esztendővel ezelőtt, a nagy obstrukció idején *Ivánka* Oszkár országgyűlési képviselő és *Szalavszky* Gyula, Nyitra vármegye főispánja pisztoly-párbajt vívott. A párbajra a képviselőház 1898. március 5-ikén tartott zárt ülésében elhangzott vád adott okot; *Ivánka* ugyanis éles szóval kritizálta az akkori belügyminiszter eljárását. *Szalavszky* Gyula, aki nyitrai főispán volt, a beszédet magára nézve sértőnek találta s *Ivánka*-t provokálta. *Ivánka* segédei hívatkoztak arra, hogy *Szalavszky*nak elintézetlen ügyei vannak s becsületbíróságot kértek. Ezt a *Szalavszky* segédei nem fogadták el s a tárgyalás megszakadt. *Szalavszky* erre sértő tólvartot intézett *Ivánka* Oszkárhoz, aki most kénytelen volt *Szalavszky*-t provokálni. Segédei *Simonyi* Dénes és *Kund* Jenő voltak, *Szalavszky* *Pulszky* Ágost és *Gajári* Géza képviselőkre bízta az ügyét. A segédek fegyverbíróságot választottak, mely a pisztoly-párbaj mellett döntött. Az állói-ut-huszárkaszárnyában folyt le a párbaj. Kétszeri golyóváltás simacsövű pisztolyal, harmadik lépés távolságból öt-öt lépés avanszállt a föltéte. *Szalavszky* az első golyóváltással megsebesült, *Ivánka* golyója a jobb lábába fúródott. A sebesültet a Vöröskereszt-kórházba vitték, ahol három heti ápolás után fölgyógyult.

A budapesti büntetőtörvényszék egyik ítélőtanácsa *Lenk* Gyula táblai bíró elnöklésével ma tárgyalta ezt az ügyet. Szavazóbírák voltak *Bartha* Zoltán és dr. *Sántha* Elemér, a vádhatóságot dr. *Nádas* királyi alügyész képviselte.

Először a vádlottakat hallgatták ki.

Ivánka Oszkár kijelentette, hogy a vádhatóságot megokolása nem felel meg a való tényállásnak. Ő ugyanis a március 5-ödi zárt ülésen nem a nyitra-

megyei főispán működését kritizálta, hanem a belügyminiszterét s senkit egyéni becsületében nem sértett meg. Ok nélkül provokálta tehát s mikor a segédei becsületbíróságot proponáltak, az ellenfél segédei azt nem fogadták el. Erre kapta *Szalavszky*-tól a sértő telegrammot, mely belekényszerítette a párbajba.

Szalavszky Gyula ezt vallotta: A képviselőháznak 1898 március 5-ikén tartott zárt ülésében *Ivánka* ur részéről olyan támadásban részesültem, melyet nem hagyhattam szó nélkül s megbízta *Pulszky* Károly és *Gajári* Ödön urat, hogy *Ivánka* urtól kérjenek a nevemben elégtételt. *Ivánka* ur segédei arra hívatkoztak, hogy elintézetlen ügyeim vannak s becsületbíróságot ajánlottak föl. A segédeim azonban azt nem fogadták el. Ekkor küldtem el *Ivánka* urnak a sértő telegrammot.

A segédek kihallgatása során *Pulszky* Ágost kijelenté, hogy nem emlékszik, hogy *Szalavszky* azért kért elégtételt *Ivánka*-tól, mert ez a képviselőház zárt ülésében sértő hangon kritizálta főispáni működését. *Ivánka* segédei kijelentették, hogy nem adnak *Szalavszky*-nak elégtételt, mert elintézetlen ügyei vannak, mi azonban azokat az elintézetlen ügyeket nem tartottuk erre az esetre tartozónak. *Ivánka* segédei akkor becsületbíróságot kértek, de mi azt nem fogadtuk el, mert ez előző ügyben a becsületbíróság fölcsúzott.

Elnök: Ha az első becsületbírósági eljárásnak nem volt eredménye, miért nem engedték meg, hogy egy újabb becsületbíróság döntsön?

Pulszky: Az első eljárás sokáig elhúzódott s a szenvedelmes politika közepette lehetetlennek látszott a másodikból bármilyen eredményt is várni.

Ivánka: Szíveskedjék, elnök ur, megkérdezni a tanu urtól, mi volt az a sértés, amelyért engem *Szalavszky* nevében először provokált?

Pulszky: Nem emlékszem rá. Nem is tudom már, a zárt ülésen történt fölhasználás, vagy az előző becsületbírósági tárgyaláson történt kijelentései vagy egy-egy későbbi parlamenti közbeszólás szolgáltatott-e rá okot.

Gajári: A párbaj előzménye az volt, hogy *Ivánka*, aki mint becsületbírósági működött közre egy másik ügyben, olyan kifejezéseket használt a becsületbírósági tárgyalás során *Szalavszky* ellen, hogy ez kénytelen volt a sértésért elégtételt kérni. *Ivánka* nem fogadta el a kihívást s akkor *Szalavszky* egy sértő telegrammot küldött neki.

Ivánka: Konstatálom kell, hogy a tanuak az az állítása, hogy én egy becsületbírósági tárgyaláson sértő szóval illettem volna *Szalavszky*-t, nem felel meg a valóságnak.

Gajári: Konstatálom, hogy a vádlott ur mint a parlamenti formát szerető ember egyéni sértést nem követelt el. Az a mód azonban, melylyel a *Szalavszky*-ügyet elbánt, olyan volt, hogy arra *Szalavszky*-nak okvetlenül reagálnia kellett.

Ivánka: Ez sem felel meg a valóságnak. Kérem az elnök urat, szíveskedjék megkérdezni a tanu urtól, miért nem egyezett bele, hogy becsületbíróság elé terjeszték az ügyet?

Gajári: A mi közállapotunk elvadulása a mult campagne alatt odáig terjedt, hogy én arra a meggyőződésre jutottam, hogy ha kormánypartii ember áll szemben ellenzéivel, a politikai elvadulágra való tekintettel nem számíthatam arra, hogy higgadt verdiktet kapjak.

Ivánka: Itt van *Szalavszky*-nak a sértő telegramja, melyet 4 óra 30 perckor adott föl. Hogyan volt lehetséges, hogy ez a telegramm már három órák, tehát másfél órával előbb, mintsem föladatott, egy budapesti lapban már megjelent?

Elnök: Erre a tanu ur nem tartozik felelni.

Pulszky: Konstatálom kell, hogy *Ivánka* urnak tökéletesen igaza van, amikor azt állítja, hogy ő sértő kifejezést nem használt, de a fölhasználás maga és segédeknek ama nyilatkozata, hogy nem adnak *Szalavszky*-nak elégtételt, míg az előző ügyeit el nem intézi, ezek együttesen teremtették azt a pozíciót, amely *Szalavszky*-t a provokálásra kényszerítette.

Ivánka: A tanu ur rosszul emlékszik, mert én a zárt ülésben nem foglalkoztam *Szalavszky* ügyével, csupán a belügyminiszter eljárását kritizáltam.

Simonyi Dénes főbírókora a párbaj föltételeiről s szabályszerű lefolyásáról vallott.

A tanukat ezután meghítteltették. Ezután az ügyész megtette a vádiratírányát. A vádlottak elítélésért kérték párbaj vétségéért.

Ivánka Oszkár hosszabb beszédet mondott a maga montségére.

— Kötelességem, ugymond, mindazt, amit magamra nézve enyhítőnek tartok, elmondani. Tisztán akarok állani olyan váddal szemben, mintha én ok nélkül megsértettem volna valakit. Konstatálom kell, hogy sértés az én részemről nem történt s én csak mint *Prügelkne* kerültem bele az afférba. A segédek sem tudják, hogy hol sértettem én meg *Szalavszky*-t. Az egyik azt mondja, hogy a képviselőház zárt ülésén, a másik, hogy egy becsületbírósági tárgyalás folyamán használtam volna a sértő kifejezést. Sem az egyik, sem a másik nem felel meg a valóságnak. Kérőseme magam a becsületbíróság elnöke, gróf *Andrássy* Tivadar kijelentette, hogy az ülésen sem én, sem más valaki az objektív határát át nem léptük. Ezt *Szalavszky* becsületbírái is kijelentették. A dolog voltaképpen úgy áll, hogy *Szalavszky* többeket provokált. Provokálta *Rakovszky* István urat is, de annak a segédei megtaradták az elégtételt, azzal a megokolással, hogy *Szalavszky* urnak elintézetlen ügyei vannak. Nem kapván elégtételt *Rakovszky*-tól, *Szalavszky* ur ellenem fordult. Hogy kicsinált, premeditált dolog volt, hogy itt valakin el kell verni a port, kitűnik a táviratból is, melyet hozzám intéztem s melyet, ugy látok, előre deponált már Budapesten azzal az utasítással, hogy azt alkalomadtán publikálják. A megbízott azonban elhamarkodta a dologt a előbb tette közbe, mint sem hogy az én kezombá került. Ami a politikai

elavadulást illeti, amely a becsületbírósg döntése ellen állítólag aggodalmat támasztott, hát nem kellett volna éppen politikuskot abba beválasztani. Még találkoztott volna négy vagy öt, a politikán kívül álló gentleman, akinek az objektivitásában meg lehetett volna bízni. Hanem nem fogadták el a becsületbírósgot, mert nem lehetett volna beigazolni, hogy én sértetlenem s hogy Szalavszkynak elintézetlen ügyei nincsenek. Hogy Szalavszkyt ettől a kellemetlenség-től megmentsék, engem ugyszólván perverz módon kényszerítettek, hogy vele megverekedjem.

Szalavszky Gyula többek között ezt mondta: — Rakovszky segédje megtagadta az elégtételt, amire kéresemre becsületbírósg ült össze. Azt hittem, hogy a becsületbírósg érdemben fog dönteni s amint el voltam tőlkve, hogy ha elítélnék, a legszigorubb konzekvenciát vonom le az ítéletről, fölmentő ítéletet is vártam. A becsületbírósg határozat nélkül osztott szét s Rakovszky mégis megtagadta az elégtételt. Ebből azt láttam, hogy a tendencia, melyet az ellenzék ellenem követ, elzárni előlem minden utat, mely a rehabilitácómra vezet. Megintertpellálták a belügyminisztert, hogyan tűrhet meg magas állásban egy embert, aki ellen annyi vád hangzik el, mint ellenem. A belügyminiszter kijelentette, hogy a vádak alaptalanok s hogy bárkinek rendelkezésére bocsátja az iratokat. E helyett zárt ülést kért az ellenzék s ott Ivánka ur olyan állást foglalt el, melynek jogtalan voltától át voltam állva. Segédeim elégtételt kértek tőle, de ő azt megtagadta. Láttam, hogy valami módon ki kell forszíroznom a párbajt, ha csak azt nem akarom, hogy társadalmilag tönkre tegyenek. Ezért írtam meg a telegrammot.

A törvényeszk ezután ítélethozatalra vonult vissza. Az elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint a törvényeszk Ivánka Oszkárt tizenegy nap, Szalavszky Gyulát tíz nap államfogházra ítélte. Az elítéltek föltételek.

TÁVIRATOK.

Madrid, január 25. Ibanez Blasco republikánus képviselő a „Correspondencia Militar” igazgatójával hírlapi polemia miatt pisztolypárbajt vívott, melyben Ibanez combján megsebesült.

London, január 25. A Reuter-ügynökség jelenti Sidneyből: Itt egy hajógyári munkáson könnyű pestis-eseletet konstátáltak.

A magyar nyelv Horvátországban.

Zágráb, január 25. A károlyvárosi főreálgimnázium növendékei között mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy az intézetben hozzák be a magyar nyelv tanítását.

Horvát tartománygyűlés.

Zágráb, január 25. A tartománygyűlés mai ülését délelőtt 10 óra 50 perckor nyitotta meg Spevec alelnök.

Benak kijelenti, hogy a kormány iránt való bizalomból megszavazza a költségvetést, mert a kormány mindent elkövet a nép javának előmozdítására és sikereket is ér el minden téren.

Utána Modrusan beszélt a költségvetés ellen, mire az ülést berekesztették.

Az osztrák helyzet.

Bécs, január 25. A békeaktió ügyéről a Vaterland mai száma rendkívül érdekes cikket közöl, amelyben a nemzetiségek közti békének helyreállítására azt ajánlja, hogy minden csehnek meg kell adni Chebországnban azt a jogot, hogy a hatóságokhoz cseh nyelven adja be beadványait és hogy legalább a beadványok elintézéséről értesüljenek a csehek anyanyelvükön. Azt mellékesnek tartja a lap, hogy a nyelvkomplikáció folytán szükséges új hivatalnokai állások a rendes hivatalnokai statuson belül alkottassanak-e meg, vagy pedig ugynevezett külvivatalnokai állások kreáltassanak-e e végből. A politikai hatóságok munkátöbbletet az által akarja a lap elviselethetővé tenni, hogy a járási hivatalnokokra hárítja át a fordítási munkát. A német hivatalnokokat pedig azzal nyugtatja meg, hogy ők a cseh nyelv kismértékű ismerete mellett is avanszírozhatnak az 5. és 6-ik fizetési osztályba.

Gross képviselő a keresztény-szocialisták tegnapi határozata következtében Liechtenstein Alajos hercegehez levelet intézett, melyben a német Gemeinbürgerschaft sértelenségének megóvása mellett a német haladó-pártnak fenntartja azt a jogot, hogy a bécsi polgárok választási joga kérdésében az osztrák kormányt szemben saját külön álláspontjának védelmére kelhessen.

A német császár gyászja.

Drezda, január 25. Frigyes schleswig-holsteini herceg özvegye, a német császárné anyja, ma délelőtt 1/2 órakor meghalt.

Berlin, január 25. A Reichsanzeiger jelenti: A császár rendeletére Frigyes schleswig-holsteini hercegné, a császárné anyjának elhunytá miatt elmarad a mai fogadás, valamint minden üdvözlés és egyéb ünnepség a császár születésnapja alkalmából.

Uj császár Kínában.

London, január 25. A Reuter-ügynökségnek jelenti Shangaiból mai kelettel: A North China Daily News jelentése szerint Kwang Szü császár tegnap este dekrétumot irt alá, amelyben Put-Szing herceget, Tuano herceg kilenc éves fiát rendeli utódjául. Put-Szing hír szerint január 31-ikén foglalja el a trónt.

London, január 25. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: A tegnapi közzétett császári rendelet közlése, hogy a császár rossz egészsége miatt nem képes az államügyeket vezetni és hogy Vu-Hun, Tuar herceg fia nevezetett ki trónörökösre. A rendeletből az látszik, hogy az övegy császárné Kuang-Szü császárt kényszeríteni akarja, hogy a kínai újév kezdetével mondjon le, bár az bizonyos udvari körökkel előreláthatólag komoly ellentállásra fog találni. A rendelet ugyan nem jelenti Kuang-Szü lemondását, de azt hiszik a kínai felsőbb körökben, hogy ez csak a legközelebbi idő kérdése. Több hónap óta állandóan tartja magát az a hír, hogy az özvegy császárné végig keresztül akarja vinni tervét.

Szekularizált szerzetesi javak.

Páris, január 25. Brisson képviselő a kamarában törvényjavaslatot terjesztett elő, amelyben a jövő nem hagyott férfi-kongregációk javainak szekularizációját javasolja.

A tüntető érsek.

Páris, január 25. Richard érsek ma megjelent az assumpcionisták zárdájában és szimpatiáját fejezte ki a rendfőnököknek.

A porosz képviselőházból.

Berlin, január 25. A porosz képviselőház ma folytatta a földmívelésügyi költségvetés második tárgyalását. A vita folyamán gróf Schwerin ezeket mondta: A flotta szaporítását kívánjuk. Szükségünk tartjuk a flotta szaporítást és szívesen megszavazzuk. De nagyon elkedvetlenítő a mezőgazdasági körök, ha a szabadvilági lapok példájára most elleneznek, hogy fedeztetül magasabb gabonavámok vetessenek ki és ha a költségeket esetleg ismét a mezőgazdaságra akarják áthárítani, a mellett pedig megtagadnak tőle a szükséges védelmet. A mezőgazdaság a mai produkcióknak kétszeresére emelhető és fedezhető a belföldi fogyasztást, kivált, ha a gépeket folyton tökéletesítik. A védvám erősebbé tenni a mezőgazdaságot. Ha lehet a kerékpár-ipart védvámval fejleszteni, miért ne lehetne ugyanígy fejleszteni a mezőgazdaságot is?

Báró Hammerstein földmívelésügyi miniszter: Amit gróf Schwerin most tőlem kér, azt eddigi működéseben mindig igyekeztem megtenni. Minden intézkedésem mezőgazdaságunk fejlesztésére irányult. Ha már most a mezőgazdaság termelése az eddigi kis eszközökkel vagy a kis eszközök ellenére oly jelentékenyen emelkedett, még nagyobb lesz ez az emelkedés, ha oktatással és más módon a mezőgazdáknak nemcsak 20%-át, mint most, hanem legalább is 50%-át állítjuk a modern gyakorlati mezőgazdasági szakműveltség középszervi színvonalára. Aki egyszer keresztül utazott a német hazán, mindenféle nagy darab pusztákat, lápokot stb. talált. Ha mind ezeket a területeket a földmívelés érdekében hasznosítják, a termelés rendkívül emelkedni fog. Nem értem, hogyan állíthatják, hogy nem fedezhetjük mezőgazdasági házi termékeink szükségletét, de a termelés eredményének jóvelmezőbővnek kell lenni, különben minden termelés megszűnik. Erre kell törekednünk mezőgazdasági téren is. Centrális európai helyzetünk arra utal, hogy esetleges háboru esetére a gabona szükséglet tekintetében függetlenítsük magunkat a külföldtől. (Tetsze a jobboldalon.) Abban is egyetérték Schwerin gróffal, hogy világhatalmi állások fenntartására erős hajóhadra van szükségünk. Remélem, hogy mind a két célt a mezőgazdaság és a baha javára nem a divide et impera elv alkalmazásával fogjuk elérni, hanem a kormány és a népképviselőt egyetelmű eljárásával. És minden eszközzel igyekeznünk fogok a célt a mezőgazdaság érdekében elérni.

További vita után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Csendélet Kínában.

London, január 25. A Timesnak jelenti Hongkongból tegnapi kelettel: Néhány kalóz, a legutóbbi sikereken felbuzdulva, megint pénzt akart kicsikarni a Kantoanban levő idegen kereskedőházaktól. A China-Marchand-Steanship-Companytól 10,000 és a Reuter-Brockelmann-Companytól és a Dacon-Companytól 5—5000 taelt követeltek azzal a fenyegetéssel, hogy ha ezt meg nem adják nekik, dinamittal levegőbe röpitik irodájukat. A kínai hatóságok az idegen konzuloktól kértek tanácsot ebben a dologban.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, január 25. A birodalmi bank a kamatlábat fél, eelleg egy egész százalékkal le fogja szállítani.

Brüsszel, január 25. A nemzeti bank a kamatlábat 1/2%-kal leszállította.

London, január 25. Az angol bank a kamatlábat leszállította 4%-ra.

Páris, január 25. A francia bank a kamatlábat 4%-ról 3 1/2%-ra szállította le.

Berlin, január 25. (Gabonapiac.) Noha kívülről nem jött semmi biztatás, a hangulat mégis meglehetősen szilárd volt. Buza és rozs a szállítási üzletben körülbelül 1/4 márkával javult. Zab lanya. Az idő zivataros.

New York, január 25. (Terménytözsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 7 1/2% (7 1/2%). Februára 7.68. (7.61). Áprilisa 7.54. (7.47). New-Orleansban helyben 7 1/2% (7 1/2%). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphában 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsír: Western steam 6.92. (6.92). Rohe és Brothers 6.45. (6.40). — Tengeri irányzata szilárd. Januára —. (—). — Májusra 39 1/4. (39 1/4). Juliusra —. (—). — Buza irányzata szilárd. Piros ősi helyben 75 1/2% (74 1/2%). Januára —. (—). — Márciusra 74 1/2% (74 1/2%). Májusra 73 3/8. (73 1/8). Juliusra 73 3/8. (73 1/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/4 (3.—). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8 1/4. (8 1/4). Februára 6.85. (6.85). Áprilisa 7.—. (6.95). — Liszt: Spring Wheat clears 2.65. (2.65). — Cukor: 3 1/2% (3 1/2%). — Őn: 27.50. (27.50). — Réz: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

New York, január 25. (Értékösze.) Váltó Londonra 4.88.—. Váltó Berlinre 94 1/4. Ezüst 59 1/2.

Chicago, január 25. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Januára —. (—). — Májusra 67.—. (67 1/2%). — Tengeri irányzata szilárd. Májusra 33 1/4. (33 1/2%). — Zsír: Januára —. (—). — Májusra 5.97. (5.92). — Szalonna short clear 5.55. (5.90). — Sertéshus: Januára —. (—). — Májusra 10.75 (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

N a p i r e n d.

Napló. Péntek, január 26. — Római katolikus: Poljkárp pl. — Protestáns: Poljkárp. — Görög-ország (január 14.) Raiti vik. — Zsidó: Sebath 28. — A nap két 7 óra 19 perckor. — Nyugszik d. e. 4 óra 38 perckor. — A hold két éjjel 2 óra 57 perckor. — Nyugszik délelőtt 11 óra 48 perckor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. A budapesti orvosok szövetségének ülése d. u. 6 órakor a kir. orvosgyűlés helyiségében. Ismeretterjesztő előadás az iparművészeti múzeumban d. u. 5 órakor. Gróf István: A modern és magyar stílusról. A szabad lyceumban a műegyetem póterületében (VIII. Eszterházy-utca 1/3.) délután 5 órakor. Joannovics György: A nyelvészet köréből; este 6 órakor dr. Berend Miklós: A cseszmő táplálása. Szakelőadás a Technológiai iparmúzeumban este 7 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. e. 10 órakor a régi városházán. A főváros középítési bizottságának ülése délután 4 órakor az új városházán.

Művészetek bonctani előadás d. u. 6 órakor a Tüzoltó-utcai bonctermében. A pesti zsidó nőegylet álaros bálja a Vigadóban. Nemzeti Múzeum: Régiségára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Inarművészeti múzeum zárva. A Múzeumok téli tárata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépődíj 1 korona.

Országos képtár nyitva d. e. 9—1-ig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kereskedelmi 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-11 délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tüsköz-osztály Kereskedelmi 22. szám l. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintárai és kereskedelmértrendeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésig árusításokat is eszközöl) a városligeti Inparesarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-11 12 óráig és délután 3-6 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kiállításainak vezetőségével megbízott üzletvezetés V. Váci-kört 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor. Folles Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor. Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és Bai hangversenye. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája. Páris szálloda. Váci-kört. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kérékpárterem. Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetését.) Ujannon berendezett fényes étterem. Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene. Futzer-pince Deák-ter naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferko híres szolistas hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Vigasz.

Nem az a nyomorult,
Kit a végzet sújtott:
Ha mellé a jó sors
Vigasztalót nyújtott.

Igazán nyomorult
Az a boldogtalan,
A ki míg vigaszt nyújt,
Maga vigasztalan.

Révész Tivadar.

Gallérokról és nyakkendőkről.

I.

Tulbó vagy nagyon is szűk, tulmagas vagy nagyon is alacsony gallérral teljesen elronthatjuk azt a jó hatást, amit elegáns öltözetünknek elérhetünk. Ebben a tekintetben is kellő elővigyázattal kell élnünk. Szinte nevelésnek tűnik, de a jó öltözködés érdekében mégis fontos, hogy valamely gallér megválasztásánál az áll formájára, a nyak hosszúságára is kell gondolnunk. A legvisszatetsézőbb látvány az, ha például valamely hosszonyakú ur ádámcsutkájára kikandikál a nyitott galléron és beszéd közben látható, amint fel és le mozog, akár egy gőzgép billentyűje. Az illető ur ember külseje első pillanatra bizonyos beteges állapotot árul el.

Önkéntelenül kerülünk akarjuk és szinte fellélegzünk, amikor megszabadulhatunk tőle. Ugyanilyen kellemetlen hatással van ránk az a vastagnyaku, aki mindenképp felett csak a saját kényelmét keresi, és oly alacsony gallért visel, hogy a tokája úgy lóg le róla, mint a rosszul kelt kenyér a szakajtóból. Vastagnyakusoknak sohasem volna szabad egészen alacsony, vagy elől nyitott gallért viselniük. Ilyen ruhának legjobb és legelőszerebb az elől összehajtott, alacsony, álló gallér, vagy az ugynevezett *Vatermörder*. Mind a kettő elég kényelmes és a tokát kellő korlátok közé szorítja. Hosszu, vékony nyakúknak legjobban illik a magas lehajtott, vagy a teljesen zárt, magas állógallér. Ez azonban semmiesetre se legyen szűk, nehogy szóhatlan magassága még inkább szembetűnjék. Normális testalkatúak még a gallérviseletben is szerencsésnek mondhatók, mert izlésük szerint szabadon választhatnak az uralkodó divatos formákból. Jelenleg a *Fadedille*, *Faure* és *Automobile* nevű gallérok a legdivatosabbak.

II.

A nyakkendő megválasztásánál nemcsak a terepre, de az araszra is kell ügyelni. Erős és magas testalkatúak nagy és széles nyakkendőt viseljenek,

sovány természetűeknek a hosszúra köthető nyakkendő illik legjobban. A csokros nyakkendőt bármely testalkatúak viselhetik, de tulmagas, vagy igen alacsony gallérral nem a legjobb benyomást kelti.

Régi időkben a nyakkendő bizonyos tekintetben a társadalmi rangfokozatot jelezte, míg manapság legfeljebb viselőjének izléséről tesz tanúságot.

Aki az előkelő vagy jobb osztályhoz tartozik, az külön megjelenésére is nagy gondot fordít és arra törekszik, hogy ruházatának minden része tökéletes legyen. A nyakkendő csak akkor szép és tökéletes, ha úgy kötjük meg magunk. A kész nyakkendő mindig bizonyos szögletes, erőszakolt formát mutat. A nyakkendő kötéséhez bizonyos ügyesség, mondhatnók, művészet kell, amit némi fáradsággal és kis ügykezettel a kevésbé ügyesek is elsajátíthatnak.

Tíz évvel ezelőtt alig viseltek mást, mint kész nyakkendőt, pedig az a finom izlés profanizálása. Pusztán azok kedvéért találták fel, akiknek nincsen idejük vagy tehetségük a nyakkendőkötéshez.

A nappali nyakkendő színének megválasztása egyéni izlés dolga. Mindenesetre tekintettel kell lenni az ing színére is, melyet viselünk. Barnák élénk, de határozott színű nyakkendőt viselhetnek, például vöröset, sötétkéket, feketét vagy fehéret. Szőkék kerüljék a rozsdaszínű és piros nyakkendők viselését, azoknak csak a kék szín illik. Zakkó kabáthoz a csokros nyakkendő a legmegfelelőbb forma. A gallér lehet magas, álló, lehajtott sarku, vagy magas lehajtott.

A szélesen vagy hosszúra kötött esarp nyakkendő is illik a zakkóhoz, de semmi esetre sem a magas lehajtott gallérhoz. A csokros nyakkendő sarkai szélesebbek legyenek a nyakrészénél, a kötésnél ügyelni kell arra, hogy a csomó jól össze legyen huzva, míg a csokros szárnyai kiszécsitendők. A mostani szezon nyakkendőit élénk minták jellemzik, divatosak azonban az egyszínű színes csokorra, hosszúra és szélesre köthető, valamint a szegélyes csokros-nyakkendők is. A hosszúra köthető formák tulnyomóan sötét alapszínűek, ugynevezett „Automobile” színek igen élénk színű mintákkal. Ezeket úgy kell megkötni, hogy a matriczosomóra egy minta esék. Minél finomabb selyemből valók a köthető nyakkendők, annál szebben és könnyebben formálhatók.

Hajtáshoz sportívul összetűzött, szélesre kötött fehér selyem, vagy oxford nyakkendő a legelőszerebb. Ezt a nyakkendőt nem szabad tulágos bodrosan megkötni, mert a laposabb forma sokkal jobban illik.

Kerékpározáshoz ugyancsak ez a nyakkendő legalkalmasabb.

Az eddig leírt nyakkendőformák rendes köznapvi viseletre valók, míg bizonyos ünnepies alkalomokra (gyűlés, templom) fehér inghez hosszúra vagy

szélesre kötött szolid színű nyakkendőt köthetünk. Határozott nappali ünnepségeknél (esküvő, látogatás, felavatás, keresztelés stb.) sima fehér vagy fehér mintájú nyakkendőt kell viselnünk. Matinéhoz pedig fekete atlasz vagy sötét színes nyakkendő a legelőszerebb.

Esti és estélyi viseletre kizárólag a csokros nyakkendő való. Frakkhoz batizsból, vagy pikéből, szmokinghoz fekete atlaszból. Frakk viselethez legszébb az ugynevezett „butterfly” (lepke) alakú csokros, amely fehér csíkos, vagy fehér mintázott batizsból vagy pikéből készül. A báli csokros kifogástalanul kell megkötni és arra kell ügyelni, hogy a csomó erősen össze legyen huzva. Ez egyrészt biztosítja, hogy a nyakkendő kellő helyzetben és formában maradjon, másrészt éppen a csomó erős összehuzása úján képződik a lepkeszerű alakja e nyakkendőnek.

Megemlítsérem méltó az a tapasztalatlan alapuló tény, hogyha férfi olyan terembe vagy szobába lép, ahol többen vannak már, azoknak a tekintete a nyakkendőre esik első sorban és ha azon a legcsekélyebb rendtelenség van, minden finom izlésű ur ember rögtön zseveszi. Angolországban, ahol nemcsak az előkelő körök, de a legkisebb számottevő ember is sokat gondol a külsejére, a kész nyakkendő ma ugyszólván megvetik és arról, aki nem tudja a nyakkendőjét maga megkötni, fel sem teszik, hogy a jobb osztályhoz tartozik.

Mangold Béla Kolos.

— A lokális színezet. Ernest Blum is elmékedik a *Journal d'un vaudevilliste* című könyvében az alkoholelles szérümről, de az mellékes. Fő a vidám történetke, amit neki főtétlenül el kell mondania minden egyes alkalommal.

Tudok éppen mértéket tartani — kezdi — de nem tartozom éppen a legdühösebb mértékletesek közé, sőt egyszer alaposan leittam magamat. Fintal voltam és nem szoktam meg az italt. Egy barátom nagy pört nyert meg, s ez jó alkalom volt egy pompás lakomára. Mindenből ettem és ittam és alig álltam már a lábamon. Már tizenhétórát mondtam életem történetét a szomszédoknak, aki bögött rá, mint egy borjú. És aztán sirtunk mind a ketten egymás karjai között. Olyan mélyen meghatóttam a jó fut, hogy egyszer csak így szólt hozzám:

— Te igazán nemes lélek vagy! Feleségül veszed a hugomat?

Lelekesen feleltem neki:

— Akarom!

A szomszédom akkor gondolkodott egy kicsit s egy pillanat múlva így szólt:

— Csak hogy nincs hugom!...

Ulfheim (egyre mosolyog): Hát miért? No — mondja?

Maja: Mert Larst akarta eltávolítani. Azért küldte a kutyák után s azért parancsolt rá, hogy fogja meg őket. És azalatt — no maga jó madár!

Ulfheim: És azalatt?

Maja (röviden): Tudjuk már.

Ulfheim (bizalmasan): Lars nem egyhamar találja meg őket — arra ugyan mérget vehet. Az vissza nem jön addig.

Maja (haragosan): Kitélik maguktól.

Ulfheim (a karja után nyul): Mert láss, Lars jól ismeri az én sportzokásaimat.

Maja (szabadulni igyekszik tőle és végigméri a szemével): Tudja, hogy milyen maga *Ulfheim* ur?

Ulfheim: Hasonlítok magamra.

Maja: Eltalálta. Olyan, mint egy valószínű faun.

Ulfheim: Mint egy faun?

Maja: Igen, éppen olyan.

Ulfheim: A faun? — Ugy-e az valami szörnyeteg? Mi? Valami erdei ürdög, nem?

Maja: Igen, olyan, mint maga! Kecseszakáll van és kecskelába. És szarva is van a faunnak.

Ulfheim: Ejha — annak is van?

Maja: Van, utálatos szarva, mint magának.

Ulfheim: És maga látja a szarvaocskáimat?

Maja: Látom, ugy hiszem, egészen tisztán látom.

Ulfheim (kötletet vesz elő a zsebéből): Akkor hát meg kell köztönnöm magát.

Maja: Megörült maga? Meg akar köztönni?

Ulfheim: Ha már egyszer ürdög vagyok, hát hadd legyek egészen ürdög. Nézze meg az ember! Hát maga már a szarvaimeit is látja?

(Folytatása következik.)

Mire feltámadunk!

— Drámai epilógus három felvonásban. —

Írta: IBSEN HENRIK.

Fordította: GODA GÉZA.

(Számpadokkal szemben társul.)

Iren: Folyton az az egy arc mered rám.*Rubek* (önkéntelenül hátranz): Hol? (Megborzad) Ah! (A balfelől bokrok között látható az ápolónő arca. Szeimeit mereven szegi Irénre.)*Iren* (feláll s tompa hangon mondja): El kell válnunk. Maradj itt, nem, maradj csak szépen a helyeden — nem szabad elkisérned (föléje hajol és mutat). A viszontlátásra, ma éjjel, itt.*Rubek*: Eljössz Irén?*Iren*: Bizonyosan eljövök. Várj reám.*Rubek* (mintha álmlában beszélne): Nyári éj a hegyek között. Veled, (Pillantásait találkoznak.) Oh Irén — így kellett volna élni. És ezt játszottak el — mindketten.*Iren*: Ami visszahozhatatlan, csak akkor látjuk, mire —*Rubek* (kérdő tekintettel): Mire?*Iren*: Mire feltámadunk!*Rubek* (a fejét oszálja): Igen — de hát mit látunk akkor?*Iren*: Azt, hogy sohasem éltünk (a szanatórium felé vezető úton lefelé indul, az apács félre áll utárból, aztán követi Irént. Rubek mozdulatlanul ül a park partján. A sziklák közül, a magasból Maja asszony éneke hallatszik.)*Maja*: Szabad vagyok! Szabad vagyok!

Nem vagyok már többé rabod!

Mint a madár szabad vagyok!

HARMADIK FELVONÁS.

(Szakadékoktól elválasztott hegyek; meredek falu mélyégek a háttérben. Jobb felől hóhegyek látszanak, melyek a tova vonuló felhőkig érnek. Balról összeomlott viskó. Kora reggel. A nap még nem jött fel. Szürkület. — *Maja* balfelől izgatottan, félhervélvő jön, *Ulfheim* télig haragosan, félig nevetve jön utána és két karja után nyul.)*Maja* (kiszabadulni igyekszik *Ulfheim* keze közül): Ereszsen el! Ereszsen el, ha mondom!*Ulfheim*: Na, na — még csak az kéne, hogy harapjon.*Maja* (a kezére üt): Ereszsen el, azt mondtam! Hagyjon békét!*Ulfheim*: Csak nem vagyok olyan —*Maja*: Akkor egy tapodtat sem megyek tovább magával! Hallja — egy lépést sem!*Ulfheim*: Hohó — aztán hová menne nélkülém ebben a szikla-rétegekben?*Maja*: Ezen a sziklafalon is leszaladok, ha kell.*Ulfheim*: Az, hogy összetörje magát — hogy mire leér, izletes, véres enivalója legyen a kutyáknak. (Elereszti.) Kérem alássan. Szaladjon hát, ha olyan nagy kedve van hozzá. Ürdögösen meredek. — Csak egyetlen egy keskeny út vezet le, az is járhatlan.*Maja* (kezével a ruháját tisztogatja. Haragosan néz Rubekre): Hogy ilyen emberrel kellett vadászatra jönnöm?*Ulfheim*: Mondja inkább, sportot üznie.*Maja*: Miosoda?! Maga ezt sportnak nevezi?*Ulfheim*: Bátorodom sportnak nevezni. Az effajta sportot szeretem legjobban.*Maja* (hátravetett fővel): No — köszönöm az ilyen —! (kis szünet után, visszappillantással.) Miért eresztette el odafent a kutyákat?*Ulfheim* (pislog és nevet): Hogy magának is szerezzek egy kis szórakozást, egy kis vadász-örömet.*Maja*: Ez sem igaz ám, hallja! Nem azért eresztette el maga a kutyákat.

En pedig megnyugtattam:

— Hát majd várok, amíg lesz!

És tizenhatszoros beszámoló el nekem életem történetét... De ez még mind semmi! Akkoriban adták éppen a Variétében egy egyfelvonásos darabomat. Azt ajánlottam, hogy menjünk el a színházba, szerzek mindannyiunknak szabad jegyet. Vagy tizen voltak. És azt is megígérték, hogy elviszem őket a kulisszák mögé. Indítványomat viharos ujjongással fogadták. Mikor a színházhoz értünk, úgy mámorosan is elgondoltam, hogy bajos lesz mégis beváltanom az ígéretemet. Hanem mentő ötletem támadt. Azt mondtam a fiuknak:

— A direktor nincs itt, váltások jegyet a pénztárnál, holnap majd visszaadom nektek a pénzt. Addig elmegyek a színpadra. Ót perc múlva itt leszek érteket.

Hanem mielőtt a színpadra értem, mámoromban mindenről megfeledkeztem és csak az a gondolat volt ébren bennem, hogy huszadszor is elbeszéljem életem történetét. És pedig a színház közönségének. Éppen egy vaudevillet játszottak, s a színpad egy boulevard volt. A pillanat alkalmas volt. Egy fiatal színész volt a színpadon, s találkozóra várta a kedvesét. Egy lócan tilt és hallgatott. Csak nézett, amikor beléptem, s vele együtt a karmester, a sugó, a klakk. De én semmivel sem törődtem, hanem előre léptem és szólni kezdtem a közönséghez:

— Uraim! Szegény, de becsületes szülőktől származom...

Nem folytathattam tovább, barátaim szűz laptáborban törték ki a nézőtérén. A fiatal színész féltelmű állapotomat, de nem vesztette el a lélekjelölését s mintha valami pénzadományt nyomott volna a markomba, így szólt hozzám:

— Fogja! De most már ne kolduljon tovább...

Aztán szeliden kitaszított. Odakünn a rendező és a gépészek fogadtak és kitérték a szűrőmet. A közönség sohasem tudta meg, mi célból jöttem be a színpadra, azt hitte, hogy az utcai koldus helyi színezetet adott a darabnak. Tizenöt-husz órai alvás után fölébredtem s mindenkitől bocsánatot kértem a színháznál.

+ Az egyéni illat. Ismeretes, hogy némely állat, különösen a kutya az olyan embernek a nyomát, akit ismer, követni tudja, ha olyan távolságban van is tőle, hogy so nem láthatja, se nem hallhatja. A fiziológusok azért már régóta azon a nézetben vannak, hogy minden emberi lényt bizonyos egyéni illat jellemez. Dr. Bett fiziológus említi, hogy van neki egy ismerőse, aki bekötött szemmel megismeri az ismerőseit, ha belépnek abba a terembe, ahol ő van. És pedig jó néhány lépésnyire tisztán a szagló érzéke útján. Kísérleteket tettek ezzel az emberrel, természetesen nagy ellenőrzéssel, mivel tudományos kérdésszerű volt szó, s az illat föltétlenül kiállotta a

próbát. Dr. Bett még több ilyen esetet is fölemlít s azt a nézetét fejezi ki, hogy egy család tagjait bizonyos illat különbözteti meg más család tagjaitól. Az, akivel a főt említett kísérletet megtették, megerősíti ezt a nézetet, sőt az állítja, hogy egy család tagjainál ez az illat különböző fokú.

+ Ferosa hal. Egy berlini halász, aki a Spree-csatornába vetette ki hálóját, ugyancsak meglepődött, amikor hálójában egy csomó, értékesnél értékesebb templomi ékszert hozott ki. Jelentést tett a rendőrségnek halászatának nagybeesési eredményéről, a rendőrségen azután nyomára jöttek, hogy az értéktárgyakat az amszterdami templomablás tevései dugták el a Spree csatornába.

+ Szilip ur egy cikket hozott be szerkesztőségünkbe. Ez volt a címe:

AZ ANTISZÉNITÁK.

— Kiket ért ez alatt? — kérdeztük tőle.

Nyugodtan felelt:

— A sztrájkoló szénbányászokat.

Ki kellett mennie.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Koronás bankjegyek. Értesítésünk szerint a koronás bankjegyek forgalomba való hozása ez év szeptemberében kezdődik a husz koronás bankjegyekkel, amelyet 1901. január 1-jén a tiz, — majd az ötven koronás követ. Hogy csak így későn kerülnek forgalomba a bankjegyek, annak megokolására megemlítjük, hogy 18 millió tiz koronás, 20 millió husz koronás, 5-5 millió ötven és száz koronás, 300.000 ötszáz- és ugyanily mennyiségű ezer koronás bankjegy készül.

Új osztályvezető. A kereskedelemügyi miniszter a magyar királyi államvasutak igazgatóságának javaslatára Gedyly Gyula osztálytanácsos főfelügyelőt az igazgatóság (DII.) szakosztályának közvetlen vezetésétől felmentette és az építési és pályafenntartási főosztály igazgatójának állandó helyettesül rendelte ki, illetve a minőségében megerősítette. Az említett szakosztály vezetésével a miniszter Guldasy Béla főfelügyelőt bízta meg, aki e mellett a „beruházások és új építkezések” ügyeinek tárgyalására hivatalos ügyosztályt továbbra is közvetlenül fogja vezetni.

Az Országos Iparegyesület butor- és rokonipari szakosztálya vasárnap, január 28-ikán délelőtt 10 órakor az egyesület helyiségében (VI., Uj-utca 4. szám I. emelet) bemutató ülést tart. A napirend tárgya: *Misztarha György* műhímzések gyárosának felolvasása: „A műhímzés Magyarországon és külföldön.”

A budapesti gyapju-ankolók fejlesztése ügyében ma délelőtt szakértőket volt a kereskedelmi minisztériumban Csörgöd Gyula államtitkár elnökölte alatt, amelyen kereskedelmi minisztérium szaklógadón kívül résztvettek a földmívelésügyi minisztériumnak és az országos magyar gazdasági egyesületnek képviselői, továbbá az érdekelte gyapjukereskedők és bizományosok, valamint a vállalat eddigi engedélyesei. Az értekezlet azzal végződött, hogy az elnöklő államtitkár felhívta a gyapju-ankolók vállalat keretén kívül álló budapesti bizományosokat, hogy esetleges módosítványaikat holnap délelőttig terjesszék elő.

A cinkárak felemelése. A magyar és osztrák cinkművek kartellje a cinkbadog árát métermázsánként 2. koronával felemelte.

Sorsolás. A poliklinikai jótékony sorsjátékának tegnap esti III. húzásán a 20.000 koronás főnyeremény a 2384-84. számú, az 500 koronás a 9290-67. számú, az egyenkint 100 koronás nyeremények az 1298-99. és 4336-48. számú sorsjegyekre estek. Egyenkint 10 koronát nyert: 0614-90 0985-27 1836-65 1893-82 2955-80 4278-13 5587-13 6828-48 8706-18 9495-61; egyenkint 5 koronát nyert: 0040-50 0040-53 0046-65 0046-91 0171-52 0219-90 0248-23 0275-84 0357-14 0364-52 0402-12 0416-19 0417-38 0473-44 0473-73 0593-37 0600-71 0668-69 0725-08 0741-20 0741-32 0741-80 0747-78 0747-94 0758-77 0778-84 0842-02 0879-84 0842-02 0879-84 0918-90 0928-09 0928-62 0972-80 1029-44 1406-96 1432-20 1470-68 1471-79 1510-84 1531-35 1538-91 1584-98 1638-98 1638-98 1652-88 1723-44 1728-93 1728-93 1847-21 1878-65 1838-14 1889-28 1896-94 1999-16 1999-28 2016-99 2066-78 2066-94 2088-42 2185-35 2185-87 2240-34 2315-77 2354-22 2354-47 2405-53 2446-93 2598-44 2602-15 2602-59 2604-79 2663-04 2672-55 2683-64 2727-37 2733-15 2733-83 2746-49 2843-91 2846-51 2925-88 2969-22 2999-51 3016-28 3075-55 3129-25 3135-32 3259-58 3259-55 3369-14 3422-03 3422-86 3486-80 3560-57 3602-02 3617-45 3621-39 3660-05 3660-73 3803-44 3824-91 3887-63 3922-28 4004-49 4004-87 4031-74 4034-69 4117-89 4135-45 4162-48 4207-01 4238-17 4313-19 4366-52 4393-32 4431-62 4470-42 4486-48 4513-87 4554-02 4574-11 4609-49 4612-57 4612-70 4612-96 4644-75 4678-19 4702-18 4893-18 4849-66 5005-69 5097-04 5011-32 5083-25 5101-43 5111-09 5201-12 5202-63 5246-18 5246-56 5248-09 5292-28 5392-80 5433-46 5445-09 5467-80 5510-28 5515-47 5579-61 5605-18 5616-51 5636-09 5644-35 5653-38 5660-49 5677-02 5700-69 5761-71 5763-09 5821-64 5823-08 6011-28 6080-88 6084-20 6125-62 6187-84 6267-56 6291-69 6334-35 6459-52 6485-33 6505-27 6595-12 6595-65 6782-87 6809-09 7051-72 7081-85 7091-06 7168-60 7170-54 7219-55 7238-39 7261-41 7261-48 7361-56 7438-99 7473-41 7479-50 7505-56 7617-98 7684-25 7684-46 7723-43 7765-04 7770-85 7825-14 7847-96 7972-09 7972-36 7984-75 8043-23 8050-01 8166-04 8188-56 8273-64 8236-79 8334-40 8335-64 8336-45 8403-02 8403-82 8458-63 8470-07 8478-70 8510-92

Öreg asszony nem vén asszony.

(46)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

Amikor felöltözve kabinjából kilépett, levett kalappal álltak előtte élémetől. Borralót vártak. Igényeik nem voltak tulságosan szerények, hiszen nem közönséges halandó, hanem gróft mentettek meg. Ót lírát követeltek.

Prandino fizetett és sóhajta gondolta fel, hogy Velencében minden drága és még meghalni sem hagyják az embert ingyen.

A folyosón megremegett, félt, hogy Elizával találkozhait. Nem akarta többé látni; nagyon fájdalmas érintete volna a viszontlátás.

És egyszer a sors irgalmas volt, megóvta ettől a győrelemtől. Csak Yamagata állt halványan, szomorú ábrázattal a kávéház ajtajánál. Bánata igazán megható volt. De a mellette álló ördögös Potapow ennek dacára folyton csipkedte és kinezta durva trófiával.

— Allez-vous à Venise? kérdezte Prandino, ki észrevétlenül akart melléte elsuranni.

— Oui monsieur, Venelcebe indulok.

— Si le temps n'était si mauvais, je viendrais moi aussi...

És olyan mélyen, olyan kifejezően sóhajtott, hogy Ariberti kiérthette, hogy Yamagata is halott valamin Navaredo grófnő házasságáról.

Erre a néma kétségbeesésre Potapow harsogó kacagásba tört ki és folyton kárörvendő célzásokat tett.

— Courage, courage! — szólt a szentimentális japánhoz. — Le temps et les femmes il faut les prendre comme le bon Dieu nous les donne!

— Vous m'ennuyez, Monsieur le comte, vous m'ennuyez! kiállott fel mérgesen, lángba borult arccal Yamagata. Végre is egy diplomata nyugalmanak is van határa. Potapow sem maradt

adós a felelettel és nagyokat dobogott a lábával. Elénk szóvita keletkezett, mely ki tudja, hová fejlődik, ha egyszer csak meg nem jelenik Ramolini, aki úgy hatott, mintha egy veder hideg vizet zudítottak volna a periekedőkre.

Prandino lelkerül nyomatlanul pattant le ez a kis epizód. Éppen csak arra használta fel, hogy észrevétlenül tühessék el a fürdőből.

Tűrhetetlen ellenszenv fogta el Velence iránt és legjobban szeretett volna azonnal Vicenzába utazni. Ugy hitte, minél előbb távozik, annál gyorsabban lesz nyugta. Azt remélte szegény, akit olyan esunyán kijátszottak, hogy minden egyes állomáson ott ragad valami az ő nagy bánatából és már maga az a gondolat, hogy megy, hogy beül a kupéba, megkönnyebbülést szerez neki. De míg a gőzhajón ült, hogy visszajusson Velencebe, mintha az ég minden esatornját megnyitotta volna, olyan erővel zudította nyakába az esőt és szegény Prandino tetőtől-talpig átázva ért a szállodához. Olyan siralmas látványt nyújtott, hogy a portás, aki pedig különben meglehetősen komor, szőltan ember volt, hangosan el-kacagta magát, amint Prandinót mégpillantotta.

— No, a gróf ur ugyan elkészült!

— Nagyon! Küldje fel a számlát.

— Gróf ur elutazik?

— El.

— Rögön?

— Nem, majd a reggeli vonattal. (Persze le kellett előbb feküdnie, hogy a ruhái megszáradhassanak).

— Hiszen akkor nem sürgős!

— Nem baj, csak küldje fel a számlát.

Fájós fognak legjobb a hideg vas! Prandino is sietett; hadd tudja, mennyi pénze marad, ha a számláját kiegyenlítetté.

— A negyvenessel együtt utazik?

— Nem!

Ariberti olyan lett, mint a rák! Ez a görömbö portás, hát még ez is?

Miután kifizette a számlát és egy másod-osztályu jegyet váltott, még maradt százit lírája.

Tehát még hétszáznegyven líra hiányzott, hogy Badoero kifizesse. Ez a tudat kissé megnyugtatta, de csak egy pillanatra. Ha kevesebb is kellett most ezzel a százit lírával, a többi csak nem teremtheti elő vasárnapig: Ariberti Eriprando gróf csőd előtt állott.

Atkozott még az a nap is, mikor Velencebe jött. Atkozta Elizát, Caciált, az őrnagyot, Badoero-t és a fürdő-szezon, amely icedalta!

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Határozottan más benyomást kelt valami szeretőt lény az ember lelkében, mint egy hitelző. Ha Prandino ráért volna filozofálni, ezt az igazságot maga is elhiszi.

Amilyen mértékben nőtt a távolság közté és Eliza közt, annyival szebbnek, kedvesebbnek és szeretetreméltóbbnak látta és mennél messzebb került Badoero tőle, annál kevesebbet törődött a nyolcszázötven lírával.

Mig Ariberti Velencében volt, remegett attól a gondolatától, hogy Badoerovai a Lidón vagy a Procuraziák alatt találkozhait és hogy megint csak azt kell mondania: „vasárnap fizetek”, jól-lehet maga sem hisz ígéretében. Most már ez a vesztély nem fenyegette.

Aztán meg, most már egyet-mást levében is el lehet rendezni. Azt pedig mindenki tudja, hogy vannak dolgok, amik, ha beszélni kellene róluk, szinte perzselik az ajkunkat, míg irni róluk, az folyékonyan és fennakadás nélkül megy.

Hát Eliza? Minél jobban távolodott tőle, annál hatalmasabban érezte őt szívében, agyában, vérében, — egész valójában.

A másodosztályu kocsiiban egy csomó ember közö szorítva és mégis egyedül, fájdalmas szívvel és heves vágyakozással gondolt arra a másik utazásra, az első osztályban, szíve bálványával, elmúlt boldogságával.

Most nem érezte a lüveket, miket a szem-relem rózsái neki is juttattak — — pedig nem egyszer érezte szurásait!

(Folytatás következik.)

78.—76.— korona. Disznósír: budapesti 48.50—49.— korona, vidéki ——. korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ——. korona, városi 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 41.—41.50 korona, füstölt 46.—46.50 korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona, 120 darabos ——. korona, 100 darabos 20.—21.— korona, 85 darabos 28.—28.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.75—14.— korona, 100 darabos 19.75—20.— korona, 85 darabos 27.—27.25 korona. Szilvaiz: szlávionai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, január 25.

Délután a forgalom laányban indult a folyvást tartó enyhe, esős időjárás miatt s a külföldről érkezett lanya árfolyamjelentések következtében. Rózs méris tartott volt, sőt később egy kis avanget is mutatott, buza ellenben a tegnapi árfolyamon állott, zab és tengeri csekély hátrányban maradt. Az árfolyambullanzások jelentéktelenek s az üzlet kevés volt, csak n.h.a történt egy-egy kötés. Buza tavaszra 7.87—7.86—7.89, rózs tavaszra 6.77—6.79, zab tavaszra 5.37, tengeri május—júniusra 5.28, repce augusztus—szeptemberre 11.75—11.85. A készáru piacán az irányzatra bénító hatással volt a stagnáló üzlet, a nélkül, hogy az árfolyamok jelentékenyebben engedtek volna tegnapi magasságukból. A tözsde szilárdabban zárult. Buza tavaszra 7.91, rózs tavaszra 6.80, zab tavaszra 5.33, tengeri május—júniusra 5.29.

A bécsi értéktözsde.

Valamivel kedvezőbb hír a cseh- és morvaországi sztrájk lefolyásáról a mai előtűződen az irányzatot megjavította; prolongációk 5 1/2%-ról 5 1/4% százalékra simán folynak.

A déli tözsden tartottak az árfolyamok és az angol győzelmi híre az irányzat ismét javult.

A zárlat nagyon kedvező, különösen Londonra szilárd.

Bécs, január 25. (Magyar értéktözsde.) 4% aranyjárdék 99.05. Tiszai és szepedi kölcsön sorsjegye 140.50 Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.80. Magyar keleti vasuti állami kötvény 69.40. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 125.—. Rimamurányi vasút részvény 333.75. Magyar koronajárdék 94.95. 4% os Magyar földteherm. kötvény 94.—. Magyar hitelbank részvény 186.75. Magyar nveremény kölcsön sorsjegye 162.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 91.40. Magyar kereskedelmi bank 287.—.

Bécs, január 25. (Osztrák értéktözsde.) 4% aranyjárdék 99.70. 4% os osztrák aranyjárdék 98.95. 1860-iki sorsjegye 138.40. Osztrák hitelsorsjegye 394.50. Angol-osztrák bank 124.25. Bécsi bankgyűléslet 136.75. Osztrák-magyar bank 131.00. Déli vasut 25.10. Dunagőzhajózási részvény 72.40. Dohányrészvény 138.—. Császári és királyi arany 11.44. Német bankváltók 118.10. 4% os ezüst járdék 99.40 Osztrák koronajárdék 98.95. 1894-iki sorsjegye 200.25. Osztrák hitelintézeti részvény 236.50. Unionbank 155.50. Osztrák Länderbank 117.80. Osztrák-magyar államvasut 123.70. Elbavölgyi vasut 123.75. Alpesi bányarészvény 273.75. 20 frankos arany 19.20. Londoni váltóár 242.15. Bécsi Tramway 145.25. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 25. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegye 394.50 Magyar hitelsorsjegye 187.—. Angol-Osztrák bank 134.50 Union bank 137.—. Länderbank 115.50, bankgyűléslet 117.75, osztrák-magyar államvasut részvény 133.80, északnyugati vasut részv. 25.40, elbavölgyi vasut 123.50, északnyugati részv. 119.—, alpesi bányarészvény 275.50, májusi járdék 99.70. osztrák koronajárdék 94.95, magyar arany, 99.10, magyar koronajárdék —, német birodalmi márká készpénz

126.—, ultimóra —, török sorsjegyek 118.13. rimamurányi vasut —, déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.22. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, január 25. (Tözsdei tudósítás.) A Spions-Kop elfoglalásáról szóló londoni magánjelentések és a magasabb londoni bányakuruzsok hatása alatt a tözsde szilárd irányzattal nyit meg. Különösen kerestek voltak a bányarészek, azok közül is leginkább Laura-kohó részvényei, mert Felső-Szilárdok nem jöttek újabb jelentések a sztrájkmozgalomról. A járadékokra kedvezően hatott a londoni konzolok emelkedése. Spanyol járadék tovább is keresett volt és emelkedett. Bankok csekély foralom mellett szilárdak. Vasutak közül olaszok szilárdak, Northern-Pacific részvények emelkedtek New-Yorkra. A második tözsdeóránban az üzlet veszített élénkségéből, mert a spekuláció a londoni és párisi kamatláb leszámitaló várva, tartózkodó volt. Magánleszámitalók kamatláb 4 1/2%.

Berlin, január 25. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.60. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 95.10. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.55. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 194.10. Általános villamossági Edison 255.60. Gelsenkirchen 195.60. Laura-kohó 260.30. 4% os ezüstjárdék 98.60. 4% os magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelsorsjegye 394.60. Déli vasut 28.—. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.35. 4% os orosz kölcsön 93.30. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 94.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 159.25. Harpeni 208.25. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázalékos magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelsorsjegye 395.—. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Déli vasut 28.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.35. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, január 25. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 98.80. 1900. sorsjegye 141.90. Déli vasut 28.25. 4% osztrák aranyjárdék 100.05. Osztrák hitelsorsjegye 394.90. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Olasz járdék 94.30 —. magyar aranyjárdék 99.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 25. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.45. Magyar koronajárdék 94.85. Osztrák-magyar bank 131.90. Déli vasut 27.90. Elbavölgyi vasut 124.50. Londoni váltóár 204.85 Bécsi bankgyűléslet 136.—. Villamos részvény —. 8% os magyar aranykölcsön 82.—. 4% os ezüstjárdék —. 4% os magyar aranyjárdék 99.45. Osztrák-hitelsorsjegye 394.80. Osztrák-magyar államvasut 136.60. Északny. vasut 116.70. Bécsi váltóár 84.75. Párisi váltóár 81.35. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 274.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelsorsjegye 394.80. Osztrák-magyar államvasut 136.40. Déli vasut 28.30. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.25. Laura-kohó 260.50. Harpeni 208.20. Disconto 194.10. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet —. Csendes.

Páris, január 25. (Zárlat.) 3% os francia járdék 100.10. Olasz járdék 93.32. Osztrák-magyar államvasut —. Francia törleszt. járdék —. 4% os magyar aranyjárdék 98.80. Török dohányrészvény 283.—. Osztrák Länderbank 505.—. 3 1/2% os francia járdék 103.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 125.—. Déli vasut —. 4% os osztrák aranyjárdék —. Ottománbank 566.—. Párisi bankrészvény 1098. Alpesi tánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 25. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. A) Liszt sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 83.—84 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 89—90 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 86—87 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 86—87 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) —. krajcárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) —. krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) —. fillérig. — Közép

(páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) —. fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachel). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) —. fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 88—89 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 87—88 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 86—87 fillérig. — Sertésüzlet szám 1900. jan. hó 23. napján volt létszlet 17209 darab, 1900. január hó 24. napján felhajtott — darab, 1900. évi január 24. napján elszállított 1256 darab, 1900. január hó 25. napjára maradt létszletben 16953 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 25. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Koritsánszky József pestvidéki törvényszéki joggyakornokot a budapesti büntető törvényszékhez, Zachar István budapesti I—III. kerületi királyi járásbíróhoz beosztott dr. Waisz-féle alapítványi joggyakornokot a beszteherbányai, Ujfalu József debreceni törvényszéki joggyakornokot a debreceni járásbíróhoz, Szunyog Béla debreceni törvényszéki joggyakornokot a nyiregyházi törvényszékhez, Fridl Gyula egri törvényszéki joggyakornokot az egri és Sárge József huszti járásbírói joggyakornokot a lippai járásbíróhoz aljegyzőkké, Surgóth Gyula budapesti királyi büntető törvényszéki joggyakornok dr. Waisz-féle alapítványi joggyakornokká, Elek Titusz dr. János zentai járásbírói díjnyel a zentai járásbíróhoz, Varga János nagybecskerekai törvényszéki díjnyel a lugosi, Fráter Mór szepes-szombat járásbírói díjnyel a lécei törvényszékhez, továbbá Perlberger Sándor cs. és kir. 6-ik galgolyezredbeli származékosr, igazolmányos altszét a titeli és Turman Ödön nagykeresztusi lakos, körjegyzői joggyakornokot a nagy-londai járásbíróhoz innokká nevezte ki.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, január 25.

A télegyomafi maximum nyugatra szorult vissza az észak-keleten benyomuló két depresszió utjából. Az idő a kontinens északi és keleti felében mindennél, egybűtt pedig csak szórnyosan csapadékos. A hőmérséklet eloszlása nagyjából változatlan. Nálunk az esőzés tegnap az ország keleti felében lepergött, de ma éjjel és reggel a Dunántúl és a tengerparton újra kezdett esni. A hőmérséklet általában néhány fokkal emelkedett és az éjjel is csak szórnyosan volt a fagypont alatt. Kilitás: Enyhe, borús és többnyire esős idő várható.

Vizárlás.

	Jan. 25. méter	Jan. 26. méter	Jan. 25. méter	Jan. 26. méter
Jan	Schärding 2,15 1,70	Tisza	M.-Zsolt 0,40 0,46	
Duna	Passau 2,18 4,68		Tekébánya 0,10 0,12	
	Linz 2,49 2,80		V.-Námény 0,45 0,28	
	Bécs 1,42 2,80		Tokai 2,30 2,8	
	Pozsony 3,95 4,10		Tisza-Füred 2,14 2,10	
	Komárom 2,92 2,40		Szolnok 2,85 2,20	
	Budapest 2,74 2,82		Conrad 2,28 2,71	
	Páris 5,80 6,02		Szeged 2,98 2,74	
	Mohács 3,25 3,45		Török-Bece 2,24 2,14	
	Gombos 2,97 2,77		Titli 2,27 2,45	
	Tyúdok 2,32 2,29		Óndava Hárfa 0,98 0,94	
	Pencsova 0.— 2,91		Topolya Hód 0,62 0,54	
	Orsova 3,56 3,32		Hódmező Zemplén 2,17 2,17	
	Magyarfalva 1,42 1,64		Zsolt 1,70 1,82	
	Zsolna 6,23 6,06		H.-Námény 0,68 0,20	
	Trencsén 6,23 6,44		Hereztyó 0,94 0,77	
	Szered 0,54 0,61		B.-Újfalva 0,54 0,50	
	Sz.-Góthárd 0,10 0,10		Kőrös Csanca 0,15 0,06	
	Sárvar 0,70 0,65		N.-Várad 0,18 0,21	
	Győr 2,74 2,10		Polány 0,65 0,63	
	Pécs 0,45 0,45		Ónka 0,65 0,63	
	Zákány 0,50 0,59		Gurahos 0,64 0,66	
	Bárcs 0,15 0,09		Borosjenő 0,70 0,70	
	Esék 1,70 1,48		Békes 3,26 2,83	
	M.-Szardah. 0,80 0,80		Gyoma 2,96 2,87	
	Zágráb 0,98 0,82		Majos Gy.-Fehérvár 0,12 0,09	
	Szilok 4,6 4,68		Branyicska 0,28 0,44	
	Mitrovicz 5,18 5,11		Soborszi 0,00 0,00	
	Deés 0,15 0,15		Árad 0,68 0,30	
	Szatmár 0,92 0,85		Makó 1,95 1,33	
	Krasznay N.-Mály 0,53 0,4		K.-Körtély 0,41 0,34	
	Latorca Munkács 0,00 0,08		Béga Kisvót 0,65 1,00	
	Laborca Homonna 0,00 0,00		Temesvár 0,62 0,34	
	Ung Ungvár 0,00 0,00		Beeskerek 0,48 0,51	

Gyengeségi állapotok
(impotentia) ellen páratlan sikerű
gyógyhatású folytán legmelegebben
ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉ
BUDAPEST,
VI. Teréz-körút 44. l. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmé-
nyek folytán honorárium teljes gyó-
gyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Gummi

Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhályg lucasolunkint . . . 1 frtől 6 frt
Párisi női szivacska 1,50 " 6"
Irrigator 1,50 " 6"
Eredeti pessarium ocularium (Pálpörös) Menzinger tanár szerint vezetől 1,80 frtől 2,50 frt. Szabad, havihag, elleni kötelek, Diana-66 3,50 frtől 3 frt. — Győltető-
mény urának 3 frtől 10 frt. 10 frt. — Megrendel-
lésnél 15% Árkévezésny.

Megrendelések pontosan és kés kőten eszközölhetnek. cs. és kir. szab. kötézer-gyártó

KELETI J. Budapest, IV. Koronahéreg-utca 17. Készlet belföldi és külföldi. Sz. Árjegyzék ingyen, árt. birtokl. bant.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyház-
ferdek, valamint más hitelképes egyének kedvező
kötési feltételek mellett kapnak szilárd
gyártmányú asztalos- és kárpított
butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.
Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzékét 25 kr. levélgy. beküldés ellen bér-
mentve küld fenti cég B. osztálya. 8197

Jókai Mór:

Erdély aranykora, regény
Török világ Magyarorszá-
gon, 2 kötet, történeti
regény

Egy magyar nábob, 2 kötet
Kárpáti Zoltán, regény
Hétköznapok, regény
A régi jó táblabírák, reg.
Csatáképek a magyar szá-
badáshárból

Diszes félbörbe kötve 4
3 forint helyett 2 forint
15 krajcár.

Kapható a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában
József-körút 18.

Gracza György:
Magyar Szabadságharc története.

5 kötet diszes bekötésben
35 forint helyett 25 frt.

Kapható a „BUDAPESTI
NAPLÓ” kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18. sz.

A nekünk bemutatott számláin megbízható, hiteles
közszavat folytán ezen ügyvezetés az a fennálló
rendelő-intézet a lemelezében ajánlott.

Rendelő-intézet Budapest, Andrásy-ut 28.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugygyógyászati és sebészeti, az énfertőzések utó-
bajt, az elgyengült férfiak, magánélet, a bukár
utóbetegségeit, nőknél fehérhályg, bőrbetegsége-
ideit és, valamint mindazon női betegségeit, me-
teltsnek a megtalálható egyik főkönyve és birtoktá-
geket gyogyt gy gyógymód szerint, biztos sikerrel,
gyorsan és alapon

Dr. Garai Antal

ORVOS, sebész, szemész- és szülész-tanár
volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta, 6. u. 10 óráktól egész délután 4 óráig.
Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel válaszoltat és
gyógyászatról is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerző: Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ
15-16 kiadásban megjelent) neml betegségeket és csak
600 szavú gyórtékfelethez emlí könyv, volt ára 2 (14 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomagolt: lesz
eküldve, 1 frt beküldés mellett bérmentve vagy 60 kr.
utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A neml
élet fejlődése. — III. Az énfertőzések és az újly meg-
lélek. — IV. Hugygyógyászati (urteri) és hugygyógyászati-
— V. A bukár (szifilisz). — VI. Fehérhályg. — VII. Ri-
nyogtüdő fertőzés. — VIII. Női magánélet. IX. A har-
szerek megbetegedéseinek főnévelése pozitív.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

Laburnuskája Mária kisasszony, a pétervári császári színház jellemtanácsnokjének és Marzagora Armand ur a milánói Scala színház tagjának vendégfelléptével:

Parasztbecsület.

Melodráma 1 felvonásban. Zenéjét szerzette Mascagni P. Szövegét írták Targioni-Tozzetti és Menasci. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Szentirmai	Vazquezné	Alfio	Mihályi
Lilla	Payer M.	Lucia	Válint
Tardó	Kortész		

Utána:

Nap és föld.

Ballet 4 kőpben. Írták Gaul és Hassreiter. Zenéjét szerzette Bayer J. Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

Félemberek.

Színmű 3 felvonásban. Írta Malonyay Dezső.

Személyek:

Kun Béla	Ivánfi	Radó	Császár
Hanka	Alszegi	Ormány	Nádai
Hona	Liget	Braun	Mihályi
Hosvayné	Márkus	Kende	Zilahi
Hedeon	Bercsényi	Szobaleány	Batizfalvy

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

Napoleon öcsém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Gúthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Nyilay Kálmán	Góth	Bisotka	Szerényi
Lili	Lánczy	Miska	Győző
Szath Odón	Topolcsai	Lizi	Pécsi
Napoleon	Hegedűs	Zsuzsi	Makroczy
Pillő	Gá	Guszt	Bárdi
Flóra	Delli E.	Narcisz	Aimási
Mancik	Rónaszéki		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Írta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Mádor Raoul.

Személyek:

Williamson	Németh	Leila Ullah	Bárdy
Lacy, leánya	Köry	Robertson	Raskó
Billy	Szirmai	Wattkins	Kovács

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

L. Komáromi Mariska assz. felléptével Szulamit.

Érdős daljáték 4 felvonásban. Főssy Albert átdolgozásból írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Hemecz	Sellágyi	Szulamit	Komáromi
Áron	Sarai	Abigail	Ledofsky
Ábolen	Beöthy	Cingitang	Kardos

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Péntek, 1900. január hó 26-án.

A vas.

Kulturőrtörténelmi látványosság 3 felv. Írta Edvi Ilés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán. Kezdeté 7 1/2 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Téli Kiállítás

a városi galériai új műcsarnokban

1900. december 18-tól 1900. február 1-ig, nyitva d. e. 9-től este 8-ig.

Galériákön 6-tól 11-ig sétatáncverseny villamos világítás mellett.

Belföldi. — Belépődíj egy korona; vasárnap d. u. 1 órától 20 kr.

Hásasulandók figyelmébe

A m. kir. fémjelző hivatal által próbával ellátott ókerek, nevezetesen brilliánt fűbevalók a legfinomabb kivitelben, gyönyörű gyűrűk és brocheok, valamint karkötők a legfinomabb valódi drágakövekkel ellátva, finom és nagyon jó őrű és női órák nagyon szép művi aranyláncokkal, megrendelhető Schönewald Imre arany és ezüst

gyártásban Pécsen, — Rendelkezésre valócsék tudományok 30000 forint.

Pénteken, február 2-án, a főv. vigadó nagytermében

SAUER

Emil

Bucsuhangversenye

Jegyek 10, 8, 5, 3, 2 kor. Mery Béla zeneelmélet-kedésében.

VÉR-PIROS

faj-narancs

helyben árza 2.60, 3. 4 és 5 forint. Vidékra vasúton szállítva egy eredeti láda 100 darab 4 forint 75 krajczár.

Vérpiros fajnaranacs	1.75	Rum	
Vérpiros muscat-narancs	2.00	Rum, finom eszládú 1 üveg	1.00
Messali faj-narancs	1.40	Jamaika-rum 8 csillagos	1.50
Jafa, óriás narancs	1.40	Amazons-rum logfin, angol	2.00
Mandarin narancs 50 db	2.00	Fajdalmi rum, angol	2.40
Citrom szép tartós	1.20	Szegec, magyar finom	1.50
Mézal görög	1.25	Szegec, Martell Medicinal	4.00
Citrus, olasz 6-8 róza	1.40		
Citrusal, 1 horodó 60 db	1.40		
Alma erdélyi faj	1.00		
Jamaika-rum 8 kl. üveg	5.00		
Idői burgonya máltai	1.10		
1 k. datolya tuni	0.80		
1 k. muskátli datolya francia	1.30		
1 k. cukros gyümölcs	1.40		
1 k. Malaga-szládú legeszebb	1.40		
1 k. Salom-bonbon 1.20 db	1.60		
1 k. Csokoládé-bonbon crémé	1.80		
1 k. Francia mandula	1.60		
Pápa igen finom	0.40		
Giardina finom vegyes déli-gyümölcs kisló doboz	1.40		
Csokoládé fin. vanil. fűlékű	0.70		
Orsolya-bonbon, kilója 1.20 és 1.60			
Székely-leány darabja	0.25		

Tea

Citrus eszládú tea 1.50
Ceszdár kev. tea logfin. 2.00
Üzvári keverék tea 3.00
Török tea igen fin. 1.00
Tea-tészta 1 doboz 1.00

PINTÉR GYULA

ca. és kir. udvari fűszerkezesekadé
Budapest, IV. ker., Keckemeti-utca 15. sz

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsgarçon

„Der Namenstag der Frau.“
Egyszerűleg

Egy karambol okai.

Továbbá fellép a kedvelt dalénekesnő
Sofie Ferenczy.
Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Czerny-féle legjobb szor a

OSAN

antiseptikus, konserváló, tisztító, egészséges. Különböző és szájbetegségek kezelésére alkalmas. Osan-szifonizált víz-csomagolás. Ára tvegenként 1 kor. 26 fill. Osan-fogpor dob. 88 fill.

Czerny-féle Czerny-féle Czerny-féle

legjobb szor a szájnak és fogaknak
Tanningene hajfestőszer
Nápraforgó-olajszappanja

CZERNY J. ANTAL, Hécs
XVIII, Karl Ludwigstr. 6. Kitzbühelre Londonban, Párisban, Brüsselben, Konstantinápolyban, Philadelphiában, Bécsben stb. szállítás utánvétel. Kiskitár gyógyszerárakban, gyógyszerkereskedésekben, Hiltz-árakban stb. Főraktár Magyarországon részére:
Török József gyógyszerár Budapest.

Szenzációs ujdonság!!
A legkifűnőbb phonograph az
Echo Phonograph
olesságával és egyszerűségével fűlűmülje a világ összes hasonló találmányait.
Minden hangot: zenét, éneket, beszédet tisztán és érthetően ad vissza, úgy, hogy az nagyon távolról is hallható. Nem kell már hallócső! Az Echo-Phonograph kezelése fűlűnően egyszerű, szerkezetének fűlűvétel membránom is van és ének, zene, beszéd vagy szavakkal fűlűveteleket mindenki maga is eszközölhet.

Az Echo-Phonograph ára fűlszerelve csak 25 frt.
Prospektussal szívesen szolgál az „Echo-Phonograph-Társaság”.
Budapest, Royal-szálloda.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Miss HELOISE

Titcomb

a leghíresebb délamerikai énekesnő.

The Belle of New-York,
Les Fidardy párisi akrobaták.

Krűger-féle villamos csillagok

Sisters Maudes
tűkőr- és ernyűtáncosnők!

Alburtus és Bartram
amerikai sportsmen

Aschermittwoch
mulattató bohózat.

1900. február hó 1-én, 2-ik nagy

álarcos bál

nagyszerű művészekkel.
Bűvöbbet a napi falragaszok.
Báli-jegy elővételben 1 frt.

Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a nappali pénztárnál és Weisz A. nagy szivartűzsdé-jében IV., Károly-körút 26. szám.

A mulató villamos világítása saját gépei által eszközöltek; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárak által készítették.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

Oh jaji Távirat: Éljen!

Evek hosszú során át kitűnő eredménytel használom az Egger-féle mellpasztillát. Kérem küldjön stb. Trautmann (Győrszeg), 1898. június 17. Verner Nándor igazgató.

Egger-mellpasztillája gyorsan és biztosan hat kűlűgésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárterben és drogeriában. Doboza 50 kr. és 1 ft. (Próbadohoz ára 25 kr.)

Fű- és szűkűlési raktár: Egger-mellpasztillát csakhamar megvásárolhat, éljen!

VL, Váci-körút 17. szám.

Eppen most jelent meg:

A magyar

színművészei

Szerkesztette:

B. Virágh Géza.

Réksszóval ellátta:

Rákosi Jenő.

Gyönyörű díszmű 28 képpel.

A legjelesebb írók cikkeit vel és az összes színészel és színésznők önéletrajzával.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető a

Budapesti Napló kiadóhivatalában

József-körút 19.

Prévost Marcel:

A SCORPIÓ.

Francia eredetű fordít

Br. Podmaniczky Horác

Ára 1 forint.

Megrendelhető a

Budapesti Napló kiadóhivatalában

József-körút 19.

Radó Antal

Költők

Albuma.

Jelenkori magyar költők verseiből. Harmincegy magyar festőművész képeivel. 28 forint helyett 18 forint.

Megrendelhető a

Budapesti Napló kiadóhivatalában

József-körút 19.

Minden szó egyszeri beiktatása perit betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kürt 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a

BUDAPESTI NAPLÓ

részére

a kiadóhivatalban

József-kürt 19., valamint a következő dohánytársaságokban:

Breuer névű, Teréz-kürt és Podmaniczky-utca sarkán

N. Mezei-féle tőzsde Pécs-utca 10.

Banda József, Andrásy-utca 50.

Schwartz hirdetői iroda Marokkó-utca 2.

Sapruny V., dohány-nagyváros, Kerepesi-utca 1.

Deutsch Miksa, Andrásy-utca 38.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitenfeld Jakab, Király-utca 1.

Könyv.

Egyetlen édesem, meddig tart még ez a számadás, mert nagyon, de nagyon vágyódom utánad. Számítások, csók, hű imádatok. 5636

Ha,

egyednem, édesem! Gondoljában folyton nálad vagyok s epedve várlak, könyörgő rajtam. Milla és milliószor csókol legbívőbb A-d. 2746

Fiatal üzletvezető

(kereskedő) nőstény önjárt, oly jó családból való ír. nő 20 éves, kinek 6000 korona hozománya van, hogy az általa 6 óra óta keölt üzletet átvehesse. Leveleket "Boldog házasság" címen e lap kiadóhivatala továbbítja. 2741

Több évi

gyakorlattal bíró önálló mérlegképes könyvelő, ki előzetesen magyar-német levelező, azonkívül iskolai szakismeretű bír és kitűnő referenciákkal rendelkezik, keres helyben vagy vidéken megfelelő alkalmat. Bilanz-Routine" alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2736

Jelenen

éretté vált művelői hallgató, ki gyorsírásban és nyelvtanban jártas, házitanítói állást, esetleg más munkát megfelelő állást keres. Szíves ajánlatokat a kiadóhivatalba kéretnek. 2736

Könyvelő,

ki hosszabb ideig nagy édesemmel volt alkalmazva, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2742

Ügyvéd urak!

Amoki minőségben ajánlom közöm havi 30 frt fizetés mellett. Esetleg felnapra is elvállalok alkalmazást. Ajánlatok "Imok" címen a kiadóhivatalba kéretnek. 2716

Egyes vasalás

ajánlok házhoz. Cím a kiadóhivatalban. 2745

Kereskedelmi

iskolát végeztet könyvelő, ki a könyvelést egy nagyobb üzletben önállóan végezte, kitűnő írásművelővel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2705

Helyi ügyvivők

nagy ismeretséggel azonnal nyerne alkalmazást. Cím a kiadóhivatalban. 5633

Wanted

an American or English lady who has patience to teach and amuse a little girl of three for the day. Letters per English Lady to the office.

Előkelő

családnál a Kerepesi-ut és Múzeum-kürt közelében, distinguált hölgy részére csinosan burkozott szoba, esetleg teljes ellátással is azonnali kiadás. Cím a kiadóhivatalban. 2743

Kedveskedő

vagy portási állást keres egy 25 éves erőteljes fiatal ember, ki nyelvi műveltségben már több évig alkalmazva volt a fővárosba 15 éve van és nagy ismeretséggel a legkülönbözőbb bizonyítványokkal bír. Cím a kiadóhivatalban. 2699

Boltiszolga

vagy más hasonló állást keres szorgalmas, 23 éves fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2728

Gyorsírászat,

Magyar, ugyiszint német gyorsírászatban kiképező öki gyorsírásztanár. Cím a kiadóhivatalban megírdható. 2714

Kísérőny,

ki az elemi osztály tanítványainak tanításában valamint a nevelésben jártas és jó évi bizonyítványokkal rendelkező azonnali elindításalkalmaztatást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2704

Gépirónó

ki a magyar és német gyorsírászatot tökéletesen érti, ajánlok írások kezdő fizetéssel. Cím a kiadóhivatalban. 2722

Főnap

foglalkozást keres VIII. gimnáziumot végzett fiatal ember. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. Főnap foglalkozás" címen. 2717

Elegáns

ruhákat készít kitűnő szabású mérsékelt díjazással. Cím a kiadóhivatalban. 2711

Kossuth Lajos

életnagyságu kitérő mellé képe (kézfésztés) díszes aranyozott keretben 60 forint eladó. Megtökinthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Óvafelügyelő

30 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézményben, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek 2000-3000 korona. 2723

Okl. ízr. tanító,

ki a héberben is jártas, gyenge tehetségű gyermekeket sikeresen oktat, még néhány szabad órával rendelkezik. Szíves megkereséseket Tanító 30." jellegre kiadóhivatalba kérek. 2718

Házmasternek

ajánlok egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cím megírdható a kiadóhivatalban. 2712

Megveszem

az "Universum" és "Gartenlaube" múlt évi folyamát. Cím a kiadóhivatalban. 2730

Egy jó menetelő

tejasaruk kisebb lakására és gézváltással 35 kr. napi kiadás mellett, elutazás végett 120 frtért azonnali eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2749

Köznevelő-osztály

Frakk 5 frt. Nadrag 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. 1-6 emelet.

Kényelmes

és szépen burkozott különbejárattal, tiszta szoba, hölgynek vagy urnak (kettőnek is) február 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2740

50000 korona

2-3 életrendő háza, 11-12 tételre köcsön adatik. Ajánlatokat "B. S." jellegre adját a kiadóhivatalba elfogad.

Üzlethelyiség

a főváros legfontosabb helyén azonnali kiadás. Ugyanott egy kis ház eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2600

Elegánsan

burkozott utcai szoba külön bejárattal, a Kerepesi-utca, a Nemzeti színház közelében 1-2 urnak azonnali vagy január elsőjére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2042

Jókai

100 kötetes nemzeti dia-kiadását, Pallas Lexikon" Millennárius Magyar Nemzet" és a "Nagy Könyves Világtörténelmet" díszműveket olcsó havi részletek lehet beszerezni. Ajánlatokat "Olcsó részletek" címen a kiadóhivatal továbbítja. 5362

Szegedről

10 perenyire az országát és vasútállomást közvetlen közelében 300 hold kitűnő termőföld, gazdasági épületekkel, esetleg instruktóval, kedvező feltételek mellett herbeadó. Cím a kiadóhivatalban. Közváltók díjaztatnak. 2734

Egy

nagyobb lap expeditor keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztást. Cím a kiadóhivatalban. 2737

Az angyalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy sarkotélek 376□ 61 olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Kiadó

4-5 szobából álló lakás egy üzlethelyiséggel, a belvárosban. A lakás azonnali üzlethelyiséggel május hó elsőjére. Cím a kiadóhivatalban. 2720

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-utca között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat "H. J." jelleggel e laphoz küldendők. 2713

Nevelőnőket

észak-és dél németonaiakat zene és nyelvismerettel, vagy a német, angol és francia nyelvet, bonnetek, övönket, idegen nyelvmestereket lelkismeretesen ajánlok, magyar okleveles tanítóknak zene és nyelvismerettel, vagy a német sürgősen keresek Szegednél S. Lujza Budapest, VI. ker., Döbly-utca 22. sz. I. em.

Nászajándéknak

alkalmas dolgok Hegedűs Zsigmondnál Andrásy-utca 58. Nagy sulyt fektetek új lakások felújítására, mely célra dus a választékok: jobb és olcsóbb festményekben eredeti és a legjobb genréknek hű másolataiban, acélmetszetek, keretek rendelése a legremekbbr kivitelben, olcsón készülnek, díszes női íróasztalok, florentini és velencei tükrök, álló és fali etagerok, káryzók, dohányzó szerviz, szalon és jászasztalok, tőrör-ozlopok, órák, palma-ozlopok, bronz és porcellán díszek stb.

Az Athenaeum

kézi lexikona a tudományok enciklopediája, különös tekintettel Magyarországra, 96 térkép műveléssel, számos nyomtatott kiegészítő, álló és fali etagerok, káryzók, dohányzó szerviz, szalon és jászasztalok, tőrör-ozlopok, órák, palma-ozlopok, bronz és porcellán díszek stb.

6 forintért.

Megrendelésekintézőndök a Budapesti Napló kiadóhivatalába.

Budapesti Napló

kiadóhivatalába.

Benczykyné

Bajza Lenke válogatott regényei

Benczykyné. Saját kezében ... -50
Benczykyné. Ó az. Regény ... -1-
Benczykyné. A hegység tündére ... -1-
Benczykyné. Rang és pénz ... -1-
Benczykyné. A vér ... -50
Benczykyné. Közvetlen ... -1-

Megrendelhető a

"Budapesti Napló" kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutaknál a közlekedési állomások régióli folyomások folytán a legújabb számok oly nagy, hogy ezen állások aránylag csekély számánál fogva a beállított szűkösgöt övek-ro fedozve van.

Mint hogy egy a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, miként az állami vasutak igazgatóságához folyomások folytán nagy számmal érkeznek, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter nagy nagyméltóságra elrendelte, hogy mindaddig, míg a már előjegyzésben levő jelöltek elhelyezést nem nyerne, a közlekedési állomások beérkező folyomandóvanyok minden érdemleges tárgyalás nélkül, a folyomandóknak egyszerűen visszadassanak, ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, a további turesedések nyilvános pályázat útján költessenek be.

Ily körülmények közt bizonyára az illetők saját érdekében is áll, hogy az előírátható cétalan kérvényezés költségét és fardasztalát magukat megkönteljék.

Budapest, 1900. jan. 11. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazt.)

Baranyamegye

nagybirtokosai

által alapított Pécsi tejasaruk országos híri tejtermékeiből 3 forint utánvétel mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolt:

6 drb csemege, 6 drb imperial, 6 drb pikáns sajtot és 1 kiló legfinomabb teavajjat

1/4 kiló darabokban, csakis édes tejszinből naponta kétszer köpülve.

Megrendelések intézőndök: Pécsi tejasaruk, Pécsétt.

KÉPES

levelező

lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.

Pinom fénynyomat. Hazai készítmény.

Baditz Otto: Vagyok olyan legény mint te.

Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátolytánc.

Karvaly József: Vászárba.

Konek Ida: Havasi pásztorok.

Margitai Tihámér: Ronót Pál históriája.

Márk Lajos: Ezernyelő-százhuzban.

Márk Lajos: Terofere és Szerelmi dal.

Neogrady Antal: Vesztett boldogság.

Sonyei Károly: Székőket, Kecsképasztor.

Szenes Fülöp: Kása nem étel.

Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.

Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.

Vajda Zsigmond: sapegy ír.

Neogrady Antal: Az erdő titka.

Pechán József: Utols gyufa.

Nádler Róbert: Alszik a baba.

20 darab ára 1 fet bérmentesen küldéssel.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-kürt 13. szám

ERENYI-féle

Ichtiol-Salicylből egy téglgy megszüntet: bőrvizketegyet, mindennemű sömörbeteget, bőrkütegget, izsádat, Szangala-Artamatlan. 1898

Jókai

összes műveit óhajtom megvenni olcsó áron. Cím a kiadóhivatalban. 2729

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre legjutányosabb Ehrentreu és Fuchs testvéreknel BUDAPEST, VI., Teréz-kürt 8. (Andrásy-utca közelében)

Szombathely, 1900. január hóban.

Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

Uj személyes és podgyászdíjazás életbeléptetése a Bicske-Szekerfahérvár-Sárbogárdi h. 6. vasuton

Ezen h. 6. vasuton f. 6. február hó 1-án uj személyes és podgyászdíjazás lép életbe, melylyel az 1898. évi november hó 22-én életbeléptett díjazás érvényen kívül helyezett.

Az új díjazás a m. kir. államvasutak díjazás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 fillértartítható.

Budapest, 1900. jan. 17. Az igazgatóság. Utányomás nem díjazt.

Hirdetmény.

(A nagykiránda-nagybecsereket vasut vonariára kiállított 1899. évi felírán vasuti jegy váltására jogosító arképes évi igazolványok és évi szabadjegyek érvényének meghozásabáttása.)

Értesítjük az érdekelteket, hogy a közlekedési alatt lévő nagykiránda-nagybecsereket vasut vonariára kiállított 1899. évi felírán vasuti jegy váltására jogosító arképes évi igazolványok és évi szabadjegyek érvénye az emittelt vasutnak a szegedkadoval h. 6. vasutal tör. ténőndi végleges egyesséni napjig meghozásabáttatott.

Budapest, 1900. jan. 20. Az igazgatóság. Utányomás nem díjazt.

Magy. kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Szombathely.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségére a részére 1900. esztleg 1902. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségleteinek szállítást biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet m. p.

1. Kövek és lemezek

2. Tégla

3. Fagygy gyertya és szappan

4. Faanyagok és kerekok 5. Magvak.

A kitért tárgyatbepozó egyes cikkeket feltüntető jegyzőkönyv, melyek egyszerűen ajánlati mintáknak szolgálnak, valamint a szállítókra vonatkozó részletes pályázati felhívás valamennyi hazai károskedelmi és ipartanulmányi megtekintendő és a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőség általános 1. osztályi anyag és leltárbeszerzési csoportjánál kaphatók, a hol bővebb felvilágosítások is adatkak.

A szablyszerűen kiállított, s ivenkint egy koronán m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepeleltetve legkésőbb 1. évi február hó 15-ik napjának délelőt 10 óráig a szombathelyi üzletvezetőség általános 1. osztályi anyag és leltárbeszerzési csoportjában adandók át illetőleg posta útján oda küldendők és azok borítékán ezen külcimmet látdandók el.

Ajánlat 482/900. számbor. Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módokozat betartása mellett állítatkak ki, nem vétetnek figyelembe.

Szombathely, 1900. január hóban.

Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjazt.)

Zálogházi

cédlékat veszet.

Eladók

13 lates ezüst evőkészletek, grammja 6 kr., 6 randolok, gyertyatartók, hálítalok, tálcák, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészlet 138 frttól kezdve, dus 12 latesék mindennemű ezüst műtővess tárgyakban, arany férfilevek 150 grammal, grammja 60 kr., masszív arany gyűrűk 5 frt 40 krtól, kula remontró órák 6 frt.

Grünberger Armin

Béla

örököséi Budapestban.

IV., Városház-tér 9. i. em. 23. Háriházak.

Képes árjegyzőket bérmentve és ingyen.

Első budapesti

Kávémagazin

székföldési osztály

kávé

olvámoiva és bérmentve.

Postán utánvétel, vagy a pénz előleges beküldésével

4 1/2 kg. Összállított vegyíték kávé ... - 750

1/4 kg. Csász. kávé ... - 100

1/4 kg. Karaván tea ... - 140

1/4 kg. Törmelék tea ... - 50

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-ú 4.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krtért Réthy-féle pemotfüccurkorkát.

Ha Csillag Anna

180 centiméter hosszú óriási Loreley-hajmanla, a magam tulajdányu pommádém 14 havi használat